Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

VERDENSKRIGEN 1914-18

8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019382916

0185

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Danske Soldaterbreve

Samlede og udgivne af

Harald Nielsen

1918. L 1380

Gyldendalske
Boghandel
1917

Billedet paa Omslaget er et Portræt
af Hugo Sørensen.

SOLDATERBREVE FRA FRONTERNE

UDGIVNE AF HARALD NIELSEN

DANSKE SOLDATERBREVE

DANSKE SOLDATERBREVE

SAMLEDE OG UDGIVNE

AF

HARALD NIELSEN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXVII

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

FORORD

EFTERHAANDEN som Udgivelsen af Soldaterbreve fra de forskellige Fronter antog Karakteren af en Serie, opstod ganske naturligt Tanken om ogsaa at tilvejebringe en Samling af Breve fra danske Deltagere i Krigen. Det første Skridt var i saa Henseende gjort med de „Sønderjyske Soldaterbreve“, og naar man saa, hvor smukt og overbevisende et Billede de gav af vor Folkekarakters Evne til under de vanskeligste Forhold at bære haarde Prøvelser, laa det nær at tænke paa de mange Danske, baade herhjemme fra og fra de engelske Kolonier, der frivilligt var med i Krigen, og hvis Vidnesbyrd af den Grund maatte antages at have en særlig Interesse.

Det blev derfor besluttet at gøre et Forsøg paa at tilvejebringe en saadan Samling, og med det Maal for Øje blev Meddelelser i Pressen om danske Deltagere noterede og Oplysninger om deres Hjemsted og paarørende saavidt muligt indhentet. Desværre blev Planens Virkeliggørelse af forskellige Grunde udsat, saaledes at man fra anden Side fremkom med

en tilsvarende, inden Forlaget naaede at udsende sin Opfordring gennem Pressen til Slægtninge og Paarørende af danske frivillige om at stille deres Breve til Raadighed. Da den imidlertid var forberedt længe i Forvejen og saa at sige var en logisk Følge af den Serie, for hvilken Samlingen var bestemt, fandt man ingen Grund til at frafalde Tanken, og Resultatet har da ogsaa tilstrækkelig bekræftet, at dette ikke var nødvendigt, thi Stoffet viste sig saa righoldigt, at der blev mere end nok til begge Samlinger. I det mindste har jeg ikke kunnet bruge alt det, der velvilligt har været stillet til min Raadighed, og for hvilket jeg herved bringer min Tak, men har maattet indskrænke mig til et snævert Udvalg omfattende ialt seks Brevskrivere, tre fra den franske og tre fra den engelske Hær, af hvilke vi i dette Bind offentliggør de tre første.

Af disse har den første ønsket sit Navn ændret, medens iøvrigt Offentliggørelsen baade af hans og de to andres Breve er foretaget med saa faa Udeladelser som muligt og uden andre Ændringer end dem, der nødvendiggøres af Stavemaade og Tegnsætning, som frembyder de Skødesløsheder, der er sædvanlige i Brevskrivning og navnlig er naturlige under Forhold som dem, hvorunder denne er foregaaet, idet jeg naturligvis har bevaret saadanne Ud-

tryk og Vendinger, der hører med til det for Stilen personligt karakteristiske.

Det er mit Haab, at den Samling, der saaledes er opstaaet, vil berede Læserne samme Glæde som den har skænket mig ved den rige og levende Menneskelighed, den rummer, og ved de Vidnesbyrd, den bringer om tapre Landsmænd, hvis Natur vi forstaar, og hvis Holdning vi har Lov at være stolte af.

Udgiveren.

INDHOLD

Side

Viktor Frandsen 11

Hugo Sørensen 29

Jules Eliassen 73

VIKTOR FRANDSEN

I Forsommeren 1914 kom en ung Dansker, udgaaet af en Embedsmandsfamilie, til Paris for at se noget af den vide, vide Verden. Han var knap mere end en Dreng endnu, lige fyldt 18 Aar, og havde ikke lagt Planer om, hvad han vilde være, men søgte blot instinktivt hen til det Sted, hvor hans Æventyrlyst og Kunstnertilbøjeligheder havde størst Udsigt til at blive tilfredsstillede.

Hans Æventyrlyst blev det i hvert Fald, thi ikke mange Uger efter, at han var kommet derned, brød Krigen ud, og fra første Øjeblik var han klar over, at han vilde med. Allerede d. 3. August lod han sig indskrive paa et Hververkontor, og d. 21. s. M., den Dag, hvor de frivillige kunde melde sig paa Invalidehospitalet, gik han og en dansk Ven, der nogle Dage før var kommet derned, med i det store Optog fra Montmartre til Invalidehotellet. Tilstrømningen var imidlertid saa stor, at de ikke kunde holde Ventetiden ud, men gik hjem igen, og først en Uge efter, d. 27. August, blev de efter en hurtig Undersøgelse erklæret for brugelige og optaget i Fremmedlegionen. Næste Morgen rejste de til Lyon og begyndte Uddannelsen. Battalionen dannedes i Avignon, og derfra kom de i November til Fronten.

I December gik de for første Gang i Skyttegravene, og i Marts Maaned blev Viktor Frandsen forflyttet til Mitrailleusekompagniet — Wetterstrøms Sektion.

Sammen med denne deltog han d. 9. Maj 1915 i Slaget ved Arras og blev saaret — af en Kugle, der gik gennem Laaret — og kom paa Hospitalet i Guingamp. Her følte han sig efter sit eget Sigende „ovenud lykkelig“ ved den gode Behandling, der blev ham til Del, og „derfor var det saa voldsom en Overgang igen at begynde paa det skidne Kaserneliv og Eksercitsen“, at han „af Lede“ for det lod sig „réformere“, hjemsende. At det lykkedes ham at blive det, skyldtes vel væsentlig hans store Ungdom. Den 1. September blev han i Lyon hjempermitteret, og i Oktober samme Aar vendte han tilbage rigere paa Erfaringer end de fleste af sine jævnaldrende.

VIKTOR FRANDSENS BREVE

[*30. 8. 14.*]

Kære Far!

Vi fører et herligt Soldaterliv her i Lyon. Vi rejste fra Paris Søndag Morgen Kl. 1 og var først her om Aftenen Kl. 1. Paa Vejen mødte vi 22 Tog med Militær til Grænsen. Det saa lidt trist ud lige da vi var kommen til Lyon. Vi blev, alle Frivillige, der var med Toget, indlogerede paa en Skole, der var omdannet til Militærkaserne. Vi sov fra 2—5, saa blev vi vækkede og ført til en anden Skole, hvor de lige før os ankomne Frivillige var. De fleste af dem var forresten nogle rædselsfulde Bøller. Skulde vi nu kæmpe sammen med det Slæng? Fy for Satan! Vi havde ikke fine Fornemmelser, men det var klart, at disse Mennesker ikke kunde bruges til andet end Kanonføde. X. og jeg holdt os sammen. Vi saa nogle ordentlige Mennesker imellem de Frivillige; vi troede, det var nogle Kontorfolk fra Ministeriet. De kom imidlertid hen til os og spurgte, om vi vilde slutte os til deres Selskab. De var 5 Tyrkere og 4 Russere og 1 Franskmand. En af dem var Medarbejder ved Temps, en anden ved Gaulois.... Vi har en Stue ganske for os selv og spiser sammen ved Borde; gemene Frivillige spiser paa Jorden."

[*Herefter følger en kort begejstret Beskrivelse af Turen og af Prisbilligheden i Lyon.*]

„Du vilde le, naar Du saa mig og X. gaa gennem Lyons Gader i Uniform. Han siger, jeg ligner dig meget, naar jeg har den paa. Jeg holder meget af at eksercere. Jeg er den højeste af dem alle og derfor Fløjmand. Min Sektion er den bedste, Korporalen roser os.... Det er nogle morsomme Folk, jeg er kommen sammen med, og saa er vi jo alle „fine Folk“ (jeg begynder at blive forvænt Spidsborger). Vi kommer vist snart til Fronten .... De franske Geværer er glimrende, lette og lette at behandle.

d. 1. I Nat havde jeg og X. Vagt sammen med en dejlig tyk Korporal; jeg gik i 4 Timer og vi maatte sove ude; det var dejligt.“

[*Brevet er overkradset med Blyantsskitser, der vist nok skal fremstille hans Kammerater.*]

17. Oktober

Kære Far og Mor!

Jeg kommer til at holde mere og mere af at være Soldat og jeg mærker, hvorledes mine Kræfter vokser. Endnu er jeg ikke bleven Korporal, og jeg vil heller ikke, da jeg ikke vil skilles fra X. og den Sergeant, jeg har nu. Denne Sergeant er en klog Mand, han synger, tegner, løber, springer og alt muligt godt; han er sikkert den klogeste og mest samvittighedsfulde i hele den franske Hær. De andre Sergeanter er nogle Dosser, 2 af dem har lige været en Uge i Arrest, 1 af dem er Halvidiot, en er ualmindelig dum. Jo, der er forresten to nyslaaede Sergeanter fra Marokko, der har en Del Erfaringer.

Forleden stod jeg og sang „Till Østerland vill jag fara," og saa kom der en Soldat hen og spurgte mig paa Svensk om jeg var Svensker. Nej, jeg var Dansker. Han var Svensker og nu faar vi os ofte en skandinavisk Passiar ..... Jeg længes efter den Dag, da jeg sender den første Kugle mod Tyskerne. Dødsfaren er umaadelig ringe, det har jeg observeret paa de Manøvrer, vi har gjort. X. er bange for Bajonetangreb, hvad han ikke behøver at være, da jeg har truffet en Belgier, der har faaet 7 Bajonetstød i Marokko uden at tage nogen Skade deraf .... Naar jeg kommer hjem tror jeg, jeg har faaet ikke saa lidt mere Energi og Arbejdslyst; nu har jeg jo 9 Timers Arbejde om Dagen .....

[Decbr. 1914.]

Kære Far!

Tak for dit Kort! Jeg kan ikke nægte, at Krig er noget anderledes end jeg havde ventet det. Jeg kommer lige fra en haard Plads i Tranchéerne (Løbegravene) og kender lidt til den Følelse aldrig at vide sig sikker. Tranchéerne strækker sig langs hele Frankrigs Grænse mod Tyskland og er et mægtigt System af Gange og Huler i Jorden. Ved Arbejde om Natten nærmer man sig til hinanden saa langt, man kan (indtil 30 Mt.) og venter saa paa en gunstig Lejlighed til at gaa paa [*med*] Bajonetten. Vort Tranchésystem er 800 Mt. bredt og bestaar af en 1ste og en 2den Linie med Reserver. Bagved Tranchéerne staar Artilleriet, der gør den største

Virkning paa begge Sider. Vi er i første Linie, fra 60—200 Mt. fra Fjenden. De sidste 4 Dage har vi ligget i 1ste Linie, 2 Dage i Vagt og 2 Dage i Reserve. I Vagt staar vi 12 Timer i Døgnet og arbejder i 6, saa det er en meget haard Plads, især naar det er daarligt Vejr, hvad vi nu ikke havde sidste Gang. Om Natten, naar vi staar paa Post, kan vi *høre* Tyskerne arbejde, kommandere og fløjte, endnu har jeg aldrig set nogle. Foran os i Marken ligger der 24 Franskmænd, der er faldne ved et mislykket Angreb. Vi kan se de 9. I Gaar kom en tysk Desertør til et andet Regiment. Han fortalte, at de havde det meget daarligt, og at 17 andre vilde følge. Medens Franskmændene stimlede sammen om ham, eksploderede der en Granat, der dræbte 2 og saarede 3 haardt. Vor Bataillon har 6—8 haardt saarede; en Englænder af mit Bekendtskab fik Næsen og Øjnene slaaet bort af en Granatstump. Forleden medens vi arbejdede i 1ste Linie om Dagen, opdagede Tyskerne os og sendte Granater efter os. De faldt saa nær ved os, at jeg og X. fortrak et andet Sted hen, og netop som vi var kravlet ind i en Krog faldt der en Granat ned lige ved Siden af os og overdængede os med Jord. Bagefter saa vi 3 Kugler fra den, som havde passeret ikke $^1/_2$ Meter fra os. Det er ikke morsomt det her og vi ønsker ofte begge to, at vi var hjemme, men X. kan ikke blive réformeret [*hjempermitteret*], han er for gammel. Hvis I derimod forlanger det, kan jeg blive hjemsendt, men naturligvis forlader jeg ham ikke. Nu er vi skilt ad, idet han er udtaget til Bombekaster og gør Eksercits

i en Landsby 14 Km. fra, hvor vi nu ligger i Repos. [*Hvil*].

[Decbr.]

Kære Far og Mor og Lissi og Sisse!

Under disse Forhold skal jeg altsaa nu fejre den første Jul borte fra Hjemmet, i en Landsby eller i Skyttegravene imellem Vinbjerge og Skove. Vi 3 Skandinaver vil samles maaske om et lille Juletræ, eller i det mindste ved et Par Flasker Champagne eller andre Vine. Champagne er meget billig her. Man mærker næppe Vinteren her. Skønt vi sover i en Port fryser vi ikke det mindste. I skal ikke prøve paa at sende Julegaver, kan I vel forstaa, kun vil jeg meget gerne se nogle Julehefter, særlig „Blæksprutten", saa faar man en Slags Résumé af Aarets Begivenheder. Flertallet af dem, vi er sammen med, er gode Kammerater, men der er en 3 Stk. i hver Escouade (15 Md.), der generer det hele. Forresten blev Jeres Søn og Broder forleden, sammen med forskellige andre, præsenteret for vor Kommandant som god Skytte, hvorimod X. ikke kom med fordi han ved sidste Skydning gjorde 0 og jeg 4 af 8 paa 250 Mt.

Det er næsten mørkt nu og Suppen er snart færdig. Julestemningen er endnu ikke kommet over mig. Jeg er til Stadighed glad og tilfreds med Soldaterlivet og nyder ikke at være bleven vasket i de sidste 14 Dage, og nu vasker jeg mig ikke før Juleaften, hvilken Fornøjelse skal erstatte den Gaasesteg, som I maaske æder af, naar I faar dette.

15. 1. 15.

I Kære derhjemme!

Nu er vi atter i Ilden, denne Gang ikke saa lidt haardere end første Gang. Vor Battalion har dog kun endnu en halv Snes Saarede, en af dem mistede Armen ved en Granat. En Granat eksploderede en Dag kun 10 Skridt fra mig, da jeg kom med The fra Køkkenet, men den gjorde mig ikke Spor. Her er ingen Kulde, men Regn hver Dag, saa der er meget fugtigt i Skyttegravene. Naar vi ligger i 1ste Række, har vi et helt Døgn med Vagt hver halve Time. En Dag, jeg sad paa en Mark med Russeren Tchekan, kom der en Kugle og slog Hatten af ham. Mor skriv til Mlle. D. og tak hende paa godt Fransk; hun har sendt flere herlige Pakker til mig. Men intet overgaar den Pakke brune Kager, jeg har faaet fra Tante, de bragte — Lykke eller Bedrøvelse, ved jeg ikke — jeg kom til at længes meget hjem. Jeg er i daarligt Humør alligevel. Lusene sidder i Kager over hele Kroppen, og til Stadighed er man halvt gennemblødt, men Lusene er det værste. Hvis vi kan blive réformerede, kommer vi snart hjem; Krigen varer jo Aar endnu. X. er ogsaa ked af at spilde sin Ungdom paa et saa meningsløst Liv i Skyttegravene. Men jeg vil ikke forlade ham nu, men venter paa en snarlig Vending i Sagerne. Jeg trænger ogsaa til lidt Hvile; den vil jeg tage i næste Repos paa Grund af mine Platfødder, der virkelig er meget slemme efter hver March ..... Soldaterne her er jo nogle slemme Børster, de fleste

af dem, men der er et Par Russere, der er Sygeplejere og med dem har vi det meget rart. Men Krigen er noget Skidt. I den Løbegrav, hvor vi før var, kom der om Aftenen en tysk Desertør listende ind over Staaltraaden, og da han kom helt hen til blev han skudt ned af Vagten. I Dag er det altsaa Faders Fødselsdag. Til Lykke fra den forlorne Søn, der ligger som en Jøde og kradser sig hele Natten. Aa, fy føj! Lad mig komme i et koghedt Bad og blive fri for alt det L... Hold en Seng rede til mig!

[Tegning af Skyttegraven.]

11. 13. 15.

Saaledes, kære Mor, kryber jeg ud af vor Hule i Tranchéen (Løbegraven) Morgenen paa din Fødselsdag. Solen rejser sig i Øst og ved det svage Skær, den udbreder, begynder Kanonerne at drøne. Det kan ikke være til din Ære, thi det er for at dræbe og ikke for at hilse, de skyder. Du gør baade mig og X. megen Glæde med de Aviser, du sender, særlig morer de hjemlige smaapolitiske Sager mig mellem Borgbjerg og Witzansky.

Nu har jeg faaet dit lange Brev fra den første. Ja, naturligvis er det det bedste for mig at blive, hvis Krigen ikke varer saa meget længere, men vi tør ikke haabe paa at være færdige til 6' Juni. Om Regimentsforandringen har vi intet hørt, men der er stærk Diskussion i et af Kamrene for at omdanne Legionen, som de overfalder, saa det er næsten blevet en Skam at gaa med som Frivillig. .... [*Han omtaler forskellige Breve og Gaver hjemmefra.*]

Ogsaa Penge fra J., af hvilke man allerede har fundet Lejlighed til at stjæle 8 Kr. Ikke langt herfra har der været et 4 Dages Bombardement. Selv Tyskerne indrømmer jo vort Artilleris Overlegenhed. Virkningen af Bombardementet har været frygteligt for Tyskernes Vedkommende. Her paa Linien har der været et Angreb fra tysk Side, der fuldstændig mislykkedes; de blev hængende i Pigtraaden og næsten alle skudt ned. Vi var netop i Repos dengang. Nu er ogsaa jeg foreslaaet som Bombekaster og skal altsaa i Tilfælde af Angreb først for at splitte Fjendens Rækker i Skyttegravene. .... [*Blandt forskellige private Bemærkninger udtrykker han bl. a. sin Længsel efter at komme til at male igen, og senere sit Haab om at komme til at tegne godt med Tiden.*] ..... Nu haaber jeg, at næste Gang det bliver din Fødselsdag, det bliver mundtlig, jeg ønsker dig til Lykke. Tænk det er snart et Aar, jeg har været i Frankrig. Jeg er slet ikke i daarligt Humør, kun ønsker man jo selv at kunne fremskynde Freden med nogle Bajonetstød.

20. Maj 1915.
(Hospitalet i Guingamp).

Kære Far og Mor og 2 Søstre!

Lad mig saa faa fortalt om Angrebet:

Det var den 9de Maj om Morgenen. Hele vort Regiment stod i 1ste, 2den og 3die Linie af Skyttegravene; det havde en Front af 150 Mt. at angribe. Vi laa i 2den Linie med Mitrailleusen. Nogle Dage forinden havde Kaptajnen holdt en Tale for os og

forklaret os, hvilken Opgave Mitrailleusekompagniet havde faaet. Vi skulde rykke frem og placere Mitrailleusen i de fjendtlige Skyttegrave, efterhaanden som de blev erobret.

Tidligt om Morgenen var vi kommet ned i Gravene og sad nu og ventede det skæbnesvangre Øjeblik, da vi skulde storme frem. Artilleriet tordnede uophørligt, baade svært og let Skyts regnede ned over de fjendtlige Grave. Ingen af os syntes at tænke paa det alvorlige Øjeblik, nogle røg, andre spiste et sidste Maaltid, man vidste jo ikke, naar man næste Gang fik Tid til at spise. Man lo og talte om ganske andre Ting end de forestaaende. Saa blev Klokken 10: parat, Ammunitionskasserne over Skulderen og „en avant". Vi fulgte Løbegraven til første Linie, saa en anden, der førte til en fremskudt Post (Lyttepost). Dér saa vi de første Saarede; en af vore egne var strejfet af en Granatstump i Hovedet og maatte blive tilbage. Vi andre sprang op, og medens Kuglerne suste og Granaterne sprang omkring os, gik det i fuldt Løb over mod de fjendtlige Grave. Saa kom det stolte Øjeblik, da vi sprang ned i de fjendtlige Grave. For at komme frem maatte vi træde paa tyske Lig. Granaterne faldt tæt omkring os. To af vore Folk blev dræbte. Der stod flere haardtsaarede i Løbegravene. Saa kom vi til Tyskernes anden Linie; her kom de første Fanger, vel en Snes Stykker, med Hænderne i Vejret og raabende om Naade. Men der var ikke Tid til at standse, alle Linierne var taget, vi raabte og skreg af Glæde, nogle havde Taarer i Øjnene. Saa standsede vi igen.

Under Løbet i Gravene var vores Løjtnant blevet borte for os og flere af vore Folk var sakket agterud. Endelig var vi alle samlede igen undtagen Løjtnanten. Vi sprang op af Graven og løb over Marken til et Hus, der laa i Udkanten af en Landsby. Dér hvilede vi os lidt og saa fremad igen. Der laa mange saarede og døde spredt over Marken, men der var ikke Tid til at se sig nøjere omkring; man tænkte kun paa at komme frem. Vi løb i Læ af en Skrænt, saa over aaben Mark til en Halmstak, og saa løb vi fra Stak til Stak, indtil vi var et Par Hundrede Meter fra Fjenden; dér satte vi Mitrailleuserne i Batteri. Jeg sprang ned i et Granathul og begyndte at bygge en lille Vold foran mig. Kuglerne suste saa tæt forbi mig, at de viftede mine Ører. Til venstre for mig laa en Saaret. Foran mig til højre laa en anden Soldat. Han blev ramt igennem Laaret og gav sig til at skrige. Hans Kammerat til højre kom til for at hjælpe ham, men fik en Kugle gennem Brystet. Han kom ned til mig. Blodet styrtede ham ud af Munden, han laa nu som en død. Saa kom han til sig selv og raabte om Hjælp. Jeg rejste mig halvt og tog Tornyster, Patrontasker o. s. v. af ham. Saa tog jeg min Kniv frem og skar Tøjet af ham, tog hans Forbindspakke og forbandt ham hastigt — Kuglerne hvinede om mig, saa byggede jeg en Vold foran ham og lagde mig ned igen. Han laa der ved Siden af og forbandede Tyskerne og Krigen, saa faldt han hen i en Døs. Saa kom der atter en Kugle, som gik igennem hans Laar, og han begyndte igen at skrige, men jeg hørte ikke længe paa ham, saa blev

jeg selv saaret i mit og krøb hen til mine Kammerater. Da Kuglen gik igennem mig, troede jeg, at det var ham ved Siden af mig, der sparkede mig, anderledes føltes det ikke, men jeg mærkede jo, jeg blødte. I Ly af Halmstakken tog jeg selv Tøjet af og knappede Benklæderne ned, og en Kammerat lagde en Forbinding om. Hver Soldat har en lille Pakke med Forbindsstoffer i Inderlommen af sin Frakke.

Jeg følte mig fuldstændig lammet i Benet, men da jeg havde hvilet mig lidt, krøb jeg hen til et Hul, hvor jeg laa sikkert. Min Sektion tog afsted for at finde en bedre Plads til Mitrailleusen. Jeg laa ved en Vej, lidt længere fremme end Vejen laa en død og en haardt saaret laa og kravlede sig frem og tilbage bag en lille Vold, han havde faaet Tid til at bygge sig. Lige overfor mig laa en Soldat og kastede en Vold op foran sig. Han var meget uforsigtig og stak hele Tiden Hovedet op for at kigge. Pludselig faldt han sammen, en Kugle var gaaet igennem hans Hovede. Naa, jeg kunde jo ikke blive liggende dér hele Dagen, saa jeg rejste mig og humpede fra Stak til Stak med et lille Hvil bag hver. Ved den sidste der stod lagde jeg mig ned. Jeg var helt vaad i Bukserne af Blod og meget træt. Jeg laa der vel en halv Time, saa saa jeg et Hovede komme frem bag Halmstakken, det var en saaret Kammerat, der kom krybende paa alle fire. Han havde faaet en Kugle gennem Foden. Hvor var vi glade for, at vi traf hinanden. Hvor kedeligt vilde det ikke være at humpe afsted alene. 20 Mt. fra os

var der en lille Skrænt, bag hvilken vi vilde være i fuldstændig Sikkerhed for Kugler. Jeg humpede derhen og han kom kravlende bagefter. Der laa et helt Kompagni Soldater og ventede paa at løbe frem. Jeg lagde mig ned og faldt i Søvn. Et Par Timer sov jeg. Min saarede Ven sad ved min Side og Kompagniet laa der endnu. Vi besluttede at humpe videre. Jeg var bedst til Bens, kom først ned i en Landevejsgrøft, hvor jeg lagde mig og ventede paa ham. Saa gik vi videre og kom i Læ af et Hus. Her laa flere Saarede. Vi hvilte os og nu gik det afsted mod de tyske Grave. Jeg brugte hans Gevær til Krykke og understøttede ham med højre Arm, og saaledes gik det ret hurtigt afsted. Med visse Mellemrum lagde vi os ned. Kuglerne peb endnu og slog ned omkring os. Nu havde vi Tid til at se os om. Spredt over Marken laa Døde, frygteligt tilredt af Granater. Nogle var sprunget saa nær ved dem, at deres Kapper var sværtede af Krudtslam. Granatstumperne havde klippet Tøjet op og skaaret langt ind i Kroppene. De havde ligget der hele Dagen og Blodet var ganske sort. Det var et væmmeligt Syn at se det mørke Blod paa de voksgule Ansigter. Et Sted laa en haardtsaaret, han bad os sige til Sygeplejerne om at komme og hente ham, han havde ligget hele Dagen; men der var vist mange som ham. I Gravene arbejdede Læger og Sygeplejere og omkring sad saarede og ventede Mørkets Frembrud for at blive transporteret bort. Et Sted laa én. Jeg kunde kende ham fra om Morgenen. Da sad han bleg i Løbegraven. Han syntes allerede dengang døende.

Han havde faaet Ryggen revet op af en Granatstump; man kunde se Lungerne. I hans Ben var en dyb Flænge, og Blodet løb fra et Saar i Panden. Nu, 7 Timer efter, sad han dér, forbunden, men viet til Døden. Han frøs og jeg lagde en Sæk over ham. Et Sted i Tyskernes 2den Linie laa en Række døde Franskmænd paa den ene Side Graven, og paa den anden Side laa Tyskerne i Bunden foran Adgangen til deres Huller, sandsynligvis dræbt af deres egne Granater. Det var de frygteligste Saar, de havde, lemlæstede og med afskaarne Lemmer, nogle med Hjærnen væltende ud af Hovedet, andre med Ansigt og Kæber fuldstændig knust. Men selv i Døden kunde man se Forskellen paa Tyskernes og Franskmændenes Ansigtsudtryk. Man saa let, at det var Franskmændene, der var faldne som de sejrende. Et enkelt Batteri af 75er havde allerede taget Opstilling ved de gamle tyske Linier. I vore egne Linier var oprettet Lazaretter. Jeg førte min Kammerat til et af dem og humpede selv videre — der var saa fuldt og jeg vilde helst bort saa hurtigt som muligt. Jeg mødte en Læge, der spurgte mig ud om Slaget og fortalte mig, hvor jeg skulde gaa hen for at blive plejet; det var 2 km. Jeg naaede dertil, da det var mørkt og jeg var dødtræt. Jeg blev straks ordentlig forbundet og kom ind i et Skur, hvor jeg sov fast til den næste Morgen, saa kom jeg med flere andre Saarede i en Bil til en Stationsby og efter 2 Dages Forløb videre paa en 3 Dages Jærnbanefart med Toget, saa kom vi her til Guingamp i Bretagne. Vi er 5 Skandinaver, 2 Svenske og 3

Danske. Vi ligger i rigtig Seng og bliver udmærket plejet. ..... Nu gaar jeg fuldstændig normalt og kan røre mig paa alle Maader. Det bliver nok ikke til denne Fødselsdag, jeg kommer hjem.

La Valbonne 4. Juli 1915.

[*Han skriver fra en stor Militærlejr ved en lille Landsby i Østfrankrig. Han venter, saasnart de er bleven nyekviperede, at skulle afsted.*]

Jeg kunde nok lide at komme hjem og se lidt til Jer, men jeg længes dog ikke. Det tror jeg derimod X. gør, det gjorde han allerede 14 Dage efter, han var kommen til Paris Vi kan se Alperne ganske tydeligt herfra, i klart Vejr kan vi se Mt. Blanc. Rhinen løber vist ikke langt herfra, jeg skal se at finde den og faa et Bad paa Søndag. Mit Regiment staar endnu ved Arras og en Del af det er ved Dardanellerne, begge Steder har det vist stort Mod og Dygtighed. Ved Arras har der vist været lidt Vrøvl med de græske Frivillige, de er i hvert Tilfælde kaldt tilbage fra Fronten.

La Valbonne 25. Juli 15.

Kære Far og Mor!

Tak for et Brev, jeg fik i Dag ..... Jeg kommer vist ikke til Fronten foreløbig, mit Regiment ligger i Repos i Mont Beliard og bliver nok dér nogen Tid. Vi har megen og ofte ret anstrengende Ekscersits, baade om Natten og om Dagen. Det er ret

kedeligt, især da det kommer efter det magelige Liv, jeg førte paa Hospitalet. Tænk det er over et Aar siden, jeg har set nogen af Jer. Jeg kan jo ikke nægte, at jeg ikke skulde være ked af at komme hjem for nogen Tid. Jeg taber jo ogsaa en Del Uddannelse ved at være her.

Jeg var i Gaar nede og præsenterede Gevær ved Banegaarden for de haardtsaarede Franskmænd, der kommer fra Tyskland. Hvor var de glade ved, efter saa mange Maaneders Fangenskab i Fjendens Land at komme hjem til Fædrelandet. Vi var nogle og fyrre og seks Hornblæsere, og medens Toget kørte langsomt forbi stod vi og præsenterede Gevær og Hornblæserne blæste „A vos rangs!" og „Au drapeau!", to ganske korte Melodier. Nogle Fanger raabte „vive la France!", andre sad ganske stille med Hatten i Haanden, nogle sang og vinkede og nogle kastede Cigaretter og Blomster ud til os. De har undervejs faaet saa meget forærende, at de ikke selv kan bruge det altsammen, derfor kaster de af det til andre Soldater, der kommer løbende ned til Banegaarden for at hilse dem.

I Forgaars var der 4 Soldater af 102det Chasseurs à pied, som løb ud paa Banelinien for at samle Cigaretter op. De lagde ikke Mærke til det modgaaende Eksprestog, der kom, og blev derfor paakørte; de tre blev straks dræbt, den fjerde haardt saaret. I Dag blev de to af dem begravede. Det er øsende Regnvejr og det tordner og lyner; det har lige slaaet ned herudenfor og splintret et Akasietræ. Vi var med til Begravelsen. I vort fineste Puds gik vi i øsende Regn

hen til Hospitalet, hvorfra de Døde i polerede Kister blev kørt i hver sin af Ingeniørkorpsets Vogne, der var pyntede med grønne Grene og Flag, og hver med fire Heste foran. Der var Sektioner med fra seks forskellige Regimenter, mindre Antal og enkelte af en Snes andre Regimenter, i alt var vi vel lidt over 1000 Mand. Vi gik i en Regn, der gennemblødte os paa 2 Minutter hele $2^1/_2$ Km. for at følge dem til Graven paa Kirkegaarden i Nabolandsbyen. Vandet havde paa sine Steder samlet sig til store Søer, hvor Vandet gik til midt paa Benene. Alt dette til Ære for to Soldater, der trods Generalens Ordre var løbet ud paa Skinnerne og var blevet kørt over fordi de ikke havde set sig for!

Jeg kan huske en Gang ude i Tranchéen, at en lille Korporal, som om Natten stod Vagt paa en Lyttepost, blev ramt i Panden af en Kugle og døde. Den næste Dag blev han begravet paa Landsbyens bombarderede Kirkegaard. Til Stede ved Begravelsen var 5 Mand og en Korporal fra hans gamle Sektion og det Par Territorialtropper, der havde gravet Graven. Et simpelt Trækors, som maaske nu er kastet ad Helvede til af en Granat, bekendtgjorde, at her laa Korporal Saint Martin, død for Frankrig d. 14de Marts 1915, og paa Toppen af Korset hang hans Kasket.

Fra X. har jeg hørt .... hans Ben gør nok lidt ondt, men man mener at kunne bevare det. Mig rører det jo ikke saa meget, jeg har jo flere Venner med et stift Ben eller helt uden Ben. En er blevet blind og stum; maaske han kan faa Mælet igen.

HUGO SØRENSEN

Engang i Sommeren 1915 stod der i Sjællands Stiftstidende en Notits om, at en Hugo Sørensen, der var Soldat i Fremmedlegionen, vilde være glad ved, hvis nogen af hans Venner vilde sende ham et Brev. Denne Opfordring gav Anledning til, at Hr. Chr. Olsen, Torpelund pr. Svebølle efter den opgivne Adresse satte sig i Forbindelse med ham, og Resultatet blev de Breve, der her offentliggøres. Hr. Hugo Sørensen er i det første af disse meget forundret over, at en saadan Anmodning er fremkommet offentlig, men gætter paa, at det er en Ven af ham, en Frisør, der har givet Anledning til den ved at offentliggøre et Brev fra ham, „og saa er det kommet ud. Det har jeg for Resten ikke bedt om, men det gør jo ikke noget." Forklaringen er imidlertid den simple, at „Korsør Avis" i Juli 1915 offentliggjorde Brudstykker af hans Brev til Moderen af 29. Maj s. A. og til dette føjede den paagældende Bemærkning, hvorfra den vandrede videre i Provinspressen.

Forsaavidt det kunde opfattes som om han stod ganske alene i Verden var det en Misforstaaelse. Brevene til hans Moder viser, at han staar i stadig og kærlig Forbindelse med sin Familie, skønt han i

flere Aar ikke har været hjemme. Som ganske ung drog han til Søs, og efter at have opgivet dette, tog han til Tyskland, hvor han arbejdede — uden egentlig Faguddannelse — i forskellige Byer, indtil han i 1913 rejste til Frankrig, hvor han i den lille By Saint-Omer oppe ved den engelske Kanal lod sig engagere til Fremmedlegionen — tyve Aar gammel. Om sin tidligere Stilling siger han i Brevene til Hr. Olsen, at han var Sportsmand, „det vil sige Amateur, og min Fader var ikke Fisker, men var Gas- og Vandmester i København, men han er død for mange Aar siden og min Stedfader er Fisker."

Hans Breve er ikke blot godt skrevne, hvorom man kan overtyde sig her, men skrevne ortografisk korrekt og med en god tydelig Haandskrift. Det Hovedindtryk, de efterlader er vederheftig Nøgternhed, og derfor virker den levende og fine Modtagelighed for Naturindtryk, der flere Steder bryder igennem som lyse, varme Solglimt. De Blomster, han har lagt inden i sine Breve var dømte til at visne, før de naaede deres Bestemmelsessted, men hans Bemærkning om, hvor smukt det lyder at kalde dem „fleurs" er selv frisk som en lille Blomst, der er dobbelt indtagende fordi den er vokset derude i den krigshærgede Zone, hvor det ellers er Døden, der har sat sit Præg.

Om sine Bedrifter taler han ikke meget, men hans beskedent stolte Meddelelse om, hvorledes han, medens Kammeraterne præsenterede Gevær fik en ny Sølvstjerne paa sin Medaille, viser at han maa have udmærket sig, og hans Breve fra Gallipoli og Bal-

kans Snebjærge giver en Forestilling om under hvilke Omstændigheder.

Den Orlov, han glædede sig til i 1916 lader ikke til at være blevet til noget. Derimod har han i Aar været tre Maaneder i Frankrig, først i Paris og senere i Lyon og Marseille. Fra dette Ophold foreligger der kun knappe Efterretninger, men man ved, at han er kommet tilbage til Grækenland og sit Kompagni i Monastir.

HUGO SØRENSENS BREVE

Turquie le 28. Juillet 1915.

Kære Moder!

— — — — — — — — — — — — — — —

Jeg kan fortælle dig, at jeg er indstillet til en Medaille som hedder Krigskorset, og til en ny Snor, og jeg er temmelig stolt, for de ser allesammen op til mig, selv Officererne, og jeg er godt lidt i hele Regimentet. Jeg er ogsaa den eneste Skandinav her i Tyrkiet. — — — — — — — Jeg haaber, det gaar Jer temmelig godt, og du maa holde ud til Krigen er forbi, til jeg kommer hjem, saa skal det nok blive bedre. Jeg er nu blevet et fornuftigt Menneske og har lært meget her i de sidste to Aar. — — —

Turquie le 26. Aout 1915.

Hr. Christian Olsen.

Jeg takker Dem virkelig oprigtig for Deres Brev, som De sendte mig, og som jeg blev meget glad for . . . . . Jeg er i . . . . 1. Regiment de la Légion Etrangère à Sidi Bel-Abbes, men efter Krigen begyndte kom jeg med i den og har været med fra Begyndelsen her i Tyrkiet. Jeg har desværre ikke Tid til i Dag at give Dem en udførlig Beretning om Krigen og dens Ræds-

ler, men jeg skal om en 4—5 Dage med største Glæde sende Dem en udførlig Beretning lige fra Begyndelsen til nu. Jeg skal nu kun i Dag svare Dem og takke Dem for Deres Brev, saa De kan se, at jeg har modtaget det og lever i bedste Velgaaende endnu.

Jeg er nu 22 Aar og har 2 Aars Tjeneste i Legionen og var altsaa 20 Aar, da jeg engagerede mig for 5 Aar; men efter Krigen eksisterer Legionen ikke mer og det skulde glæde mig at holde Forbindelsen vedlige, saa at [*vi*], naar Krigen er forbi og jeg lever til den Tid, kommer hjem saa hurtigt som muligt, kunde se og tale med hinanden. Kun skal jeg i dette Brev sige med faa Ord, at Krigen er slem og temmelig langvarig. Tyskland er kolossalt stærk, som jo alle ved, og vi har en haard Nød at knække.

Turquie le 16. Septbr. 1915.

Hr. Christian Olsen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jeg har altsaa været i Legionen i 2 Aar og har haft det ganske godt; det er en lille Smule strengt, men det gaar dog. Jeg engagerede mig i Frankrig i en By, som hedder Saint Omer, oppe ved den engelske Kanal. Jeg rejste derfra til Oran og var dér i en otte Dages Tid og kom saa til Bel-Abbes i 1. Regiment.

— — — — — — — — — — — — — — —

en tre Dage efter Ankomsten begyndte vi straks paa Eksercits. Om Morgenen Kl.5 bliver Reveillen blæst og 20 Minutter efter maa alle være klædt paa til

Eksercits, have drukket Kaffe og pudset og antræde i den store Gaard. Underofficererne passerer Revy og ser efter om alle er rene og blanke, og en halv Time efter Reveillen marchere vi ud igennem Bel-Abbes paa den store Eksercerplads. Her lærer vi Eksercits i $3^1/_2$ Time og gaar saa tilbage til Kasernen Kl. $9^1/_4$. Kl. $9^1/_2$ er der Rapport for hele Kompagniet og en Underofficer raaber dem op, som har faaet Straf eller Permission, dem, som skal i Hospital, og hvad vi andre skal gøre om Eftermiddagen og saadan noget. Kl. 10 bliver der blæst til Middagsmad og alle gaar ind for at spise. Vi spiser udmærket. Først, til Hverdag, faar vi Suppe og Kød, dernæst Gemyse eller Salat og nok dertil [*tysk Vending: noch dazu*] Dessert, og hver et stort Glas Vin. En lille Times Tid varer Middagen, og naar den er forbi, gaar vi for at sove til Middag, fra Kl. $11^1/_2$ til Kl. $1^1/_2$ om Sommeren, og det er strengt forbudt at gaa ud i Middagstiden, for det er meget varmt og Solen brænder om Sommeren. Efter Middagen bliver der atter blæst Reveille og Kl. 2 gaar vi atter ud og lærer Eksercits til Kl. $4^1/_2$. Kl. 5 spiser vi til Aften, det samme som om Morgenen, og naar vi er færdige, kan vi gaa i Byen til Kl. 9. Kl. 9 er der Appel og de, der ikke er kommet til Tiden bliver straffede. To Dage om Ugen har vi stor Manøvre og maa marchere i den stærke Varme en 35—40 Kilometer med fuld Oppakning og der er mange som falder paa Vejen og ikke kan længere. Det er ogsaa meget strængt, men i Marokko er det meget værre. Naar Marchen er forbi, gaar vi igennem Byen til Kasernen med fuld Musik i

Spidsen, og det kan nok være, at der er Mennesker paa Gaden, naar Legionen kommer.

Naar vi kommer hjem, er der altid noget ekstra til os: Vin eller ekstra Dessert eller Vindruer og saadan noget. Om Søndagen har vi ingenting at gøre, og vi spiser vældig godt. Om Formiddagen faar [*vi*] 5—6 Retter, ja jeg har til enkelte Tider faaet 7 Retter Mad: Suppe, en 2—3 forskellige Slags Kød, Gemyse og en 2—3 forskellige Retter Salat og Cigaretter, Vindruer eller Ananas eller Chokolade, og efter Middagen gaar vi ud i Byen og hører paa Musiken — der er nemlig hver Søndag Militærmusik paa Torvet — eller gaar og spadserer saadan som Soldater gør hjemme i Danmark. Naar vi har 3 Maaneders Eksercits færdig, kommer vi i det aktive Kompagni og gør ikke mere Eksercits, men kun March og Manøvre og efter et halvt Aars Tid kommer vi til Marokko, og dér er til Tider meget slemt for Marokkanerne laver Oprør hele Tiden og de fører ikke reglementeret Krig. Det er nogle vilde Horder, som overfalder Kolonnen om Natten, eller om Dagen i Kløfter og saadanne Steder, og man skal være meget oppassende. Vi sover i Teltene med Geværene fastbundne til Haanden og der er alletider dobbelt Vagt. Men de kommer næsten alletider igennem alligevel og skærer Halsen over paa de sovende Soldater, eller kommer krybende paa alle fire i Mørket, og paa een Gang ligger Vagten paa Jorden med Hovedet skilt fra Kroppen og Geværet og alle Vaabnene er væk. Hvis en Soldat bliver taget tilfange af Marokkanerne kommer han aldrig mere tilbage. De skærer

nemlig, saa utroligt det lyder, det er fuldstændig sandfærdigt, Ørerne, Hænderne eller Tæerne [*af*] og bagefter skærer de deres Fanger i ganske smaa Stykker eller brænder dem levende.

Tyrkiet le 21. Sept. 1915.

Hr. Chr. Olsen.

Jeg har for en 8—10 Dage siden sendt et Brev afsted til Dem med nogle faa Skildringer om Livet i Algerie og Marocco, og jeg vil nu, da jeg har en Times Tid tilovers, sende Dem en lille Beretning om vores Landgang i Tyrkiet den 27. April dette Aar. Jeg sidder nu i Skyttegraven og Solen skinner. Alt er roligt, lige over mit Hovede sejler et af vore Aeroplaner og Freden bliver kun afbrudt nu og da, naar Kanonerne sender et Par Kugler henover Hovederne paa os, eller naar de henne i 1ste Linie kaster en af de store Bomber eller Granater over i den tyrkiske Skyttegrav. Jeg sidder og ser ud over Dardanellerne. Det er ualmindeligt smukt, Vandet er ganske roligt og ovre paa den asiatiske Side er alt ogsaa roligt. Det er saa underligt at tænke paa, at her, hvor der ser saa fredeligt ud, er en skrækkelig Krig og et frygteligt Menneskeslagteri.

Altsaa, d. 24. April ankom vi med en hel Mængde engelske og franske Krigsskibe til Dardanellerne — i Land med min Bataillon; vi var 1250 Mand.

[*Herefter følger en Skildring af Kampen, men da det kun er en sammentrængt Gentagelse af, hvad han en Uge før har skrevet til sine Forældre, ude-*

lades den, og da hans Beretninger om Dardanellerkampene er skrevet paa forskellige Tidspunkter, men hører sammen, er de uden Hensyn til Brevenes Datering samlede her, ordnede efter Begivenhedernes Kronologi.]

— — — — da Solen kom op og det blev varmt og tørt, blev vi alle friske og raske igen. Nu blev Bataillonen talt; vi var ikke for mange. Jeg var i det første Kompagni, vi var i hvert Kompagni 4 Sektioner og hver Sektion tæller 60 Mand. Altsaa i mit Kompagni var af 1ste Sektion 14 Mand tilbage, af 2den Sektion 12 og af de andre to Sektioner var det omtrent det samme. Om Aftenen d. 29. April faldt Tyrkerne over os og vi blev kommanderet fremad i en lang Linie med Bajonetterne paa Geværerne og maatte vade i Vand til op over Knæerne, gaa op paa Bjergene og jage Tyrkerne bort. Den 30te April og den første Maj var det det samme; hver Aften overfaldt de os, men blev slaaet tilbage hver Gang. Nu var Landgangen sluttet og vi satte nu i Ro Stolper og Pigtraad op foran vores Linie om Natten. Granaterne og Kuglerne eksploderede rundt om os, og der var ikke saa faa, der fik revet Hovedet eller Armene eller Benene af af Granaterne.

Nu har jeg ikke mere Tid til at skrive denne Gang, da jeg skal i Tjeneste.

Turquie le 14. Septembre 1915.

Kære Forældre!

— — — — — — — — — — — — — —

Ja, jeg skal nu fortælle Jer en lille Smule om Kampene hernede.

Den 24. April d. Aar ankom vi til Dardanellerne og den engelske og franske Flaade bombarderede Forterne, som var temmelig stærke, i to Dage før de faldt. Den 27. April gik de første engelske Soldater i Land, en Battalion paa 1200 Mand. Tyrkerne, som var meget overlegne, faldt straks over dem, men Englænderne var meget tapre og Kampen varede hele Dagen. Om Aftenen var den rasende Kamp forbi og med store Tab paa begge Sider trak Tyrkerne sig tilbage. Englænderne havde over 700 Døde og saarede, men Tyrkerne havde mindst dobbelt saa mange. Om Natten angreb Tyrkerne de engelske Skyttegrave flere Gange, men blev hver Gang slaaede tilbage.

Næste Morgen d. 28. April gik jeg med min Battalion i Land. Saa snart den sidste Mand var kommet i Land faldt Tyrkerne over os. Den første tyrkiske Kanonkugle faldt nogle faa Meter fra Kolonnen og den næste faldt lige ved paa nogle engelske Munitionskarrer og satte hele Stadset i Luften. Nu blev der ikke ventet længere; der blev raabt og skreget, Officererne raabte: Bajonetterne paa Geværerne og fremad i Gaasegang, da der ikke var ret megen Plads. Vi havde en temmelig svær Oppakning. Jeg havde f. Eks. mit Tornyster helt fuldt af Klæder,

ovenpaa Telt og Tæppe og nok [*noch, desuden*] Klæder, paa Siderne en Haandspade, et Par Sko, 2 Daaser Konserves og 18 Biscuit. Dertil havde jeg 2 Brødposer, i den ene var der 300 Patroner og nogle Smaating i den anden Brød og Levnedsmidler og andre Sager, og min Feltflaske med 2 Liter Vand, mit Gevær, Patrontaske med 160 Patroner, en Rulle Pigtraad over Skulderen og en Daase Konserves paa 5 Kilo, og en Skovl i den venstre Arm. Kl. $7^1/_2$ om Morgenen blev vi altsaa kommanderet fremad, og vi løb og gik, kastede os paa Knæerne eller paa Maven, stod videre op og gjorde det samme den halve Dag, mens vi svedte og Kuglerne fløjtede os om Ørerne. Om Middagen kom vi i første Ildlinie, og her gjorde [*jeg*] mit første Arbejde i Krigen. Kampen varede hele Dagen og om Aftenen Kl. $11^1/_2$ holdt vi op og Tyrkerne trak sig tilbage. Vi var dødtrætte og kastede os paa Jorden og sov faste som Sten.

Jeg havde her min første Vagt i Krigen; den var uhyggelig. Først var jeg saa træt, saa jeg kunde næsten ikke staa paa Benene, dernæst maatte jeg staa i 3 Timer. Hundekoldt var det — det var jo i April — dernæst begyndte det at regne kolossalt efter en halv Times Forløb, og endelig luskede Tyrkerne rundt om Lejren hele Natten, og da min Afløser kom, var jeg saa glad som jeg aldrig glemmer. Jeg faldt straks om paa Jorden og faldt i Søvn, og var ikke vaagnet, om Tyrkerne var kommet og havde overfaldet os. Om Morgenen d. 29 vaagnede vi ganske drivvaade, vi havde sovet i en halv Meter Vand og vi rystede

af Kulde, saa vi næsten ikke kunde staa oprejst. En to—tre Timer efter, da Solen stod op blev vi tørre og varme, og vi dansede af Glæde som Børn midt imellem alt det frygtelige som var rundt omkring os, og da den varme Kaffe kom, vidste vi ikke, hvad for et Ben vi skulde staa paa af lutter Glæde.

Vi var i Ro hele Dagen, men om Aftenen gik det løs igen. Klokken 11 faldt Tyrkerne over os oppe fra Bjærgene og hylede og skreg paa Muhammed, men nu kendte vi Taget og stod og ventede paa dem med koldt Blod. Vi lod dem komme nær paa 2—300 Skridt og paa een Gang knaldede vores Geværer løs. Det rullede ud i Natten, og mangen fattig Tyrk blev paa Pladsen. Pludselig blev vi kommanderet op af vores Grave og fremad, og vi gik op ad Bjærgene i Vand til Knæerne og jagede Tyrkerne bort. Da det var gjort, gik vi tilbage til vores Skyttegrave og laa dér i Ro til næste Morgen. Det var den 29. April og den 30. og den 1. Maj var det samme. Hver Aften faldt de over os og vi maatte op for at jage dem væk.

Turquie 29. Maj 1915.

Kære Forældre!

— — — — — — — — — — — — — — —

Jeg er her i Tyrkiet og den første Dag, vi var i Land, bombarderede Tyrkerne os med Kanoner, og om Formiddagen den 28. April gik vi fremad med Bajonet paa Geværerne mod Tyrkerne og mange af mine Kammerater faldt. Kampen varede hele Da-

gen og om Aftenen Kl. 8 var det forbi. Den 29.—30. April og 1. Maj faldt Tyrkerne hver Nat over os og vi maatte gaa frem i de mørke Nætter i Bajonetkamp, medens Kuglerne og de store Kanonkugler susede om Ørene og eksploderede og dræbte og saarede mange af os. Det er et Vidunder, jeg ikke er død eller saaret endnu.

Den 2. Maj glemmer jeg aldrig! Vi havde hele Natten ligget og skudt paa Tyrkerne; de kom hvert Øjeblik og overfaldt os og kastede Haandgranater imellem os i Skyttegravene. Vi havde spændt Staaltraad foran Skyttegravene med skarpe Pigge, og da det var meget mørkt kunde Tyrkerne ikke se dem og blev hængende i Piggene, og vi skød og stak dem allesammen ned, og om Morgenen laa der flere Hundrede døde Tyrkere foran os. Om Formiddagen Kl. 7 blev der kommanderet Bajonet paa og fremad. Vi gik fremad i en Kugleregn, som jeg aldrig har set Mage til, og de store Kanonkugler eksploderede midt imellem os. Der var en fransk Soldat ved min Side og en Kanonkugle traf ham direkte paa Brystet og rev Arme og Ben fuldstændig fra hinanden og saarede flere haardt, og saadan gik det med mange. Vi var kun 6—7000 Mand og Fjenderne var over 40,000 Mand, men der var ikke andet at gøre end at gaa fremad. Tilbage kunde vi ikke gaa, for der var Kysten, og vi maatte altsaa dø eller slaa Tyrkerne tilbage. Vi gik altsaa fremad og blev slaaede tilbage. En 2—3 Timer efter gik vi videre frem, og jeg maa sige, det var med Heltemod, og med en Haandfuld Soldater slog vi alle

Tyrkerne tilbage. Men det var ogsaa et dyrt Slag. Min Battalion var 1300 Mand stærk, og da Slaget var forbi om Middagen Kl. 2, var vi kun 147 tilbage, og med de andre Battalioner var det omtrent det samme.

Der er ogsaa mange Tyskere her, alle Officererne hos Tyrkerne er Tyskere. De skyder med Dum-Dum-Kugler. Det er Kugler, som eksploderer, naar de rammer og river Kødet og Knoglerne helt i Stykker, men det kommer de nok til at betale, naar Krigen er forbi. Nu gaar det bedre, for nu er vi mange Soldater, franske og engelske, og mange Kanoner. Nu har jeg lige været her en Maaned og fra min Battalion af de 1300 Mand er vi nu ikke mere end en 60—70 Stykker, men det er et Vidunder, at jeg er rask. Alle mine bedste Kammerater er faldet ved Siden af mig, og det gør ondt den første Tid at se de ligefrem svømmer i Blod. Det var et rigtigt Menneskeslagteri den 2. Maj og den 28. April, og jeg vil ære mine Kammerater, som er faldet, højt for deres Heltemod.

Jeg sidder og skriver dette Brev i Skyttegravene og Tyrkernes Kanonkugler suser forbi og vores ogsaa. — — —

[Vinteren 1915.]

Den 21. Juni om Morgenen Kl. 6 gjorde vi et Angreb med 175nde Regiment og et Regiment Coloniale og de tog hele første Linje fra Fjenden. De var imidlertid bange for, at de tagne Skyttegrave

var underlagt med Miner, og da Tyrkerne gjorde et Modangreb, maatte de gaa tilbage, og Tyrkerne tog Gravene igen. Saadan gik det i Dagens Løb frem og tilbage tre Gange og Kampen rasede med stor Heftighed. Om Aftenen blev imidlertid min Battalion og en Battalion Zuaver kommanderet ud for at tage Gravene igen. Vores Kommandant stod midt imellem os, inden den sidste fortvivlede Kamp begyndte, og Kl. 7¼ gav han et Stød i sin Fløjte og kommanderede Bajonet paa, og et halvt Minut efter gaves et nyt Stød i Fløjten, og vi løb op af Gravene fremad imod Tyrkerne. De fyrede paa os i en Afstand af 100 Meter med eksplosive Kugler, og Granater og Shrapnells faldt ned over os som sædvanligt og dræbte og saarede en uhyggelig Masse af os. Det Stykke Terræn, som vi tog, var helt fuldt af døde Tyrkere. De laa paa Kryds og paa Tværs over hinanden — der var ikke en halv Alens Afstand imellem hver — og paa Vejen mod Tyrkernes Skyttegrave maatte vi gentagne Gange hastigt kaste os ned mellem de døde og stable de lemlæstede Tyrkere ovenpaa hinanden for at dække os en lille Smule for Kugleregnen. Det var uhyggeligt at henligge imellem de lemlæstede Mennesker, og vi var helt ligefrem pjaskvaade af Blodet, som løb i Strømme, og da vi blev kommanderet frem igen, maatte vi løbe paa Ligene, faldt over dem, rejste os, videre igen, og atter frem, saa fuldt var der. Da vi tilsidst i fuldt Løb naaede den tyrkiske Linje, saa vi til vores Forfærdelse, at der var et stærkt Pigtraadshegn spændt ud foran, og nu var det vores Tur til

at hænge i Pigtraaden, medens Tyrkerne i en Afstand af 4—5 Meter skød paa os. Vi var kun en Tiendedel, som slap igennem og ned i Fjendens Skyttegrav, og saa gik det først rigtig løs paa Bajonetterne, Mand imod Mand, men vi vandt og Tyrkerne tog Flugten.

Vi saa efter Kampen flere uhyggelige Scener i Gravene. F. Eks. eet Tilfælde: en Tyrk og en fransk Soldat, begge to døde, med hver sin Bajonet i den andens Liv, og saadan var der mange andre og lignende Scener.

Vores Grav var helt fuld af Døde lige op til Kanten, og i Nattens Løb lavede vi en stærk Forskansning af Ligene. Tyrkerne gjorde i Løbet af Natten 3—4 Angreb, men blev nu hver Gang slaaede tilbage. Om Morgenen, da Dagen brød frem, gjorde de endnu et Angreb, men blev nu slaaede reelt tilbage, og nu blev de borte. Jeg husker den samme Morgen, da Tyrkerne angreb os, stod jeg og skød ud af mit Skydehul, og paa min venstre Side stod en Franskmand og paa den højre en Italiener. Ligesom vi alle tre stod og skød faldt Italieneren ned af sin Plads og hans Gevær faldt lige ned over Halsen paa mig. Jeg saa mig forskrækket om med det samme; jeg troede nemlig, at det var en Tyrk, som var sluppen ind i Graven og havde langet mig Slaget ud, men jeg saa straks, hvad det var. En Kugle var gaaet ind igennem Italienerens Skydehul og var gaaet ind under Øjet og ud af Nakken. Han laa og trak efter Vejret og efter faa Minutters Forløb døde han. Franskmanden paa min venstre Side stak Ho-

vedet en lille Smule for højt op. Jeg saa det og sagde til ham, at han skulde være mere forsigtig, men han kunde ikke lade være med at se op over Graven og 2—3 Minutter efter kom en Kugle og traf ham i Hovedet, og han døde uden at sige saa meget som av! Det gjorde et uhyggeligt Indtryk paa mig for jeg tænkte som saa, hvis det gaar saadan til ret længe, kommer min Tur nok ogsaa, inden ret længe.

Om Aftenen blev vi afløst af et andet Regiment og kom i Hvil en 2—3 Kilometer bagved. Jeg havde faaet en lille Smule Feber og maatte melde mig syg, og saa kom jeg i Hospitalet for nogle Dage og havde det udmærket.

Det var Kampen d. 21.—22. Juni. Den 14. Juli paa Franskmændenes store Nationalfest gjorde vi et stort Angreb. Denne Gang var Tyrkerne ualmindelig modige. De stod op af deres Skyttegrave og ventede paa os. Da vi kom hen i Nærheden af dem, kastede de pludselig en hel Masse Haandgranater ind imellem os, og gik løs paa os. Denne Kamp var ogsaa forfærdelig, en rigtig Kamp Mand imod Mand. Sikken et Raseri! Man er saa spændt og saa hed i Hovedet, saa jeg tror ikke, at man mærker, at man faar et Bajonetstik, hvis det da ikke er farligt; man mærker det først nogle Minutter efter.

En lille Episode som fandt Sted nogle Dage efter og som næsten lyder utroligt! En af mine Kammerater blev truffen af en Kugle. Den gik igennem hans Kappe og igennem hans Skjorte, men saa havde den heller ikke mere Kraft og rørte lige Huden. Ikke en Rift fik han.

Vi er oppe i Bulgariens Bjerge nu, helt oppe paa Toppen sidder jeg og skriver dette Brev. Her er vældigt koldt, her er nemlig Frostvejr, og her er faldet en Masse Sne. Forleden Dag angreb Bulgarerne os. De gik frem paa Bajonetten og raabte Hurra! Hurra!, men de blev slaaede tilbage. Vi havde 19 døde og en Del saarede, men Bulgarerne havde en cr. 150—160 Mand liggende paa Pladsen. I Forgaars angreb de os igen, men blev atter slaaede tilbage; vi havde 6 døde og 2—3 saarede, det var det hele.

Ja, nu maa jeg slutte mit Brev til Jer for denne Gang, da jeg vil lave et lille Baal i mit lille Telt for at varme mig og aabne en ny Konservesdaase med Nestles Mælk, og stege mig et Stykke Brød, og saa smører jeg konserveret Mælk paa Brødet i Mangel af Smør. I mit lille Telt er der kneben Plads til to Mand. Vi er to, og vi maa trykke os for at faa Plads, men det gaar jo nok; det er Krig nu og man kan ikke forlange et Hotel med Seng og Varmedunk og varmt Vand til at vaske sig i. Jeg vasker mig hver Morgen i Sne, for der er en hel Kilometer at gaa inde imellem Bjærgene for at redde sig en Feltflaske fuld. Men nu har Sneen begyndt at smelte, og naar der ikke er mere, vasker vi os heller ikke mere, det er ligetil. Saa maa vi vente, indtil vi bliver sendt tilbage ned til en By, for at holde Hvil i nogle Dage.

Ja, nu skal jeg gaa hen og se, om jeg kan købe mig en Daase Mælk hvis jeg er heldig. Jeg tror forresten, at jeg kommer til at køre hele Balkan rundt, men paa Benene vel at mærke. Jeg har jo nu været

i Grækenland 2—3 Gange, i Tyrkiet, i Serbien og Bulgarien, saa jeg mangler kun Montenegro og Rumænien.

Nu mange kærlige Hilsener til Jer og Familien, og hils ogsaa Redaktøren af Korsør Avis og sig ham, at jeg var næsten stolt som en Hane over at se mit lille Brev paa Tryk. Og saa ønsker jeg Jer alle en rigtig smuk og hyggelig Julefest og et godt Nytaar hjemme i Korsør. I kan tro at jeg længes meget efter at fejre Julen hjemme hos Jer, men til næste Jul tænker jeg, at Krigen er forbi, og at jeg lykkelig er hjemme.

Den Kamp, som han oppe i Bulgariens Bjærge fortæller Moderen om og som aabenbart staar for ham som en af de frygteligste, han har været i, har han et Aar senere i Juni 1916 — muligvis paa Opfordring — skrevet en udførligere Beretning om, som følger nedenstaaende:

Hvad jeg her skriver er uden Overdrivelse. Mange vil maaske tænke, at det er umuligt, at det kan passe, men kun den, som har været med i denne moderne Krig kan gøre sig Begreber om, hvor forfærdeligt, det gaar til. Mange hjemme i Danmark ved ikke, hvor forfærdeligt et Ødelæggelsesredskab, en moderne Kanon er, og jeg har set Scener, hvor forskellige af de kæmpende er bleven komplet vanvittige, og jeg forundrer mig over, at jeg ikke selv er bleven det.

Altsaa vil jeg berette et af de haardeste Angreb,

som har staaet i Dardanellerne paa Gallipoli. Om Morgenen tidlig d. 21. Juni ved 6-Tiden blev der signaleret til Angreb over hele Linien, Englænderne paa den venstre Halvdel af Fronten og vi andre paa den højre. Jeg var med min Battalion i Reserven parat til at storme frem til Hjælp, hvis det skulde knibe. Efter en haard Kamp tog vi hele den første Linje fra Tyrkerne, men op paa Formiddagen gjorde Tyrkerne et heftigt Modangreb, og vi maatte efter en fortvivlet Modstand paa at bevare den erobrede Skyttegrav gaa tilbage til vores gamle Position. Straks efter gjorde vi et Secondoangreb og tog den tyrkiske Linje igen, men Fjenden sendte stadig friske Tropper, medens vi maatte slaas med de samme Tropper, hvoraf mange af Soldaterne vare faldne. For anden Gang blev vi kastede tilbage og for tredie Gang tog vi Linjen. Kampen rasede uafbrudt hele Dagen paa Ruinerne og Terrænet var meget vanskeligt. Vores Soldater var trætte og udmattede, da de ikke kunde blive afløste saadan som Tyrkerne, og da Tyrkerne om Eftermiddagen gjorde deres 3die Modangreb, maatte vi, hvor heltemodig Modstand, vi gjorde, gaa tilbage efter store Tab paa begge Sider.

Om Aftenen Kl. 5 sagde Generalen, at vi maatte have Legionen frem igen, for det var de bedste Soldater, og vi skulde tage den tyrkiske Linje koste, hvad det vilde og beholde den. Altsaa blev Legionen og en Battalion Zuaver sendt ind i vor 1ste Linje. Jeg husker det ligesaa tydeligt som om det var i Gaar. Vi stillede os op med Bajonetterne paa Ge-

værerne, den ene ved Siden af den anden, og hver Mand havde sin Stige for at komme saa hurtigt op af Skyttegraven som muligt, naar Signalet lød. Vores Kommandør var den engelske Kaptajn i Saida og i Bel-Abbes i Algir; han stod med Revolveren i Haanden og gav os Signalet. „Ved første Stød i min Fløjte kryber alle op paa Stigerne, saa at Hovedet ikke stikker op af Skyttegraven, et Minut efter fløjter jeg een Gang til, og alle stormer frem paa een Gang og raaber Hurra af alle Livsens Kræfter for at gøre Tyrkerne bange, gaa paa som Djævle!" Der var saa stille i Graven, at man bogstaveligt talt kunde sige, at man kunde høre en Naal falde paa Jorden. Det var et højtideligt Øjeblik, da vi efter det første Stød i Fløjten forsigtigt kravlede op paa hver sin Stige. Jeg maa tilstaa, at mit Hjærte bankede en lille Smule, og jeg kiggede med Vilje paa mine Kammerater for at se, hvordan det var med dem. Det var naturligvis det samme. Jeg kunde se, at mange af dem rystede og sagde Farvel og god Lykke til hinanden. Det er alle Tider saadan før en attaque, for hver for sig ved ikke, om det er hans sidste Minut her paa Jorden. Det er aldeles ikke af Angest, man ryster, det er af Spænding, men det varer kun, til man er kommen op af Skyttegraven og stormer frem. Paa andet Stød i Fløjten stormede vi alle op paa een Gang. Det var som om 100,000 Djævle var sluppen ud af Helvede, vi raabte Hurra og skreg som vanvittige, medens vi stormede fremad imod Fjenden. Aldrig saa snart var vi kommet op af Linjen, førend Fjendens Kugler fra Geværer

og Maskingeværer fløjtede i tusindvis om Ørene paa os og Kanonerne dundrede og sendte Shrapnells ned over os fra en Højde af 5—6 Mt. Terrænet var ganske fuldt af døde Tyrkere og Franskmænd fra om Dagen. Der var ikke een Alen i Kvadrat, hvor Plansen var fri. Solen havde brændt paa de døde, og de var halvt forraadnede, fulde af Blod og Snavs og lugtede modbydeligt. Jeg løb en 20—25 Mt. frem (der var 200 Mt. at løbe), da der kom en Salve Projektiler fra de tyrkiske Kanoner lige ned over os. Jeg saa en hel Masse af mine Kammerater falde og mærkede selv en stærk Smerte paa den ene Side af Munden; det var et stort Stykke af en obus [*Granat*], som havde truffet mig. Det for som et Lyn igennem mit Hovede: pas paa!, og en ny Salve lige som den første, og paa samme Tid naturligvis Geværkuglerne, der kom i Tusindvis. Jeg kastede mig paa Jorden og trak med Benene et Par døde Tyrkere til mig. De saa forfærdelige ud, den ene manglede det halve af Hovedet, og den anden var gennemhullet af Kugler. Jeg stablede dem i en Fart oven paa hinanden, og stablede nok en Kammerat af mig, som var falden ved min Side oven paa de to Tyrkere, som et Værn for Kanonkuglerne, der hele Tiden sprang i Snesevis til højre og venstre foran og bagved mig. Det hele foregik i en utrolig Fart, og jeg stormede videre frem og naaede som en af de første den fjendtlige Linje.

Da jeg var en 8—10 Mt. fra Linjen, kom jeg til en hel Masse Pigtraad, som jeg ikke havde set før. Der var 4—5 Rækker paa Kryds og tværs, og uvil-

kaarligt gjorde jeg et Skridt tilbage af Forskrækkelse. Det for som et Lyn igennem mig: nu er du færdig, det er sikkert og vist, og jeg bad mit Fadervor for første Gang i mange Aar, medens jeg sprang ind i Hegnet. Det var det forfærdeligste af hele Kampen; 10 Meters Afstand fra Fjenden, som skød som gale paa os, stikkende fast i Pigtraaden og kunde hverken komme frem eller tilbage. Jeg trak og rev for at komme igennem, og jeg kom igennem med forrevne Klæder og Lemmer. Blodet løb ned over Ansigtet og med det Støv og Snavs i Øjnene, og Spektaklet — jeg kunde næsten hverken høre eller se, og det var ligesaa med de andre arme Djævle, som var sluppen over Pigtraaden — ikke mere end en Tiendedel var kommen igennem. Jeg hverken saa eller hørte, men stormede frem som et Dyr, og jeg ligefrem faldt ned i den fjendtlige Skyttegrav, som var over 2 Meter dyb, og mit Legeme hoppede næsten helt op igen; Graven var nemlig fuld af dræbte Tyrkere i Hundredvis, og jeg faldt ligesom paa Gummi. I 2—3 Sekunder varede det hele, man kommer nemlig hurtig til Besindelse i saadan en Situation, og saa begyndte en ligefrem Nævekamp, da vi ikke kunde bruge vores lange Bajonetter, som sad paa Geværerne. Vi faldt over hinanden og forsøgte at kvæle sin Modstander eller ligefrem af Instinkt rive Øjnene ud af Hovedet paa ham. Nu, paa dette Tidspunkt, kun en 20—25 Minutter efter Kampens Begyndelse, var Hurraraabene afløst af Raab om Hjælp og de saaredes og døendes Smertensskrig, som lidt efter lidt hørte op.

Vi havde taget Linjen og Fjenden var jaget bort. I Løbet af Aftenen havde vi travlt med at reparere Skyttegraven og forstærke den, og vi tog alle Ligene op. De tyrkiske stablede vi op foran som Dække og skovlede Jord og Sandsække paa, saa Arme og Ben eller Hovederne stak ud, og de Franske, Ligene af Kammeraterne, blev forsigtigt lagt til Side, for at blive begravede senere.

Dette er en af de frygteligste Kampe paa Galipoli. Om Natten angreb Tyrkerne tre Gange heftigt, men blev slaaet tilbage hver Gang.

[*Herefter følger, ligesom i Brevet til Moderen, Episoden med de to Kammerater, der bliver skudt ved Siden af ham.*]

La Gréce le 6. Jan. 1916.

Cher Hr. Olsen!

— — — — — — — — — — — — — — —

— — — Jeg er Dem meget taknemmelig fordi De tænkte paa mig i Julen. Jeg vil bede Dem om at tilgive mig, at det er saa længe siden jeg skrev til Dem sidst, men jeg har hverken haft Papir eller Tid, og det var meget slemt og ualmindeligt strengt i den sidste Tid. Jeg er ikke mere i Dardanellerne, men har været igennem Grækenland og Serbien mod Tyrkerne og inde i Bulgarien mod Bulgarerne. Jeg var oppe i Bulgarernes høje Bjerge ad vanskelige, stejle Stier, som var glatte af Is og Sne, og da vi kom op, 900 Meter højt, maatte vi grave Huller og Skytte-

grave i Sneen om Natten. De halve af os kunde ikke holde det ud, alle Spaniere, Italienere, Arabere og alle fra de sydlige Lande blev sendt bort til Frankrig eller Algerie paa Hospitalet med Fødderne frosset, saa der er vist mange, der har faaet sat dem af senere. Jeg var ogsaa lige ved at tabe Modet, men da vi Nordboer er en lille Smule mere haardføre end Sydboerne, saa klarede jeg den alligevel. Men hundekoldt var det at staa paa Vagt om Natten, for det meste i Sne til midt paa Livet i to Timer og efter to Timer igen, altsaa fire Timer hver Nat. Bulgarerne overfaldt os hver Nat, og naar de kom til Skyttegravene, kastede de Bomber og Granater ned i vores Skyttegrave, og der var frygtelige Scener, men saadan er Krigen jo nu en Gang. I Landbyerne, som vi kom igennem, var der hærget og plyndret af Fjenderne. Indbyggerne var naturligvis rædselsslagne flygtede over Hals og Hoved og i enkelte Byer var der kun nogle faa gamle Mennesker og ganske smaa Børn, som ikke kunde slippe hurtigt nok bort. Jeg tror det havde været noget for Dem at se ind i de ødelagte Kirker og Moskéer og Huse. Husene var halvt fulde af gamle Dyner, gamle antikke Lerkrukker og de tyrkiske Moskéer var fulde af store Kister med alskens Tøj og store nye og gamle Vattæpper. Ja, en af mine Kammerater var heldig; han fandt nemlig en tyrkisk Præstedragt af fint Guld- og Sølvklæde, og et Guldkors. Det var gravet ned i Jorden tænker jeg af en tyrkisk Præst, som var flygtet og havde gemt det, for at han, naar Krigen var forbi, kunde finde det igen. Vi var nemlig i Lag med

at grave Skyttegrave. Det havde en Værdi af 4—5000 Frcs. Her er mange forskellige Historier, som lyder underligt, ja næsten utroligt, som jeg en Gang, naar jeg kommer rigtigt i Ro skal fortælle Dem — — — — — — — — —endnu en Gang: Tak for Deres Breve og Journalerne. Jeg følte mig tilpas ligesom jeg var hjemme, da jeg læste dem og følte, at jeg ligesom var med i Historierne, og da jeg lagde mig i Teltet var det akkurat ligesom jeg havde været med til Juletræ. Men bagefter, da jeg skulde gøre Tjeneste, ramlede de lyse Billeder sammen og jeg blev en lille Smule sørgmodig over, at det ikke havde været Virkelighed og at det ikke var hjemme i Danmark, men i en Skyttegrav 4—5000 Kilometer fra Hjemmet. Saa for Pokker, tænkte jeg ved mig selv! Som glad Københavner maatte jeg jo holde Modet oppe, og saa greb jeg til det samme Middel som saa mange før mig: jeg jagede mine triste Tanker bort med en god Flaske Franskvin og en Cigaret, og næste Dag gik Arbejdet igen paa den gamle Vis med Sang og Fløjten. Franskmændene holder jo ikke Julen i Ro og Fred som hjemme hos os. Her var alt andet end Salmesang eller Juleviser. De drak sig næsten allesammen fulde, og sikken et Spektakel de lavede hele den hellige Julenat, og, naar jeg skal være ganske ærlig, ja saa var jeg selv med for at blive af med Hjemvéen. Hvad skal man gøre, naar man har været et Aar i Krigen og ikke har været med til andet end grave Skyttegrave og skyde og med Bajonet stikke sine Medmennesker ihjel, ligesom om man havde lært det i Skolen. Jeg tænker forresten paa, hvad min gamle Præst, som konfirmerede mig,

vilde sige, hvis han vidste, at jeg var med til saadant noget.

Lev nu vel og Tak for Deres Venlighed!

la Grèce le 23. Janvier 16.

Kære Forældre!

— — — — — — — — — — — — — — —

Jeg er bleven kendt med en dansk Løjtenant, som hedder Biering, som er i min Battalion. Han er lige kommen fra Marokko, og han har spurgt mig, om jeg vilde lade mig naturalisere og gøre til Franskmand, og efter Krigen gaa ind i et Regiment i Frankrig, saa skulde han hjælpe mig til at komme frem, saa jeg snart kan blive Underofficer og blive i Frankrig. Jeg har sagt ham Tak for hans Venlighed og sagde, at jeg skulde tænke over det. Han er ligesom jeg Københavner og er meget flink. —

— — — — — — — — — — — — — — —

Hvem tænker I der vinder, Tyskerne eller vi? Det er sandt, Tyskerne er vældig stærke, men vi er mange. Hvad skriver Bladene hjemme for eller imod Tyskerne?

Mit Regiment skal være af de bedste Soldater i Verden uden at prale. Jeg ved ikke, om I taler om det hjemme i Bladene om det Arbejde vi har udført i Marokko, i Algier, i Dardanellerne, i Serbien og i Bulgarien. Det er et Regiment, som bestaar af de modigste og bedste Soldater, og vi maa altid tage det værste Stød af. Naar de andre Regimenter ikke kan klare den, saa maa de hente os, og vi klarer den

altid, men har ogsaa altid mange døde og saarede. Alletider, hvor det gaar hedest til, gaar Legionen fremad, og alle Fjenderne kender straks, naar det er Legionen, der kommer. De er morderlig bange for vores Bajonet, og da de véd, at vi i Legionen ingen Pardon giver, løber de for det meste, naar Legionssoldaterne i den blaa Uniform dukker op paa Skuepladsen; især Tyrkerne var bange for os. Vores Bajonetter er en hel Alen lange og den Fjende, den træffer, er færdig. Den er nemlig indrettet saaledes, at Saaret ikke kan læges.

la Gréce le 22. Fevrier 1916.

Kære Hr. Olsen!

— — — — — Først vil jeg takke mange Gange for deres Carte og de to Julehefter .... det var rigtig smukt af Dem at tænke paa mig og det passede netop rigtig godt, da jeg følte mig saa ene hernede mellem alle de Fremmede .... det er ... strengt forbudt at skrive om vores Stillinger og saadan noget, kun skal jeg denne Gang fortælle, at jeg iforgaars fik en ny Sølvstjerne paa min Medaille, og jeg var meget stolt af, at de allesammen maatte præsentere Gevær for mig, medens at de satte Medaillen paa Brystet af mig. Nu maa De undskylde min daarlige Skrift, men det er nederdrægtigt koldt at sidde i Skyttegraven og skrive.

La Gréce le 6. Mars 1916.

Kære Hr. Chr. Olsen!

— — — — — — — — — — — — — — —

Det er meget muligt, at mine Breve er saa længe undervejs, for det er jo galt med Transporten i denne Tid. Middelhavet er jo helt fuldt af tyske og østerrigske Undervandsbaade, og vi mister jo nogle af vores Postbaade, f. Eks. Postbaaden „Provence", som blev torpederet forleden Dag af en tysk Undervandsbaad. Den havde 1800 Passagerer ombord, det var omtrent alle Permissionairer, som havde været paa en 8 Dages Permission i Frankrig og som nu skulde tilbage til Fronten her ved Salonique. Akkurat Halvdelen omkom, for det Skibet gik under i en Tid af 15 Minutter, saa der var ikke nogen Tid til at redde dem alle. I Gaar var her et tysk Aeroplan paa Besøg, for de kastede Bomber ned til os, men vi opdagede ham i Tide og fyrede løs paa ham af alle Kræfter, og saa stak han af. Her kommer forresten hver Dag, naar det er godt Vejr, tyske Aeroplaner og bombarderer os. Vi havde forresten stor Karnevalsfest forleden Dag her bagved Linien. Vi havde selv lavet et stort Optog og naar man tager i Betragtning de faa Midler, vi havde, var det udmærket lavet. F. Eks. havde vi af Staaltraad og Teltdug lavet en Zeppeliner og havde malet den til og sat Hovede og Ben paa den og den skulde forestille et stort Væggedyr; det var altsaa Tyskland som vilde æde alle. Og saa havde vi lavet en Seng og lagde en levende Gris paa med en tysk Pighue paa Hovedet og to Mand, en tyrkisk og

en bulgarisk Fange, bar den ..... Og saa havde vi ogsaa lavet et større Cirkus med alle mulige Løjer og Spektakler.

Der er jo for Tiden en stor Battaille ved Verdun i Frankrig, og hvis Tyskerne taber dér, er Krigen snart forbi. Det begynder at blive forfærdeligt varmt nu hernede, og her er nogle modbydelige, store Myg, og deres Stik er meget slemme, de fører nemlig Sygdom med sig. For Øjeblikket laver vi store Forstærkninger hernede ved Salonique, og laver en stor Vej for at passere [*befordre*] Soldaterne og Kanonerne .... Byen vi er i her er en græsk Landsby, som blev ødelagt i Balkankrigen af Tyrkerne, og den er ikke bygget op endnu, og der er ikke et eneste Menneske her i Byen. De er alle flygtet i 1912 og siden den Tid har den ikke været beboet. Her er en gammel Kirke med ældgamle græske Billeder, den er vist 7—800 Aar gammel, og vi bruger den til at holde Messe i. Det er jo allesammen Katholiker, og jeg er omtrent den eneste Protestant, men jeg gaar sommetider til Messe alligevel, for det er jo omtrent det samme om man er Katholik [*eller ikke*], og i Krigstid tager man det jo ikke saa nøje.

De spørger i Deres Brev, om jeg kan stikke et Medmenneske ihjel, ja, det maa jeg sige, det kan jeg udmærket, fordi jeg er nødt til det! F. Eks., hvis vi angriber, maa man dræbe saa mange som muligt for ellers dræber de os, og man tænker ikke paa, om det er ret eller ikke, og det er noget, man ikke tager Hensyn til. I Førstningen var jeg jo ikke vant til saadan noget, men lidt efter lidt kommer det op i En,

at det er en ganske naturlig Sag at skade sine Fjender saa meget som muligt, de skader jo os af alle Kræfter. Krigen, det er jo ikke som hjemme, hvor man har en eller anden Fjende, for Fjendskab hjemme og Fjendskab her er jo ikke det samme. Hjemme gaar man jo ikke løs paa Kniven Dag og Nat Uge efter Uge. Hvis man her ikke slaar sin Fjende ihjel, slaar han En ihjel, og det kan man jo ikke være tjent med. Nu her imellem os i Legionen er der jo alle mulige Nationer. Her er ikke een Nation, som ikke er præsenteret, og naturligvis, hvor der er saa mange forskellige Individer tilsammen ramler det jo tit sammen, for Spaniolerne og Italienerne og alle Sydboere i det hele taget er jo temmelig hidsige anlagte, og man skal passe paa, at man ikke en skønne Dag faar en Kniv i Ryggen eller en Kugle i Hovedet, og her er mange Slagsmaal imellem Soldaterne.

Ja nu maa jeg slutte for denne Gang med o. s. v.

Jeg maatte holde op med at skrive og jeg kunde ikke sende Brevet afsted, for det er et forskrækkeligt Vejr nu. Jeg begyndte at skrive i Tirsdags, men saa maatte jeg holde op for det begyndte at regne ganske skrækkeligt, og jeg kan næsten ikke skrive, jeg ryster stærkt paa Haanden. I Gaar Nat faldt den ene Side af vores Mur ned og i Nat den anden. Vi har nemlig hugget Hule ind i Jorden og lagt vores Telte over, men da Regnen kom ødelagde den det hele. Vi er 15 Mand i saadan en Hule, og i Morges, da vi vaagnede, var hele Muren faldet ned og havde be-

gravet alting: Alle vores Geværer og Patrontasker og Støvler og Tallerkener var begravede under 2 Mt. Jord og Sten og Vand. Sikke nogle Ansigter vi satte op! Tæpper og alting, Ler, Vand og Jord og hele vores Habengut, alt var blandet sammen. Sikken et Spektakel, der blev! Vi lo og græd paa een Gang, mens Regnen strømmede ned i Spandevis, men da vi er vant til den Slags tabte vi ikke Humøret og i al vores Elendighed begyndte vi at synge og danse og lave Spektakler. Een sang Spansk, en anden Fransk, een Græsk, en anden Italiensk og jeg Dansk og Fransk i Mudder til opover Ørerne. De vil maaske tænke: naar de synger og danser dertil, er det nok ikke saa galt, men jeg kan forsikre Dem for, at det er den rene Sandhed. Vi tog os en ordentlig Latter i Gaar Eftermiddags. Oppe over Hulerne var der en Vandrende, og den var fuld af Vand, og saa gik vi op en 2—3 Mand for at lede Vandet bort, det gik nemlig igennem Jorden. Altsaa vi begyndte med Skovl og Spade, men paa een Gang hørte vi een skrige og bande paa Engelsk i Hulen ved Siden af. Saa skulde vi jo ned og se, hvad det var. En lille Amerikaner laa og sov nedenunder, og i Vandrenden var der et Musehul, som gik ned i Jorden og endte lige over Amerikaneren. Da vi ledte Vandet bort, havde vi lagt Mærke til, at det forsvandt saa hurtigt, men Musehullet havde ingen af os sét, og saa var Vandet løbet ned igennem Hullet og lige ned i Hovedet paa Amerikaneren, som laa og sov. Tænk Dem at ligge og sove og faa en halv Snes Spande snavset Regnvand ned i Ansigtet, det er meget ube-

hageligt, og Amerikaneren begyndte ogsaa at gøre Vrøvl og sagde, at vi havde gjort det med Vilje. Jeg har aldrig leet som over den Historie. Vi maatte bogstavelig talt holde paa hinanden for ikke at falde.

Nu maa De undskylde mig min daarlige Skrift, men for det første har vi hverken Pen eller Blæk og man taber helt Vanen med at skrive, og for det andet er det en lille Smule koldt og ubehageligt at sidde og skrive i en Hule, mens det regner og blæser, og vi har ingen Døre eller Vinduer, men kun et stort Hul i Muren dér, hvor den er faldet ned. Men jeg er saa vant til den Slags nu, saa jeg taber ikke Humøret for det.

la Grèce le 6. Mars 1916.

Kære Moder!

— — — — — — — — — — — — — —

Jeg er meget glad for Fotografiet af lille Søster Else, og jeg har vist det til mine Kammerater, som alle er aldeles henrykte over hende. De siger, at hun er den sødeste lille Pige, de har set. Hun er skam ogsaa sød. Saa hun siger, at hun vil gaa ud i Skyttegravene og hente mig. Det er rigtigt smukt, det er blot saa forfærdeligt langt.

[*Beskrivelse af Fastelavnsfesten.*]

[Kort.] La Gréce le 30. April 1916.

Kære Hr. Olsen.

Min Battalion skal i 1ste Linie i Aften og vi har vældigt travlt med at præparere alt. Jeg har haft

saa meget at bestille i den sidste Tid, men i 1ste Linie har vi ikke andet at bestille end at være paa Vagt, saa derfor kan jeg faa god Tid til at skrive et rigtigt langt Brev til Dem. I Dag er det lige et Aar siden, at jeg var med til den blodige Landgang paa Gallipoli og jeg undrer mig over, at jeg ikke er død endnu.

Sur le Front, Mardi le 2. Mai 1916.

Kære Hr. Olsen.

Jeg har det udmærket, og her er meget smukt hernede nu i Foraarstiden, alle Blomster er sprunget ud og Fuglene synger og fløjter, men dog ikke saa smukt som hjemme hos os i Danmark, og Markerne er helt vilde, fulde af Slanger, Skilpadder, Firben og alle Slags Dyr, Mosquitoer og andre giftige Myg, og om en Maaned vil Feberen melde sig. Man regner at ca. 60 % vil blive syge, og man har alle Forholdsregler sat i Stand mod Feberen; Juni og Juli er de to slemmeste Maaneder. Men da jeg har klaret Feberen i Dardanellerne, hvor den var temmelig stærk, tænker jeg, at jeg nok skal klare den her ogsaa; jeg har nu ogsaa en ualmindelig god Sundhed. Det gaar her udmærket, og vi er her alle i godt Humør. Forleden Dag var her en Combat [*Kamp*] i Luften. Om Morgenen Kl. 3 kom en halv Snes tyske Aeroplaner hen over vores Linie for at gaa til Salonique og bombardere denne By. De kom tilbage ved 5½ Tiden med en Del af vores Jagtaeroplaner i Hælene, og de slap alle bort over vores Linie paa nær en, som ikke kunde komme hurtigt nok væk. Den blev

indhentet af to af vores Maskiner og saa begyndte Kampen mellem Tyskerne og vore. De havde alle tre Mitrailleuser ombord, og Tyskeren begyndte at fyre paa vores Maskiner. Et af vore Aeroplaner gik ovenover Tyskeren medens den anden holdt sig nedenunder ham. De var lige over Hovedet paa os, og jeg fulgte med stor Interesse Kampens Gang. Paa een Gang begyndte Tyskeren at svinge og slaa Kulbøtter i Luften og faldt ned fra en Højde af ca. 12—1300 Mt. med en fænomenal Hastighed og vi begyndte straks at raabe Hurra og skrige som Gale og stormede hen for at se den ødelagte Maskine. Piloten [*Styrmanden*] var naturligvis dræbt med det samme, men Observatøren var ikke til at finde. Aeroplanet var faldet ned i en lille Sø og jeg tænker, at Observatøren er gaaet til Bunds og bleven stikkende i Bunden, for vi har ikke fundet ham endnu. Jeg reddede mig straks et Par Smaaskruer og et lille Stykke Aluminium for at have en Souvenir fra Aeroplanet. Hvis jeg kommer heldig igennem Krigen, skal jeg nok tage nogle smukke Genstande med hjem, som De spørger om.

Jeg glæder mig rigtignok ogsaa til at komme ud til Dem, bl. a. for at se Deres Have. Det er mindst $1^1/_2$ Aar siden, jeg har set en Have, og jeg holder forfærdelig meget af Blomster; fleur hedder det paa Fransk, og jeg synes, at Ordet fleur er et smukt Ord, som passer rigtig godt for Blomster ..... jeg lægger ogsaa inde i Brevet ..... en Valmueblomst, som jeg fandt i Dag.

Ja, nu maa jeg slutte mit Brev for denne Gang,

for det regner ualmindelig stærkt, og da vi sidder inde i smaa Telte, som hurtigt bliver gennemtrukket af Vand, er jeg bange for, at mine Sager skal blive vaade

le 16. Mai 1916.

Kære Moder!

[Beretter om, at han har faaet en Sølvstjerne.]

Lieutenant Bierring er nu bleven Capitaine og er taget til et andet Regiment, saa jeg er nu ganske alene her; det var en udmærket Officer. — — —

— — — — — — — — — — — — — —

Ja, det Stykke, der stod i Avisen, var udmærket, det var rigtig nok os, Legionen, der klarede Retraiten. Den var haard og det var et Stykke fint Arbejde, vi der lavede. Jeg har nu klaret den hele Tiden lige fra den frygtelige Landgang paa Gallipoli til nu, og jeg tænker, at jeg skal klare den til Krigen er forbi. Vi er nu kun 2 eller højst 3 Mand i min Battalion, som ikke er døde eller saarede endnu. Jeg har nu ogsaa haft et vidunderligt Held med mig, og jeg tænker nok, at jeg kommer hjem igen en Gang.

la Gréce le 3. Juin 1916.

Kære Hr. Olsen!

Jeg skriver nu til Dem for at fortælle Dem en god Nyhed: jeg skal nemlig til Frankrig, til Paris, paa Permission. Det bliver rart at komme ind paa et godt Hotel, at spise og drikke, hvad man vil, og over alt

[*fremfor alt*], sove i en god Seng. Jeg har nu ikke set en Seng i $1^1/_2$ Aar, men har ligget paa Jorden. Halvanden Aar er lang Tid, og det bliver en ordentlig Forvandling at more sig i Paris. Det er rigtignok noget andet end at sove i Skyttegravene: gaa i Teatret, spasere med en lille Mademoiselle, blive kælet for, kan faa alt, hvad man vil have, for i Frankrig har de Soldater, som kommer fra Fronten, det udmærket. Naar de stiger ned af Togene, er der straks en hel Masse Mennesker, der trænger sig ind paa En med Vin, Cigarer, Cigaretter, Mad, Chokolade, Mælk, i det Hele taget alt, hvad man kan ønske sig. Jeg tror ikke det gaar saadan til i Tyskland. Særlig os, der kommer fra Orienten, især Legionssoldaterne, er Folk helt begejstrede over, og man bliver inviteret ind alle Vegne og paa alt. Det er storartet indrettet med Societé'er og Foreninger for de Soldater, der ingen Familie har; man mangler aldeles ikke noget.

— — —

Jeg har ellers ikke noget nyt at fortælle denne Gang, for her er det hele Tiden det samme. Her er for det meste kun Luftkrig for Tiden. Vi forbelaver os paa Vinteren, paa Vinterfelten, det bliver altsaa den tredie, for jeg tror ikke, at Krigen bliver færdig i Aar. Maaske varer den i 5—6 Aar, for der er hele Tiden Soldater og Kanoner og Ammunition, saa ad den Vej tror jeg ikke, vi naar Enden.

Sur le Front le 25. Juni 16.

Kære Hr. Chr. Olsen!

Det er nu kolossalt varmt hernede, og vi har faaet store Slør imod Myggene og de giftige Fluer. Her er hele Tiden Luftkampe, og her falder Aeroplaner ned næsten hver Dag. — —

Ja, det er rigtignok, at jeg har engageret for 5 Aar, men jeg er nu omtrent færdig med de tre, men hvis jeg har Held med mig, kommer jeg hjem efter Krigen alligevel. Alt har nemlig forandret sig efter Krigens Udbrud, og, hvis jeg skal gøre de 5 Aar færdig, tager jeg en Tur over til de franske Kolonier i Kina for at gøre min Tid færdig derovre. I Gaar Aftes var her et stort Bombardement og vi havde nogle Saarede. .....

Hvorfor jeg ikke skriver noget rigtigt interessant er fordi jeg kan ikke rigtig samle Tankerne, for man arbejder Dag og Nat med Forskansninger, men een Gang kommer jeg vel i Ro.

Sur le front le 7. Sept. 1916.

Kære Forældre!

Jeg er nu kommet ud af Hospitalet og er nu paa Depotet i en By som hedder Vatuluk, og jeg sender disse Par Ord for at lade Jer vide, at jeg er rask og frisk, kun er jeg en lille Smule svag efter Opholdet i Hospitalet, og jeg ryster stærkt paa Haanden, saa jeg kan næsten ikke skrive.

[Kort.] le 16. Oct. 1916.

[*Maa antagelig være 6. Oct.*]

Dette Carte i Hurtighed for at lade Dem vide, at jeg har modtaget Aviserne, som jeg takker Dem meget for. Jeg har ikke mere Tid, vi skal til at angribe. Vi venter paa Signalet.

Lev vel!

Mere en anden Dag.

Sur le front le 16. Oct. 1916.

Kære Forældre!

[*Fortæller om, hvorledes han „forleden Dag" umiddelbart før Signalet til Angreb fik syv Breve og en Del Aviser.*]

Min Sidekammerat blev dræbt i det Øjeblik, Signalet til at angribe lød, og jeg tænkte paa: sikke dog en Lykke, at det ikke var dig, og to Dage efter fik jeg først Lejlighed til at læse Brevene rigtigt.

Nu maa I undskylde, at Brevet er saa snavset, men vi er i en ganske smal Grav for Tiden, hvor vi hverken kan røre eller dreje sig, og ingen af os er vaskede eller børstede i de sidste 8—10 Dage, saa I kan nok tænke, hvordan jeg ser ud. Jeg ser rædsom beskidt ud, og jeg er endda en af de reneste, jeg holder mig nemlig altid saa ren og gentlemansagtig som muligt, og derfor er jeg bleven taget til Bud for Kompagnikommandanten, nemlig ogsaa fordi jeg taler godt Fransk nu. — — —

le Front le 2. Nvbr. 16.

[*Forklarer, hvor lidt Tid, der er til at skrive*] især i denne Tid, hvor vi har lagt for Monastir og vi har taget Offensiven, har vi ikke haft Ro hverken Dag eller Nat. Men nu har vi erobret Monastir og en hel Del andre Byer, saa nu kan det godt være, at man kan faa Lejlighed til at sunde sig. Det var forresten en smuk Sejr, vi vandt, da vi tog Monastir, og da vi gik ind i Byen, kastede de Civile Masser af Blomster ned over os og raabte: „Vive la France!" Jeg gad nok vide, om her vil blive Ro paa Fronten i Juledagene; jeg tror det ikke. Det vilde blive mærkeligt, om der pludseligt blev stille paa Krigsskuepladserne. Min Jul bliver jo ikke saa behagelig som derhjemme i gamle Danmark, hvor Risengrøden og Julegaasen dominerer paa Bordet og bagefter Juletræ. For Pokker, jeg længes ordentlig efter at fejre en dansk Jul hjemme hos Familie eller Bekendte. Her bliver det jo i en kold og fugtig Skyttegrav, hvor vi lige faar den almindelige Mad, som vi naturligvis er glade for, hvis vi faar den varm. Jeg takker Dem meget for Bladene, som De sendte mig. Det var rigtig rart at faa noget at læse i hjemmefra. De havde været vældig længe om Rejsen; jeg modtog dem først d. 6. Oktbr. Det var ret løjerligt, for den 6. Oktbr. var netop den Dag, vi skulde angribe, og vi laa i Skyttegraven med Bajonetterne paa Geværerne og ventede paa Signalet til at styrte op af Gravene og gaa løs paa Bulgarernes Linie. Brevene og Bladene fik jeg lige 3—4 Minutter før Signalet. Der var

en 8—9 Breve fra forskellige Venner og Bekendte og jeg fik lige Tid til at stoppe Brevene i min Brødpose uden at læse dem, da Signalet til Angreb lød.

Det var en lille Smule ubehageligt at tænke paa, at jeg ikke kunde faa læst mine Breve, for jeg vidste jo ikke, om jeg skulde blive dræbt eller saaret, men jeg slap som sædvanlig heldig igennem og fik læst mine Breve 3—4 Dage efter.

Sur le Front le 15. Jan. 1917.

Kære Hr. Olsen!

Jeg vil nu bede Dem undskylde mig, at jeg ikke har skrevet til Dem i lange Tider, men jeg har haft meget travlt og det er nederdrægtigt koldt heroppe i Bjærgene 2600 Mt. over det almindelige; man taber helt Lysten til at skrive, for det er strengt at være heroppe.

Men nu vil jeg dog i Dag alligevel sende Dem et Par Ord og takke Dem mange Gange for Aviserne og Brevene, som De har sendt mig. Jeg kunde jo nok have svaret Dem for længe siden, men jeg maa tilstaa, at jeg har været ikke saa lidt ligegyldig med at skrive, siden vi har begyndt Offensiven hernede paa Balkan.

Jeg kan fortælle Dem, at jeg var med til Stormen paa Monastir, og at mit Kompagni var det første, som kom ind i Byen. Det var om Morgenen, at vi blev kommanderede til at storme og vi gik altsaa paa. Vi var Franskmænd, Russere, Italienere, Ser-

bere og Engelskmænd, og til at begynde stod Solen højt paa Himmelen. Det var et dejligt Vejr, men det havde regnet meget stærkt de foregaaende Dage, saa Skyttegravene var helt fulde af Vand, og Terrænet, som vi skulde gaa igennem, var ganske opblødt, saa vi gik i Mudder til midt paa Livet, og da vi kom til de første bulgarske Linier kom det værste: vi maatte kravle over og igennem meterbrede Pigtraadshegn, medens Fjenden skød paa os med Maskingeværer og sendte en Regn af Shrapnells ned over os. Vi saa skrækkelige ud, da vi kom ind i Byen. Uniformerne var revne i Laser af Pigtraaden, og Hænderne og Ansigterne havde lidt den samme Medfart, og saa var vi ganske beskidte og snavsede af Mudder og Ælte, men det forhindrede ikke, at alle de Civile kom os i Møde og raabte „Vive la France et ses alliés!" Ja, endog Byens Damer faldt Soldaterne om Halsen og kyssede dem og vi fik saa mange Blomster i Hovedet, at vi ikke vidste, hvad vi skulde gøre med dem. Men vi havde ikke Tid til at tænke altfor meget paa den Slags, vi maatte videre frem og Bulgarerne havde installeret sig oppe bag Byens Kirkegaard, som laa paa den anden Side af Byen. Vi sneg os saa forsigtig derop som det var muligt og jagede dem væk derfra. Naturligvis havde det kostet døde og saarede, men det var alligevel en stor Sejr, og det vil blive en Mærkedag i Serbiens Historie.

Nogle Dage senere var jeg inde i Byen paa Permission, og jeg var heldig, at jeg kom helskindet ud derfra, thi Fjenden bombarderede hver Dag Byen

og der faldt nogle store Projektiler ikke langt fra mig, som smadrede en 7—8 Huse og dræbte mange Mennesker. Jeg var lige i Færd med at drikke en Flaske Vin sammen med en Kammerat hos en Vinhandler, da vi hører de store Projektiler komme susende, og derefter et vældigt Brag, som fik de fleste Ruder i Byen til at springe, og da vi saa nærmere til, laa der en halv Snes Soldater og flere Civile, som var dræbte. Længere nede paa Byens Hovedgade laa en gammel Kone paa Fortovet og flød i sit Blod; hun var bleven ramt af et Stykke Granat og var dræbt. Da jeg kom forbi hende om Aftenen, hun laa der nemlig endnu, tænkte jeg mit, og jeg var glad ved, at jeg var sluppen heldig fra det endnu en Gang.

Her i Monastir er alt rasende dyrt: en lille Æske Tændstikker koster 25—30 Øre, et Kilo Sukker 20—22 Kroner, Chokolade 12—16 Kroner, Tobak 35—40 Kroner. Smaakager, som hjemme i Danmark koster 2 for 1 Øre koster her 20—25—30 Øre, og saadan er det med alting. Ja nu maa jeg slutte for denne Gang, for jeg har koldt om Fingrene og om Fødderne. Her er allerede en hel Del, som er kommet paa Hospitalet for frosne Fødder.

Sur le front le 22. Jan. 1017.

Kære Moder!

Mange Tak for det Brev med E.s Billeder, som jeg modtog i Dag. Jeg maatte næsten le mig en Mavepine til, da jeg saa ham. Det ligner ham kun der,

hvor han sidder og skrupgriner, det Asen! Men ellers ser han ordentlig ud i Tøjet. Det Pokkers Bæst, han kunde dog nok ellers sende mig et Par Ord. For Øjeblikket er jeg højt oppe i Serbiens Bjærge, og vi vader i Sne næsten til Halsen, og her er nederdrægtigt koldt. Vi faar tredobbelt Ration Rom heroppe, for ellers gaar den ikke. Vore Tæpper er helt hvide af vores Aande, som fryser til Is, og Ulvene og Schakalerne lusker omkring. Om Natten er det ikke hyggeligt at staa paa Vagt heroppe. Her er allerede en hel Masse af Soldaterne, som er kommet paa Hospitalet for frosne Fødder, men jeg haaber ikke, det gaar saadan med mig, for i de fleste Tilfælde bliver Fødderne amputerede, og det er jo ikke rart.

Ellers har jeg det godt. Vi er installerede i Jordhuler, som er ganske tilsneede, saa vi kan næsten ikke komme ud. Indgangen er ligesom et Hundehus. Jeg maa alligevel midt i Elendigheden og Kulden le, og morer mig over E.s Fotografi. Det satte alligevel Humøret op en lille Smule, da jeg fik det Brev.

JULES ELIASEN

Der kan være saa mange andre Ting, jeg ikke dur til, men Militær det kan jeg, siger Jules Eliasen, og naar man har læst hans Breve, maa man give ham Ret. Var Krigen ikke kommet, havde han mistet sit Livs store Chance og forfejlet sin egentlige Bestemmelse. Det var imidlertid ikke med Planer om at blive Soldat, at han i Begyndelsen af 1915 rejste til London, men for som sine ældre Brødre at se sig om i Verden. Han var Smed, og han ventede sagtens at kunne faa Arbejde i et Fag, der, som han i et af sine Breve forklarer sin yngre Broder, rummer saa mange Muligheder. Han maa imidlertid være bleven skuffet heri, thi af hans Breve fremgaar det, at han har maattet tage Plads paa et Hotel som Tjener, en Bestilling, han var fortrolig med hjemme fra Damhuskroen, som hans Fader dengang endnu ejede, og oppe fra Frederiksværk, hvor han havde hjulpet sin ældre Broder i dennes Restauration. Skønt han roser sin Principal, maa det alligevel ikke have passet ham, thi en skønne Dag rej-

ser han sammen med tre andre Danske til Frankrig og lader sig indrullere i Fremmedlegionen — med den Evne til at rage sig ind i noget, han ikke igen kan komme ud af, som han mener er karakteristisk for ham, men som vel heller ikke er uden Forbindelse med hans tyve Aar.

Til sin nye Gerning medbragte han ganske ualmindelige Betingelser: et Jernhelbred og et Legeme, der var smidiggjort ved Idræt. Han var en ivrig Fodboldspiller, en dygtig Bryder og Gymnastiker og en god Svømmer. Hvor væsentlig alt dette er, vilde det dog ikke have gjort ham til den fortrinlige Soldat, han blev, hvis han ikke havde haft Karakteregenskaber, der er endnu sjældnere, ikke blot en god og hurtig Opfattelseevne og et uforfærdet Mod, men et straalende, ukueligt Humør, der i Forbindelse med hans levende Æresfølelse og hans brændende Ærgærrighed gav ham den altid parate Oplagthed, der lyser ud af hans Breve og som gør, at Trætheden og Nedslaaetheden kun sjældent og kort Tid ad Gangen formaar at faa Tag i ham.

Det, der tager mest paa ham, er Skuffelsen over ikke at kunne faa den Medaille, han fra første Øjeblik ser for sig som sin Ærgærrigheds Maal, og som han føler, at han ved sit Mod har fortjent. Om Grundene til at han ikke fik den, er det svært at dømme, men man tager næppe fejl, naar man gaar ud fra, at foruden den manglende Sprogfærdighed hans Forhold til Offiererne har været væsentlig medvirkende. Det har aabenbart været noget mere „personligt" præget end disse skøttede om. Han forholder dem

ikke sin oprigtige Mening, selv om den ikke er smigrende, han er snart „gode", snart daarlige Venner med dem, og sætter aabenbart mest Pris paa at være deres Ordonnans, naar de pudser deres Støvler selv, kort sagt han har aabenbart været ligesaa hensynsløst og uforknyt sig selv overfor dem, som han er det overfor Faren og — hvad der er endnu mere forbløffende — paa Papiret. Thi dette, der plejer at gøre selv de dristigste lidt generte og unaturlige, naar de ikke er vant til at omgaas det, formaar aldeles ikke at skræmme ham. Han tygger ikke forlegent paa Pennen, medens han leder efter et af disse svære Udtryk, som man bruger, naar man skriver, nej, han snakker løs med Blæk og Blyant som han vilde gøre det, hvis han sad overfor den, Brevet er bestemt til. Dette mundtlige, der giver Sætningsbygning, Ordvalg og Tegnsætning sit Præg — naar der er noget han vil sige med Eftertryk eller hævet Stemme, sætter han det i Anførselstegn — har bevaret Indtrykkenes og Oplevelsens hele Friskhed for os, saaledes at man gennem hans Breve føres midt ind i Tingene, ser dem for sig og oplever dem med ham, og først og fremmest lærer ham selv at kende lyslevende: dumdristig og smidig og fuld af dette straalende Humør, der formaar at aflokke endog Verdenskrigen dens lyse Sider.

At nogle af hans Breve kom frem i Pressen fyldte ham med Stolthed, men forandrede ikke Tonen i de følgende, den er fra først til sidst den samme umiddelbart friske, der faar selv Smaatingene og det, der i andres Omtale vilde være ligeyldigt til

at blive fængslende og morsomt. Ikke mindst gælder dette hans storpolitiske Betragtninger, der jo ikke maa tages for andet end det, de er: impressionistiske Gengivelser af, hvad er i hans Omgivelser gjaldt for god Latin.

Han drog ud for at opleve Æventyr og med hans Dumdristighed og Evne til overalt at finde noget „Sjov" kunde det ikke vare længe, inden han fik sit Ønske opfyldt. Han er næppe kommet til Orléans, inden han redder et Barn fra at drukne i Loire og kort Tid efter udmærker han sig paany ved en Brand, hvor han under Redningsarbejdet faar sin Haand forskaaret. Den første af disse Oplevelser lægger Grunden til hans Uvilje mod den Person, der er betegnet som X, og da det er af Betydning for Bedømmelsen af hans Karakter at vide, om han i sine Udtalelser om sine Kammerater har været retfærdig eller ikke, er det naturligt ikke at forbigaa de Kendsgerninger, der bekræfter hans Dom og giver ham Oprejsning i hans Grav. Disse kunde man faa Besked om i en Artikel, der for kort Tid siden stod at læse i flere af vore Dagblade, og af hvilken nedenstaaende er Uddrag:

> *„Løjtnant X synes næsten at føre en Dobbelttilværelse. Lige saa indtagende og charmerende han kan være — lige saa opfarende, lige saa ubehersket og lige saa langt borte fra al Fornuft og Rimelighed kan han vise sig. Løjtnant X har i sin Tid gjort Tjeneste i Kongostatens Armé, og de psykologiske Ejendommeligheder, han er i Besiddelse af, har sikkert i en ganske sørgelig Grad udviklet sig under det tropiske Klima. Da han vendte hjem fra Kongo, hjem-*

søgtes han af hyppigt tilbagevendende Drankerperioder, i hvilke han foretog sig de frygteligste Ting. Saaledes overfaldt han for et Par Aar siden i en af disse Perioder sine brillante gamle Forældre og var i Færd med at ødelægge deres Hjem, da Frederiksberg Politi skred ind og satte ham under Anholdelse.

Sagen blev sluttet uden Tiltale mod, at Løjtnant X forlod Landet. Han rejste til den franske Front og lagde en Tapperhed og Mod for Dagen, som i adskillige Tilfælde bevirkede, at han blev hædret af sine Foresatte. Men en skønne Dag dukkede Løjtnant X igen op i København — og hans Venner, som havde glædet sig ved at høre, hvorledes han moralsk havde rejst sig under sit Ophold ved Fronten, fik ham nu hyppigst at se i de triste Situationer, som man kendte saa godt fra gamle Dage.

Alt har vistnok været prøvet for at føre ham ind paa en Bane, hvor han kunde gøre sig gældende og blive til Nytte for Samfundet. Hver Gang, man har hjulpet ham op fra en af hans Fornedrelsesperioder, har han svaret, at det nu skulde være sidste Gang, man behøvede at række ham den frelsende Haand — og han er begyndt paa en ny Tilværelse med de allerbedste Forsætter, men længe har det aldrig varet, før han igen er bukket under.

Og saaledes er det nu gaaet til, at Løjtnant X er blevet anholdt som Cykletyv og Bedrager. Sagen stiller sig denne Gang saaledes, at han næppe undgaar at blive straffet.

Denne Antagelse viste sig imidlertid ikke at slaa til, thi kort efter kunde Pressen meddele, at X ganske vist havde indrømmet „at han har gjort sig skyldig i forskellige lovstridige Forhold, men da det altsammen er forøvet under Virkningerne af overdreven Nydelse af Spiritus, har Assessoren ment, at X, der i ædru Tilstand er en dygtig og retskaffen Natur, har bedre af at faa sine Nerver i Orden under rolige

Forhold, og han har derfor sendt ham hjem til hans gamle Forældre.“

Hvorvidt de Artikler, X har skrevet om sine Indtryk fra den franske Hær i et herværende tyskvenligt Tidsskrift, er skrevet i ædru Tilstand eller ej, er jo vanskeligt for udenforstaaende at have Mening om, men de er i hvert Fald med stor Dygtighed skrevet saaledes, at de hvad Øjeblik det skulde være kunde citers i tysk Presse som et „uvildigt“ Vidnes Udtaleser.

Næsten endnu mere paafaldende viser Jules Eliasens sunde og rigtige Menneskebedømmelse sig i et andet Tilfælde, nemlig overfor den Karl Sørensen, hvem han omtaler i et af sine sidste Breve. Han udtrykker sin Frygt for, at denne, der har faaet Orlov, ikke skal vende tilbage til Fronten, „for jeg har hørt, at han ikke er af de modigste her. Hvis han vægrer sig, løb fra at rejse retur, ødelægger han maaske mit og andres højeste Ønske.“ Det var desværre netop det, der skete. Den paagældende Karl Sørensen viste sig at være af den Kaliber, Jules Eliasen ansaa ham for, og ved sin daarlige Opførsel forraadte han ikke blot sin Pligt men ogsaa sine Kammerater og Landsmænd ved Fronten, hvem det siden ikke har været muligt at faa Lov til at rejse herhjem.

Den Bonsens og instinktive Sikkerhed, som begge disse sørgelige Tilfælde viser ham i Besiddelse af, giver til Gengæld saa meget større Vægt til hans Udtalelser, hvor han varmt og uforbeholdent roser, og han var altfor ærekær selv til ikke at have Trang

til ogsaa at se andre paaskønnet efter deres Fortjeneste. Et djærvt og smukt Udslag af denne Følelse er det „Stykke“, han i Slutningen af 1915 sendte til „Nakskov Tidende“ om en ung Mand dèr fra Byen, som var med i Krigen.

> *„Jeg Undertegnede, som opholder mig her ved Fronten i Frankrig sammen med Maler Axel Jacobsen, kan meddele Dem, at han i Slaget ved Champagne den 25. September har udmærket sig. Han blev paa Dagsbefalingen nævnt som en meget modig, dygtig og tapper Soldat og blev samtidig udnævnt til Soldat af 1. Klasse. Han er blandt sine Kammerater almindelig beundret og afholdt for sit gode Humør og koldblodige Optræden, selv under de hæftigste Angreb og frygteligste Bombardementer. Her er jo ikke saa mange Danske med i Krigen, saa jeg tænker mig, at det kunde interessere Dem at høre, at en af de Faa, som er her, har vist sit Fædreland Hæder og Ære.“*

Foran mig ligger Vedkommendes Breve. De er ligesaa kejtede og faamælte, som Eliasens er velskrevne og udførlige, men hvor det gjaldt Handling har de aabenbart været hinandens jævnbyrdige og de fulgtes ind i Døden som gode Kammerater.

Faa Dage efter at Eliasen har skrevet det sidste af de her offentliggjorte Breve faldt han. I Midten af Juli 1916 kom der Telegram fra Paris om, at der i Kampene ved Somme var faldet fire Danske, deriblandt disse to. Om Eliasen hed det, at man ikke med Bestemthed vidste, om han var dræbt eller taget til Fange, men nu, efter et Aars Tavshed, er det desvære ikke længere muligt at være i Tvivl. Jules Eliasen var ikke den, der kunde forsvinde

sporløst andet end som død. Havde han levet, vilde han have fundet paa Udveje til at lade høre fra sig. Hans Kammerat Mogens Birck, der blev saaret den samme Dag, var da ogsaa straks af den Mening. „Jeg saa sidste Gang Jules den 4. Juli om Eftermiddagen, da Regimentet rykkede frem til Angreb, men blev saaret ca. 1 Time efter Angrebets Begyndelse. Alle Jules's Kompagnikammerater, der er tilbage, siger, at han er falden ..... jeg har ..... i Jules mistet en af mine bedste Venner, en Ven, som jeg satte Pris paa, og om hvem jeg ved, at han ikke vilde svigte, hvis jeg skulde have trængt til ham. Trøst Dem med, at Jules er falden for en god Sag, og at han har gjort sin Pligt til det yderste."

Herom vil ingen tvivle, der har lært ham at kende gennem hans Breve. Paa ham kommer de meget citerede Shakespeareske Ord til god Anvendelse. Man kan tage ham i et og alt, han kan være det hele bekendt, han er og bliver dog en Mand med Hjertet paa det rette Sted og med Begreberne i Orden om Ære og Skam. „Soldat i den europæiske Krig" kalder han sig med en Vending, der lyser af det naivt storslaaede, der kan være over hans Sprog og intet kunde være mere fejlagtigt end at forkorte den f. Eks. til Æventyrer eller Landsknegt. Man kan mene, hvad man vil, om hans Interesse for Civilisationens Sag og de øvrige politiske Slagord, han tilegner sig, men hans Interesse for hans Fædreland, den var dyb og ægte nok og forlod ham ingensinde. Den var med ham til det sidste, sikkert ogsaa i hans Stolthed over at have slaaet Rekorden i at kaste Haand-

granater. Ved den adledes hans medfødte Kamplyst og Æventyrermod.

Han foragtede dem, der gjorde Danmark Skam, og det at have øget dets Hæder var i hans Mund Kronen paa den Ros, der kunde ydes en Mand, og fik han ikke de andre Hæderstegn, han stræbte efter, vil dette ikke blive ham forbeholdt. Han vil mindes som Forbilledet paa en dansk Soldat.

JULES ELIASENS BREVE

d. 18. 4. 15.

Kære Forældre og Søskende!

Ja, I bliver vel noget forskrækket, naar I nu hører, hvor jeg er. Jeg er i Frankrig og er bleven Soldat. Det er vældig interessant kan I tro. Vi er fire Danske, som er taget herned sammen. Vi tog fra London til Folkestone og derfra til Boulogne og til Paris og derfra til Orléans, hvor vi nu er og skal have Træning. Men jeg tror ikke, jeg kommer til Fronten fordi jeg er Mekaniker; jeg kan maaske komme til at køre en Røde Kors-Vogn. Jeg gik først omtrent i London i 14 Dage og søgte Plads, men kunde ikke faa noget. Saa blev vi enige om, at vi vilde en Tur ud paa Æventyr. Jeg har i et Par Dage gaaet og haft daarlig Hals og har været til Doktoren. Den er nu lidt bedre og om nogle Dage er den nok god igen. Vi har det ellers udmærket her, faar Kaffe om Morgenen (sort uden Sukker og Fløde). Ved 10-Tiden faar vi varm Mad, Suppe og Marcaroni, eller kogte Kartofler eller Pølser, og Kl. 5 faar vi igen varm Mad og efter Maden en Kop Vin (Rødvin). Det er dog ikke den Mad, man er vant til. Jeg kunde godt lide at have noget dansk

Mad her, det er bedre. Soldaterne i Danmark lever bedre end vi gør her. Naa, naar nu vi bliver lidt vant til det, gaar det nok bedre. Men det allerværste er, at vi faar ingen Løn, saa jeg vilde bede om, at sende nogle Penge ned til mig, som jeg kunde købe mig nogle Ting for og efter Krigen har jeg nok en god Stilling, saa klarer jeg den nok. Men der er saa meget, man kunde bruge og havde Lyst til at købe, saa hvis I vil sende mig 100 Kr., skal jeg nok betale dem tilbage igen, men vil I ikke sende dem med det samme, for jeg har ikke nogle. Rejsen var dyr herned og alting er forskrækkeligt dyrt her. Jeg haaber, at I vil sende mig dem, da jeg har haardt Brug for dem, og vil I ikke sende mig en dansk-fransk Læsebog og et dansk-fransk Leksikon, saa jeg kan lære at tale Fransk. Jeg kan allerede nogle enkelte Ord, men det er ikke mange. Men husk at sende det den samme Dag, I faar mit Brev, da jeg ikke skal blive her længere end en Maaned. Vi har ogsaa prøvet at være ude og gøre Øvelser. Naar bare vi kunde forstaa det, skulde vi snart lære det, men det kan vi ikke, men vi maa jo anstrenge os gevaldig for at følge med i Øvelserne.

Her er alle mulige Slags Mennesker: Grækere, Rumænere, Svejtsere, Svenskere, Spaniere og Italienere og Jøder. De fleste af dem er nogle hvasse Fyre. I kan jo nok forstaa, at de ikke er bange, naar det allesammen er Frivillige. I Paris sov vi een Nat i et engelsk Røde-Kors. Vi havde det udmærket dér. Det var altsammen saa glimrende indrettet. Der var en engelsk Officer, som fortalte om en

Kamp i Nordfrankrig, hvor de af 2800 Mand kun var 195 tilbage, men Tyskernes Tab var meget større. Jeg vilde ønske, at Italien og Amerika og flere andre Stater vilde erklære de forbandede Tyskere Krig, saa det snart kunde faa en Ende, for de har forberedt sig paa Krigen i lang Tid, mange Aar kan I tænke Jer. I England har man flere Steder, hvor der boede Tyskere fundet Masser af Geværer, som de skulde bruge til at bevæbne en Hær med paa 50 eller maaske 100,000 Mand. I Fredstid har Tyskerne altsaa allerede landsat en Hær i England. Et Sted fandt de hos en Pige, som havde tjent et Sted i 6 Aar, Bomber, hvor der stod opgivet et Sted f. Eks. en af Broerne over Themsen og Dato. Det betød, at den Dato skulde hun sprænge den Bro i Luften. Jeg kan ikke forstaa, hvorfor ikke alle Lande gaar imod Tyskland. Naa, I skal snart høre mere fra mig. Send mig endelig de to franske Bøger og Pengene, saa jeg kan have dem, naar jeg rejser herfra og maaske gaar til Fronten.

27. 4. 15.

Kære Forældre!

Her et Billede fra Orléans, det er Jeanne d'Arc's Statue. Jeg har det udmærket, er nu fuldstændig vant til Kosten. Mine to Kammerater er syge endnu. Kaptajnen roste os andre 5 i Dag, vi var dem af Rekruterne, der gjorde Øvelserne bedst, skønt vi ikke forstaar Fransk. Vi gør os al Umage for, at vi Danske kan blive de bedste. Vi løb alle Væddeløb

og vi kom alle 5 først. Jeg kommer ikke saa meget sammen med de danske efter Fyraften, men med en Svejtser. Han er et morderligt flinkt Menneske, der eksisterer ikke saadan et Menneske til i Verden. Han kommer med til Danmark efter Krigen. Jeg bliver maaske flyttet til Mitrailleuserne.

Orléans d. 27. 4. 15.

Kære Broder!

Jeg er nu en lille Tur nede i Frankrig og være Soldat. Det er vældigt interessant kan du tro, og jeg er udmærket til at komme op om Morgenen. Vi staar op lidt over 5 og maa være parat til at gaa ud Kl. 6 — paa March og Skydeøvelser. Om Morgenen faar vi sort Kaffe, hvortil vi spiser tørt Brød; saa faar vi varm Mad 2 Gange om Dagen Kl. $10^1/_2$ og 5. Vi har Øvelser fra 6 til $10^1/_2$ og fra 1 til 5. Du kan tro, vi bliver stroppet igennem — vi skal jo lære hurtigt for at gaa hurtigt til Fronten — men vi hænger ogsaa i for at vise, at vi er nogle Svende. Desværre er der to, nogle fine Fyre, de siger „De", de kan ikke være dus med os andre.

d. 28. 4. 15.

Kl. er 5 Eft. Jeg er lige kommet hjem fra Eksercits og var pjask vaad — vi fik en ordentlig Skylle paa Vejen. Vi sover her i et Teater og jeg sidder bag en af Kulisserne og skriver. Jeg sover midt paa Gulvet paa en Træbriks og en Madras og 2 Tæpper; det er altsammen udmærket. Man bliver ikke blød

af at være Soldat. Flere Timers Gymnastik og March hver Dag er noget, der laver Muskler i Ben og Arme, og saa Geværet; det er det samme som at træne med Lodder hele Dagen. Jeg skrev jo sidst om, at M. skulde rejse over til mig, og at jeg sagtens kunde faa en Plads til ham. Det kunde jo nu være, at han har Lyst til at komme i Krig, saa kunde han jo rejse herned; men han maa ikke være belavet paa at faa det mageligt; det er en meget haard Tørn. Det kan ogsaa godt være, at han ikke træffer mig her, men han vil i alle Tilfælde komme sammen med Danske — for jeg skal nemlig sige, at jeg er lidt om mig for at blive flyttet til et eller andet, Mitrailleuserne, til Automobil eller maaske Flyver, hvis jeg kan komme det. Det værste er jo, at jeg ikke forstaar Sproget; det kan endda gaa an som Infanterist. Naar Krigen er færdig faar alle de Frivillige, som er gaaet med i Krigens Tid, hver en Medaillie, men jeg maa jo se at faa en Medaille for et eller andet, og saa faar vi ogsaa nok nogle Penge. Der var en som sagde, at vi fik ca. 300 frcs., det er da noget. M. kan faa gratis Rejse herned, hvis han gaar til den franske Konsul i København, men han skal betænke sig 2 Gange — jeg vil ikke raade; det er en haard Omgang. Men slipper man igennem, har man jo ogsaa sin Løn, og vi maa da hævne Gamle Danmark. Det er jo vores Pligt at knalde de Tyskere, men de faar ogsaa Tobak nu; her er Fart i Kludene, jeg tror, de vil være færdige før Vinter, og saa snart Krigen er færdig, kommer jeg en lille Tur hjem og faar en dansk Bøf med Spejlæg og

en Hof og en Snaps. Det er noget, man savner, den danske Snaps og Øl. Jeg skrev et Brev hjem, hvor jeg skrev efter nogle Penge, 100 Kr. I maa endelig sende de Penge, da jeg har haardt Brug for dem. Jeg har en lille Pung, som jeg har i et Baand om Halsen inden for Uldtrøjen. Der kan jeg have dem for at ingen skal stjæle dem. Her er baade Negere, Spaniere, Portugisere, Italienere, Danske, Grækere, ja alle Slags, og man kan jo ikke skue Hunden paa Haarene. Der er forskellige Ting, jeg skal have, inden jeg gaar til Fronten, men læg da ikke Pengene i Pakken, I sender. Jeg skrev efter 25 Pakker Trio Cigaretter, eller hellere Capstan. Cigaretter er dyre: 75 Centimer for dem, som hjemme koster 10 Øre. Det vil sige det samme som 75 Øre eller mere fordi alting er dyrt; jeg tror ikke, det er Krigens Skyld; de har vist alletider de Priser. Hvis jeg skulde blive taget til Fange af Tyskerne, var det ogsaa godt at have Penge; send dem hurtigt *expres*. Jeg har f. Eks. ikke i lang Tid røget en Cigaret; en Gang imellem kan man tigge en af Kammeraterne. Hvis Danmark kommer med i Krigen mod Tyskland, kan vi faa Lov at rejse hjem og blive Soldat.

(Udateret, paa et Stykke Indpakningspapir).

Kære Forældre!

Jeg har ventet nogle Dage med at skrive. Jeg kunde godt have skrevet noget før, men jeg har jo været syg (meget syg), men det vilde jeg ikke skrive; nu er jeg imidlertid fuldstændig rask igen.

Jeg har haft Difteritis og høj Feber, lige ved 40°, men er nu oppe og træner igen. Har ligget i Sengen; der var mange her som var syge, ca. 50 Soldater; kommer ikke ud, men maa gaa inde og ud i Baggaarden hele Dagen, og Baggaarden er en stor Plads med Træer; begge mine Kammerater iblandt dem som gaar der. I kan tro det er morsomt at rejse rundt og se saa mange forskellige Ting! Her løber en stor Flod igennem, og over Floden er bygget to vældige Broer paa samme Størrelse, maaske lidt større end London Bridge, men meget kønnere. Alle Broer over Themsen i London er sorte og beskidte og Themsen er sort og beskidt, men her er Broerne af lyse Sten og midt i Floden er en Forhøjning med Træer og smaa Øer. Det er vældig kønt og saa alle de gamle franske Bygningsværker: Slotte og Domkirker og gamle Ruiner og Borge, vi har set paa Vejen, det er noget, man ikke ser i Danmark. Idag har jeg haft Storvask, jeg har vasket to Par Strømper, 4 Lommetørklæder, 1 Skjorte. Det bliver skrubbet rent med en Børste paa en Bænk; det er noget primitivt. Det er bare kedeligt, at jeg ikke kan tale Fransk; det vilde jeg gerne kunne, for saa vilde jeg have een Kæreste i en Paalægsforretning og een i en Smørforretning og een i en Konditorforretning og een paa en Restauration og saadan flere forskellige Steder. Hør, Moder, hvis du vilde gøre noget rigtig godt for mig, kunde du sende mig en lille Pakke (Postpakke), for jeg tjener ingen Penge her *endnu*. Naar først jeg faar Æresmedaillen og er Løjtnant, saa tjener jeg jo Penge, men

jeg har kun 5 Cent om Dagen og det er 3—4 Øre. Først maa der være i Pakken: en dansk-fransk Læsebog og et dansk-fransk Leksikon, 25 Pakker Trio-Cigaretter og saa vilde jeg gerne have et Fotografi af Jer; jeg har ingen, heller ikke af dig og Far. Vil du sende det, men endelig straks, for jeg gaar nok til Fronten snart; jeg skal være Officer, jeg vil lade mig naturalisere og blive en Franskmand. Jeg skal nok blive til noget kan du tro, og du skal ikke være bange for mig, det skal nok gaa godt altsammen. Jeg er jo vant til at slaas, og du véd nok, at jeg klarer mig alletider og saa skulde det bare være, at Tyskerne kunde ordne mig! Nej, jeg har faaet en lang Bajonet og der kan være to paa paa een Gang, og de skal rigtig komme til at danse, kan du tro! Du forstaar nok, lille Mutter, jeg *skal have Medaillen* og være Officer, saa skal du se en *Sjentelmand,* naar jeg kommer i Bil til Damhuskroen. Saa kan jeg fortælle Jer om Krigen, ja jeg vilde ønske, at det var saa vidt, at jeg sad ude i Haven under Hængeasken og fortalte Historier om Krigen. Ikke fordi jeg er bange, næ-æ, men jeg længes efter et Stykke dansk Smørrebrød og en Hof og *en to* Aalborg Snaps[e]. Hvis man tog sig saadan et Maaltid her, vilde de tro, man var Millionær, ja, man kan forresten hverken faa Hof eller Akvavit her, derimod en Flaske rød Vin for 40 Cent., en Æske Tændstikker 10 Cent., en Æske Cigaretter 70 Cent., ja alting er dyrt. Men jeg ryger ikke meget nu, fordi jeg har ingen Penge, men jeg vilde forresten heller ikke ryge meget til den Pris. Jeg har faaet en ud-

mærket Kammerat her, en Svejtser. De to andre er ikke meget værd, det er et Par Dæggelam alligevel, især den ene og han var da mest rask, da vi tog fra London; han har helt tabt Modet nu, derimod faar jeg mer og mer Lyst for hver Dag, der gaar. Vi fik 5 Frcs. hver i Boulogne til at spise for paa Vejen til Orléans, men de Pjok kunde ikke sidde i 11Timer uden at æde, saa de brugte de tre Francs til at æde for. I Paris fik vi alt, hvad vi vilde have og dér kunde de saa ikke æde noget. Dér aad jeg for den næste Dag med, saa jeg havde alle mine Penge, da vi kom til Orléans, og de havde ingen. Saa kunde jeg jo ryge Cigaretter og spille Herre, men jeg ynkedes over dem saa det endte s'gu med, at jeg delte med dem. Ja, det er nogle kønne Fyre — hvor vi kommer frem vil de gerne føre det store Ord, men Smeden maa alletider klare Situationen alligevel. Det var og[*saa*] min Skyld, vi fik lidt Sjov i Paris, for jeg kom til at sludre Fransk og Hebraisk med et Par søde Piger i Toget, og da de hørte vi var Danske og vilde kæmpe for deres Fædreland, vilde de jo vise, at de var ikke utaknemmelige, saa vi fik et bedre Aftensmaaltid paa Restauration. En Aften med et Par Flasker Vin til, se, det kan Smeden lave uden Penge og omtrent uden Tale. Vi skulde kun have været een Nat i Paris (i Røde Kors), men vi blev der et Par Dage — se nu er der ogsaa i Paris en lille Frøken, som venter paa en Løjtnant med Medaillen. Husk at sende de 100 Kr. *endelig* hurtigt og Bøgerne og Billeder — og Cigaretterne og hvis du kan hitte paa mere.

(Efterskrift paa en løs Lap Papir).

I vil nok sende mig det altsammen, da jeg jo er Soldat i den europæiske Krig. Naar jeg har prøvet, skal jeg fortælle mere. I kan jo nok tænke nogenlunde, hvordan det er, men det er udmærket, naar bare jeg havde, hvad jeg har skrevet efter. Husk det alt: Bøgerne, Cigaretterne, Pengene pr. Telegram — jeg gaar vist d. 20de til Fronten — og den danske Mad og lidt, hvad I ellers kan finde paa.

Orléans d. 13. 5. 15.

Kære Forældre!

Jeg har gaaet og ventet Brev fra Jer længe, men jeg antager, at mit Brev er gaaet tabt, da mine Kammerater har hørt for længe siden fra Danmark. Jeg skrev sidst efter 100 Kr., et dansk-fransk Leksikon, og en do. Læsebog og 25 Pakker Trio-Cigaretter, men jeg maa bede Jer sende Pengene pr. Telegram, da jeg en af de første Dage gaar til Fronten. Send dem endelig! Jeg kan betale dem tilbage, naar Krigen er færdig, da jeg saa er sikker paa at have en god Plads. Vi faar et Sæt Tøj og ca. 300 Frcs., naar vi er færdige, men jeg bliver nok i den franske Armé, da jeg allerede har gode Chancer. Kan I tænke Jer: en af de første Dage skal jeg være Korporal og jeg kan ikke ret meget Fransk. Seks af os Danske gik en Dag en Tur langs Floden, hvor der er et Vadested, hvor man kan gaa i Vandet. Strømmen er saa stærk, at man umuligt kan svømme. En udmærket

Svømmer kan dog lade sig drive eller svømme med Strømmen. Vi var lige færdige og skulde klæde os paa, da en Dreng fik Krampe i Vandet og blev ført med af Strømmen. Jeg sprang øjeblikkelig ud efter ham, men før jeg naaede ham, var han gaaet ned 3die Gang og jeg maatte dykke efter ham. Han spændte om mit ene Ben og ene Arm og jeg maatte saa at sige kæmpe for Livet 20—30 Mt. Han var godt 35 Mt. ude, og godt 5 Mt. fra Land kneb det gevaldigt. En Hvirvelstrøm førte os begge rundt i Vandet, men saa sprang en anden Dansker ud, (en Løjtnant), som er Soldat her, men gaar paa Officersskolen her, med Bukser og Støvler paa, og saa hjalp han mig, saa vi fik Fyren op. Men det var ligesaa slemt for ham, da han havde sine Militærstøvler paa. Efter at vi alene havde Arbejdet med Drengen i godt ti Minutter, kom han til sig selv igen. Nogle som saa det har skrevet et Stykke i Avisen her, men da de optog Rapport af Løjtnanten, klistrede han lidt rigeligt paa til sig selv. Hvis der kommer noget i danske Aviser saa send mig det, saa jeg kan se det. Vi faar vist nok Redningsmedaillen begge to. I hvert Tilfælde er jeg blevet Korporal og saa snart jeg kan lidt mere Kommando, skal jeg paa Officersskolen, men jeg gaar først til Fronten. Løjtnant X. har faaet sin Sergeantgrad uden Eksamen. Det fremmede ham mange Uger; han taler jo flydende Fransk. Vi har begge været fremme foran Kammeraterne og Kommandanten har givet os Haanden, og han haabede, at vi ligeledes udmærkede os ved Fronten, det skal vi ogsaa

nok. Alting er udmærket, men jeg længes efter noget dansk Mad. De andre faar hver 14de Dag en Pakke fra Danmark; kunde I ikke ogsaa gøre det? Send 2 Pd. Smør eller Margarine, et Stykke Spegepølse og hjemmelavet Rullepølse, en halv Snes Spegesild, nogle Ansjoser eller benfri Sild. I kan pakke en lille Kasse paa en halv Alen i Kvadrat og sende

[Slutning mangler.]

Orléans d. 25. 5. 15.

Kære Broder!

Jeg modtog i Gaar dit Kort og ser, at du har sendt Cigaretter til mig, og jeg maa takke dig for det, for det er noget af det bedste. Den franske Tobak er ikke til at ryge. Du kan jo bare sende mig Reval-Cigaretter; de er jo ikke dyre, og det er fine Ting her. Jeg oplever meget her; du ved vel, at jeg er Korporal fordi jeg med stor Fare for mit Liv frelste en Dreng fra at drukne. En Aften var her en Svejtser, der var gal paa os, og efter at vi havde slukket, smed han mig ud af Sengen. Saa tændte jeg Lys, og han havde trukket Bajonet. Vi skændtes paa tysk og saa sloges vi, jeg paa dansk Façon. Hans Bajonet strejfede mit Knæ, men til sidst besvimede han. Hele hans Hovede straalede i sort og blaat.

(Udateret Kort fra Uddannelsestiden til hans Søster Julie).

Kære Tulle!

..... Kunde du ikke lide at komme med og være Sygeplejerske. Du behøver ikke at gaa til Fronten. Jeg skal snart ud og knalde Tyskerne. Vi har vældig Sjov her. Jeg staar op Kl. 5 hver Morgen.

Orléans d. 27. 5. 15.

Kære Forældre!

Jeg takker for Pengene, som I sendte; det var udmærket for uden Penge er her skrækkeligt at være, man er altid tvungen til at kede sig forskrækkeligt og Kosten er ikke saa god, men naar jeg kommer hjem kan jeg fortælle Jer om, hvorledes vi har haft det. Vi er jo ikke vant til Klimaet og slet ikke til Kosten, saa vi døjer jo en Del. Sidst fortalte jeg Jer jo, at jeg var blevet Soldat af 1ste Klasse, som svarer til lidt mere end Underkorporal hjemme, og nu har jeg allerede haft Anledning til at avancere endnu en Gang. I Mandags Nat blev vi alle purret ud af Sengen med et farligt Raaberi. Der var stor Ildebrand ude i Byen (et Oliekompagni og Benzinlager brændte), og vi fik Æren af fra vores Kaserne at være de først ankomne. Vi fik Klunset paa i en Fart og fik traadt an. Der blev kommanderet: „Til højre paa fire!“ *(A droit pa quatre* [d. e. par quatre]) „Giv agt, løb!“ og saa løb vi hele Vejen og lige ind ad Porten til Olie- og Benzintønder og -dunke, og vi rendte med Benzindunke i Kasser paa

Ryggen ikke 6 Alen fra Ilden og Gnisterne fløj ned paa os, men det gik godt. Indtil jeg kom op paa Taget af et Hus, som laa klods op ad det, som brændte. Vi var oppe og rive noget ned og lægge vaade Sække paa, for at Ilden ikke skulde brede sig. Da, lige som jeg stod paa Rygningen, fik jeg en Straale fra en Sprøjte lige i Fjæset. Saa fik jeg Overbalance og kørte ned ad Skifertaget, men jeg standsede paa et Drivhusloft af Glas og jagede den ene Arm igennem. Jeg fik et stort Hul lige over Pulsaaren og den blev lidt beskadiget og et dybt Saar forneden af Tommelfingeren, og den blev lidt beskadiget, og et dybt Saar indvendig forneden af Tommelfingeren. Jeg gaar nu med Haanden opbunden og jeg er kommet i Avisen igen. Der stod, at Eliasen, som frelste Barnet fra at drukne i Loire nu igen havde haft Anledning til at udmærke sig som en brav Soldat, der fortjente Opmærksomhed, fordi han ved sin Dristighed ved Branden var kommet til Skade. Vi har i Dag haft Besøg paa alle Kasernerne af en General fra Paris. Han har lige været her og han var henne og sige noget til mig, som jeg ikke forstod, men da han gik, stak han mig Næven. Det er den største Herre, som endnu har givet mig en Haandfuld, men naar jeg kommer til Fronten er der jo Masser af Chancer, saa umuligt er det jo ikke, at jeg en Dag kan fortælle Jer, at Præsidenten har hilst paa mig. Naar jeg skriver efter noget saa vil I nok sende mig det; jeg skal ikke forlange mere end nødvendigt. I synes vel der er Ting, jeg skriver efter som er underligt, jeg vil forlange, men det er jo

Krig, jeg er i, og den har varet længe, og I kan slet ikke danne Jer nogen Mening om Forholdene her, og da jeg ikke kan skrive noget videre om dem; vil jeg vente med at fortælle til jeg kommer hjem, og til den Tid haaber jeg, I vil hjælpe mig med, hvad jeg skriver efter. Aarsagerne faar I at vide bagefter, kun kan jeg sige, at det er umuligt for Tyskerne at vinde. Soldaterne bærer Byrderne med Ro og der kommer hver Dag nye Folk, som melder sig frivilligt. Den Streg fra Kanalen til Svejts kommer Tyskerne ikke over mer og Guds Naade trøste den Tysker, som kommer indenfor min Kugles eller Bajonets Rækkevidde. Bajonetten bruger jeg udmærket og af 8 Skud har jeg, hver Gang jeg skyder, 7 eller 8 Pletter. Jeg tror, at Soldat er det bedste, jeg kunde blive. Naar jeg bliver Sergeant, faar jeg 1 Frc. om Dagen, og det skal ikke vare længe før jeg bliver det. Nu vil I nok prøve at sende den lille Pakke med Fødevarer, som jeg skrev efter. Hvis der er Ting, som I ikke mener kan holde sig, saa stryg dem. Vi faar kun en Kop skænket Kaffe om Morgenen uden Fløde eller Sukker. Kl. 11 og 5 varm Mad, Kartoffelmos og tynd Suppe, altid Suppe og altid enten Kartofler, Bønner eller Marcaroni. Send en lang Spegepølse, Fedt (vi spiser tørt Brød) Kaffe eller The, lidt Kogechokolade. Jeg har glimrende Chancer her og efter Krigen kan jeg tale Fransk, og [*har jeg*] med Hæder deltaget i den europæiske Krig, saa skal jeg skovle Penge.

Skriv til mig, hvad Dato, der staar paa de Breve, I modtager, saa jeg kan se, om I faar dem alle. I

kan tro, jeg tænker paa Jeres Køkken og Spisekammer. Landbruget er saa langt tilbage her, at de bruger ikke Léer til at hugge Hø eller Foder til Kreaturerne med, men nogle krumme Knive, som vi brugte hjemme for 50 Aar siden.

Orléans d. 4. 5. 15.
[Maa efter alt at dømme være 4—6.]

Kære Forældre og Søskende!

Jeg siger Jer mange Tak for Cigaretterne, det var udmærket. I kan vist daarlig tænke, hvor glad jeg blev, og jeg fik ogsaa en Del fra Jens, saa nu har jeg nok foreløbig. Jeg kan vel skrive efter nogle flere, naar de er røget? Jeg fik jo 50 Kr for nogen Tid siden, men de er allerede gaaet. Jeg laante 30 Frcs. ud, hvilket jeg forresten var ked af, men som jeg daarlig kunde lade være med, da vi nemlig nu skal til Fronten, og Kammeraterne skulde jo have betalt lidt Gæld, som vi havde her i Orleans. Mine Støvler (private) kostede 5 Frcs. og lidt Gæld havde jeg. Saa fløj der alt i alt over 50 Frcs. og jeg fik 67, saa har jeg været 2 Dage i Paris, det kostede 10 Frcs. Saa kan I regne ud, hvormange jeg havde igen. Men jeg fik da nogle nyttige Ting for dem, og naar jeg saa faar de 30 Frcs., naar de andre faar Penge (som maaske varer længe) saa har jeg jo ikke brugt saa mange. Jeg har faaet Skjorter og Strømper, Lommetørklæder, Fyrapparat 2 Frcs., flere forskellige Smaating, og et Par lange Gamacher. Jeg skrev sidst, om I vilde sende nogle Føde-

varer, men det skal I ikke. Det var den danske Løjtnant, som sagde, at der var ikke til at være ved Fronten ellers, hvis ikke vi fik bedre Kost, men nu er jeg vant til det og bryder mig ikke om at faa det bedre. Det var kun i Begyndelsen, at vi alletider var daarlige i Maven af den uvante Kost og stærke Varme. Og saa nu, da jeg har faaet Cigaretterne, kan jeg godt undvære Mad i et Par Dage. Kun Tobak kan man ikke undvære. De bruger meget her i Frankrig at spise tørt Brød og et Stykke Chokolade, og da vi spiser bart Brød her, var det ikke af Vejen at have lidt Chokolade, men I skal ikke sende Fødevarer. Der er al for mange Kvaler, og det bliver bare ogsaa daarligt af Varmen.

Vi er blevet af med den danske Løjtnant X., da han nemlig er blevet Sergeant og vist snart skal være Løjtnant. Hvis ikke, at jeg havde været Militær, skulde han faa sig saadan et Lag Tærsk. Han var fuld i 4 Dage i Træk og vilde lave Komedie med os, men han tog lidt fejl. I sender nok det Stykke, der har staaet i „Politiken“ om os, om Frelsningen af Barnet, da jeg godt kunde lide at se det, for han har selv sat det i, og han er en Pralhals om sig selv. Her har lige været en Løjtnant og skrevet Navnene op paa dem, som vil og skal til Fronten. De syv af os Danske gaar, og naar I faar dette Brev er jeg ved Fronten. Min Arm er ikke fuldstændig rask, men jeg gaar alligevel afsted fordi min Patrulje gaar (de Danske). Naar jeg kommer til Fronten er jeg Patruljefører for de Danske og Norske, og hvis I skulde komme til at læse om en dansk Re-

kognosceringspatrulje, som har udmærket sig, saa er det os, haaber vi. Saa skal vi til at krybe langs Grøfter og Gærder med Geværet ladt om Natten, naar det er bælravende mørkt. Saa gjælder det om at være vaagen og at faa knaldet nogle af de Banditter. Nu er jo Italien med og Danmark kommer vel ogsaa med. Jeg kommer nok ikke hjem fordi I kommer med. Jeg har altfor store Chancer her, og bliver jeg her, lærer jeg jo ogsaa Fransk. Jeg skrev efter 100 Kr. sidst og I sendte mig 50 Kr. I vilde vel ikke sende mig 50 til, da jeg havde beregnet, at jeg skulde have nogle, naar jeg kom til Fronten. Jeg kunde jo blive saaret og komme til Tyskland og gerne ligge længe, inden jeg hørte fra Jer, og hvis de hugger mig, vil jeg løbe fra dem, naar jeg bliver rask. Jeg tror ikke de saarede Franskmænd har det godt paa de tyske Hospitaler, og jeg vil heller ikke blive der længe. Jeg vilde søge at desertere og komme tilbage til det franske Regiment. Men de skal heller ikke faa mig helt levende. Men jeg kan jo ogsaa blive saaret og saa kan jeg ikke sætte mig imod. *Men send de 50 Kr. pr. Telegram,* saa kan jeg have dem hurtigt og saa skal jeg ikke skrive efter flere Penge. Jeg haaber I vil. Jeg faar stor Belønning af Assuranceselskabet for Ildebranden, men det varer længe.

Nu er det sikkert, at jeg faar Redningsmedaillen. Hils [*derefter seks Kammeratnavne*]. Bed dem om at drikke en Skaal paa mit Helbred i en Kasse Øl. Jeg har ikke været fuld siden jeg tog fra Danmark.

Orlèans d. 6. 6. 15.

Kære Forældre!

Det er med Forbavselse, at jeg ser i den danske Avis, at jeg er blevet reddet fra at drukne. Jeg troede ikke, at han i ligesaa stor Grad havde benyttet sig af det, at han talte Fransk. Han er en daarlig Kammerat. Engang var han fuld i 4 Dage og gik og lavede Ballade og os alle til Skam. Vilde give mig 2 Dage, men han tog fejl, og nu i Dag har han været fuld i 3 Dage, i Gaar og i Forgaars og i Dag. Men jeg har ham paa en fin Maade, saa jeg kan vikle ham om min lille Finger. Jeg kan nemlig, hvad Time jeg vil faa ham degraderet; han har nemlig gjort sig skyldig i noget. Jeg har lige puttet ham i Seng, saa han kan sove ud. Vi har faaet nye Klæder og gaar til Fronten Tirsdag Morgen d. 8, Kl. 5 Morgen. X. bliver sikkert degraderet, hvis han er fuld en Dag til, derfor puttede jeg ham i Seng i Dag. Han skulde have Klø, han gør gamle Danmark og os til Skam; det skal han ikke gøre. Naar jeg kommer hjem skal jeg være fuld i 8 Dage af bar Glæde, men ikke et Slav før; her er Alvor med i Spillet.

Orléans d. 6. 6. 15.

Kære Broder!

Vi gaar til Fronten Tirsdag Morgen Kl. 5 den 8de. Vi har faaet flungrende nye Støvler, Klæder og alt. Vi har saa fri fra Lørdag Aften i 3 Dage omtrent. Vi holder jo lidt Gilde; det er ikke dyrt. Jeg har lige sunget en fransk Sang og steppet paa Gul-

vet; nu optræder de alle. En Liter Vin koster kun 30 Centimer, det er det eneste, der er billigt.

Orléans d. 6. 6. 15.

Kære Julie og Inger!

Tak skal I have for Brevene og Tak skal du have, Julie, for Pakken, du har sendt, men jeg har ikke faaet den endnu. Cigaretterne har jeg faaet. Du kunde godt lide at se Løjtnant X, men ham er der ikke nogen Stads ved. Han er ikke min Løjtnant, han var kun Soldat dengang og er nu Sergeant, men har været Løjtnant i Danmark. Og han har ikke frelst mig; lad være at sende det Stykke til Frederiksværk. Det gik saadan til: jeg dykkede flere Gange under Vandet og dernæst svømmede jeg ca. 30 Mt. med en, der havde Krampe, og jeg raabte lige bestemt saadan, da jeg var i Vandet: „Kom herud og hjælp til for Fanden i Helvede!" men ingen af de tapre Danske turde, og da jeg saa var 5 Mt. fra Land *dristede* X. sig til at staa i Vand til godt op paa Brystet og han rystede som en Lus, da han kom op. Men da han dengang var en god Kammerat, saa mente vi, at vi begge kunde faa Redningsmedaille paa den Maade.

(Efterskrift).

Brug den gamle Adresse til I faar en ny. Jeg gaar til *Arras,* saa kan I jo se i Avisen, hvordan det gaar os der. Maaske skifter jeg Kompagni.

(Udateret Kort).

Kære Allesammen!

Jeg er i Dag paa Vej til Fronten med 70 Pd. Oppakning, 200 Patroner. Kører med Toget, har holdt i denne By. Det er vældig Sjov. I kan tro, her er noget at se og opleve.

1ste Skyttegrav
d. 14. 6. 15.
og 15. 6. 15.

Kære Forældre og Søskende!

Ja, I kan tro, det er et rigtigt Æventyr, jeg er kommet paa. Jeg har set meget i den sidste Uge, vi ni Danske og tre Nordmænd forlod Orléans for en Uge siden sammen med ca. 80 andre. I kan tro, det var en anstrengende Tur, men glimrende, dejlig og morsom Tur. De to Aftener i Forvejen havde vi haft Nattegn til 12. Den første Aften var alle vi Danske sammen foruden en Dansker og en Finlænder, som blev i Orléans, de var lige kommet. To Danske og en Nordmand blev saa fulde saa vi, „Finlænderen og jeg", maatte bære dem hjem; den ene bar vi over 200 Meter. Alle de andre brækkede sig og lavede et farligt Hus, men vi fik da puttet dem i Seng. De sidste to Aftener før vi gaar til Fronten kan vi gøre, hvad vi vil. Vi fik 4 Timers Søvn, da vi nemlig staar op her Kl. 5. Den sidste Aften var en dejlig Aften; ca. 30 af os, som gik til Fronten var samlede paa en Beværtning, Fremmedlegionens Kafé. Finlænderen, jeg og to Nordmænd var de eneste Skandinaver; vi vilde ikke have de

andre med, da vi ikke brød os om at bære dem hjem. I kan vist ikke tænke Jer den Stemning, der var over en saadan Forsamling af ca. 30 frivillige Soldater, og de fleste af os havde vores Forlovede med. Snart sang en Russer en russisk Sang, en Spanier en spansk og saa raabte vi: Leve Spanien!, Leve Rusland!, og jeg sang et Par danske og Nordmændene norske Sange, og saa raabte de: Leve Danmark og leve Norge. Der var ogsaa en, der spillede Mandolin, og en lille smuk, mørkøjet ung Pige med sort Haar til ned over Hofterne, dansede, steppede og sang nydeligt til Mandolinen — det var forresten Smedens Kæreste; „Smed", det har de næsten alle lært at sige. Ja det var en dejlig Nat; der vankede Vin over Bordene og vi sang og var glade. Kl. halv tre løftede vi det sidste Glas (Champagne) og raabte *„vive ma fo'ill"*, *„vive la France"*, „leve min Pige", „leve Frankrig" og saa maatte vi have vores Oppakning paa, ca. 75 Pd. Vi skulde med Toget Kl. 4 og der var en Times March. Først rejste vi mod Syd og saa troede vi, vi skulde til Dardanellerne, men vi rejste kun rundt og skiftede Tog mange Gange. Vi naaede Paris paa to Dage, det tager ellers tre Timer. Der siges, at saadan rejser vi rundt for at ingen skal vide, hvor vi tager hen. Den tredie Dags Aften ankom vi til 24 km fra Fronten og om Natten marcherede vi 18 km. Prøv det! Nogle sagde, Oppakningen var 80 Pd., flere kunde ikke holde det ud, og hvor ondt det gjorde i Ryggen og hvor træt jeg var, saa hjalp jeg alligevel en Kammerat med at bære

hans Tornyster. Det var der nogle der maatte. Jeg var ikke glad ved ekstra Byrde, men jeg er ikke dum; Officererne lægger Mærke til saadanne Ting og de regner en for en god Soldat. Det har meget at sige; en god Soldat kan tillade sig mere end en daarlig og man bliver ikke nemt straffet, hvilket der ellers ikke skal meget til. Til Eksempel, i Orléans fik Soldaterne 4 Dage, naar de gik til Doktoren og de ikke var syge. En Dag var jeg til Doktoren og jeg fejlede ikke noget, vi skal nemlig til Doktoren hver Gang, vi siger, vi er syge, men han spurgte mig kun om, saadan i Morskab, om jeg mente, jeg trængte til Medicin. Jeg sagde: *Oh, now thank you,* og saa spurgte han om jeg vilde blive hjemme fra Eksercits i et Par Dage, men jeg forklarede, at jeg havde bare lidt at vaske og skrive, og at jeg var *all-right to to morrow morning,* og saa sagde han: Bonjour Eliasen! og saa var den god. Naar der er Tid faar vi en længere Sludder.

Naa, jeg kom til, hvor vi er 6 Km. fra Fronten. Vi har kørt og marcheret i fire Døgn og ingen Søvn faaet, kun lidt i Kupéen, men dér var vi 8 i hver, saa vi maatte sidde op, saa kunde vi engang imellem sove en halv Time. Paa Stationerne stod Folk, men kun gamle Mænd, Kvinder og Børn, og vinkede til os. Det var ogsaa et underligt Tog: fra et Sted sang en Flok Danske, en halv Snes, fra et andet Sted en Snes Russere, en Amerikaner vrælede op med Tipperary og en Franskmand Marseillaisen. Et Sted sov vi to Timer paa Perronen. Vi lagde Hovedet paa Tornystret, knappede Frakken om Ørerne. Det var

den bedste Søvn, jeg fik i fire Døgn. Saa havde vi en Dags Hvil, men vi sov ude. Der var ingen Huse med Plads, alt er optaget af Militær. Næste Nat marcherede vi de 6 Km. ud til Fronten, hvor vi alle blev skilt ad. Jeg kom helt alene, men om Morgenen, da vi drak Kaffe i den Sektion, hvor jeg var kommet, var der pludselig en skægget Fyr, der siger: „saa for Fanden", han tabte sin Kaffe. Saa var jeg jo klar over, at det var en Landsmand. Han havde ikke været i Danmark i syv Aar og havde været Soldat fra 2den August 1914. Jeg ligger her i forreste Skyttegrav, 60 Meter fra Tyskerne. Kuglerne piber over Hovedet paa os hele Dagen. Den anden Dansker er 26 Aar; vi staar Vagt sammen og vi har det rigtig godt. I Gaar havde vi Vagt fra 7 Aften til 12 Nat, men $11^1/_2$ begyndte Tyskerne at bombardere vores Skyttegrav nogle 100 Meter længere oppe med Shrapnells og Bomber. Det var et underligt Syn! Man hørte Skuddet, hørte naar Granaten hvislende og brummende for gennem Luften og — kort efter Eksplosionen. I skulde se saadan en Eksplosion: Man ser en Masse Ildflammer slaa ud fra eet Punkt til alle Sider, Røg og Skidt og Møg flyr i Luften, Himlen oplyses med et Glimt som et stort Lyn og uafbrudt ruller det som i meget stærk Torden, og Lysbomber flyver i Luften og oplyser imellem Skyttegravene, imedens staar vi rolige, lyttende og spejdende ud i Mørket, som ofte bliver oplyst med et Glimt, og ser vi saa en Tysker, som er paa Patrulje, saa „Plaf", saa er der paa et Øjeblik 100 Kugler efter ham. Naa, vi skulde have Afløsning Kl. 12,

men paa Grund af Bombardementet maatte vi blive oppe, da vi frygtede et Bajonetangreb. Kl. 5 skulde vi igen paa Vagt til Kl. 12, saa det blev en lang Tur, men at beklage sig vilde være dumt, og der er ingen Grund til det. Vi har det rigtig godt, naar vi bare vil lade være at tænke paa Strabadserne. I Nat havde jeg Vagt fra 12—5 og Tyskerne skød ret livligt. Ved halv-fem-Tiden, da jeg stod og saa ud igennem Skydehullet, sa' det pludselig smask lige i Øret paa mig. En Kugle havde ramt et Par Tommer fra Hullet, saa Gnisterne fløj for Øjnene af mig. „Be carefull!" [*Vær forsigtig!*] sagde en Korporal. Jeg tog mit Gevær og knaldede alle otte Skud lige mod et Punkt, som jeg mente var et Skydehul; jeg hader de Labaner og det gør vi alle. I skulde bare se Skyttegravene her. Fra Kanalen til Svejts er det en eneste stor Labyrint. Hvis man gaar et lille Stykke bort, kan man absolut ikke finde tilbage uden at spørge sig for. Nogle Steder kan Labyrinthen være 1 Km. bred. Vi bor i Huler, som er gravet ned i Jorden. I nogle af dem f. Eks. i vores kan vi ikke staa oprejst, men maa krybe. Det er ikke bekvemme Lejligheder; vi maa sidde paa Gulvet og *æde,* eller udenfor. Det er et helt Røverliv (hvilket man dog ikke kan kalde det, da det tjener en god Sag), men vi lever som saadan; vi ser aldrig andet end Soldater i snavsede Uniformer, sover og spiser i samme Rum, gaar paa Menneskejagt. Før jeg kom her, hvad vilde det ikke være at skyde et Menneske, og nu er det en Fornøjelse, en Ære at knalde saa mange som muligt. Kuglerne, som hele Tiden flyver, piber og hvisler henover os,

har vi allerede vænnet os til og Døden, den tænker vi slet ikke paa, og der er ogsaa kun et lille Procenttal, der falder. Vi har kun mistet een Mand i den Tid, jeg har været her, fire Dage.

Jeg sidder og faar lange Samtaler med min nye Kammerat, og han fortæller en hel Del. Han har jo været med under det hele. Han sagde en Dag: „Efter denne Krig har vor Religion udspillet sin Rolle. Du tænker dig vel, at Soldaterne beder til Gud, nej de forbander ham. Jorden er ikke nær overbefolket; alene i Frankrig er Plads for Tusinder, og dog, ja du har ikke set det endnu, men gaa over en Slagmark og se Hundreder af unge Mennesker, døde, i alle Skikkelser. Det ser du, men saa tænk, at der er Tusinder, som med Sorg tænker paa de Døde. Men vi behøver ikke at forbande ham, som raader over det, for han eksisterer ikke."

Sidste Nat var jeg paa Lyttepost. En underjordisk Gang er gravet fra vor Skyttegrav og halvvejs over til Fjenden. Paa nogle Steder og for Enden [*af den*] er der Hul op til Luften, og dér staar saa en Mand. Jeg havde Vagt i andet yderste Hul og Kammeraten i yderste. Den Post maa ikke forlades og man maa ikke skyde for at Fjenden ikke skal opdage den. Hvis man tre Gange bliver truffet sovende, bliver man skudt, hvis da ikke den vagthavende Sergeant lader være at indmelde det. Dér staar man saa med Hovedet ovenfor og ser op mod Stjernerne og tænker paa tusinde Ting, da hvisler det i Græsset, hurtigt drejes Hovedet, og lige foran, 1—2—3 Alens Afstand, kryber, forsigtigt og stille — en dejlig stor

Rotte. Man griber Geværet, men husker saa paa, at man ikke maa skyde, og saa er han saa langt borte, at det er for sent at tage den paa Bajonetten. Ja, Rotter og Mus har vi nok af, og saa et andet lille sødt Dyr — Lus! Her er flere Lus end Tyskere, men de er omtrent lige farlige. Det er ogsaa Tyskerne, som har ført dem med sig. Jeg har taget tre til Fange paa fire Dage — Lus altsaa, men de blev ved en Krigsret, som jeg og Kammeraterne holdt, dømt til Døden. Jeg ligger paa en Mark paa Maven og skriver. Vi har marcheret fra Kl. 12 efter Vagten, saa jeg har ikke sovet i Nat. Vi har marcheret igennem store Vinmarker [*og*] Vinbjærge og nu ligger vi her lige udenfor en Skov og laver Suppe. Saa skal vi have Kaffe og saa skal jeg ryge en Cigaret fra Damhuskroen. Det svinder stærkt i dem, men I kan vel sende flere; det er en Bagatel for Jer og en Herregaard for mig — 10 Øre Stk. her.

Mange o. s. v.

(Efterskrift).

Vi marcherer til en anden Stilling, 60 Km. herfra. Hele Byer er ødelagte og forladte. Jeg har set dem. *Grusomt! Hævn!* Vive la France!

(Billedkort). d. 21. 6. 15.

Kære Tulle!

Du tvivler maaske lidt paa, om det virkelig ser saadan ud hernede med Ildebrand, men det gør det virkelig. Der er nogle Landsbyer, hvor der ikke er en hel Lejlighed, og jeg har set flere *store* Ildebrande

paa Afstand. Vor Skyttegrav snor sig her lige i Udkanten af en Granskov (lille Skov) og der er ikke et eneste af Træerne, som ikke er ramt af Granater, de fleste er helt knækkede. Men Tyskerne *skal* betale Gildet, saa lad dem bare slaa i Stykker.

21. 6. 15.

Kære Inger! [*den yngste Søster*].

Naar Krigen er færdig, kommer jeg hjem som Løjtnant og tager dig, Julie og Frida med herned til Frankrig og viser Jer Hulerne og de kilometerlange Løbegrave, hvor vi har boet og kæmpet. Jeg skal nok vaske mig rigtig godt og faa pillet Lusene af, friseret mig, og have helt kort Haar. Jeg staar ligeoverfor Tyskerne og skriver; engang imellem kigger jeg ud af Skydehullet for at se, om der er en Tysker, som skal have et Pulver. Jeg har Vagt fra 12 til 5. Denne Gade, som du ser paa Kortet, har jeg og mine Kammerater gaaet igennem, men vi vil hævne det.

Leve Danmark, Frankrig, hele Skandinavien!

Fronten d. 26. 6. 15.

Kære Broder!

Jeg kan ikke huske, om jeg har glemt at sige Tak for Cigaretterne, men jeg vil da takke dig saa mange Gange. Jeg modtog vist 210 Stk., men de er alle røget. Kammeraterne har hjulpet mig, men nu er jeg guskelov kommet fra dem og er kun sammen

med een Dansker, en, som har været her fra Krigen begyndte. Han ryger ikke Cigaretter og faar ogsaa selv sendt noget. De andre skulde jo komme og give igen, og det er ikke nemt at sige Nej til en Cigaret i en saadan Situation. Men hvis du vil, maa du gerne sende nogle; de er fuldstændig toldfri, ikke portofri. — — — — — Hvorledes gaar det egentlig derhjemme paa Frederiksværk? Taler Folk noget om, at jeg er i Krigen. Har der siden staaet noget i Avisen; Harald skrev noget om det? Hvis der staar noget, vil du nok sende det, men jeg tror, der gaar mange Breve tabt; jeg faar ikke ret mange.

Endnu har jeg ikke været i nogen rigtig Kamp, men jeg har da været ude og slaas med Tyskerne, og har ogsaa skudt efter dem fra Løbegravene. Vi gaar meget paa Patrulje. Det er vældig sjov saadan at gaa eller rettere sagt kravle rundt om Natten, 8 Patroner i og Bajonetten paa, vi skal jo undgaa at skyde, hvis vi kan. En Aften mistede vi 7 Mand. Det var ogsaa en Patrulje. De var kommet for tæt til Fjenden — en tosset Sergeant var løbet vild med dem — de var 2 Sergeanter og 12 Mand, og pludselig kom de nær ved Fjendens Grave i Kamp. Fire blev skudt og tre Fanger, deraf den ene Sergeant og Resten løb tilbage; men guskelov var det ikke Franske eller Danske, som havde Æren af det. Jeg stod og havde Nattevagt fra 12 til 5 Morgen, og den anden Dansker og jeg var saa ærgerlige over, at vi ikke kunde komme med Hjælpepatruljen ud. Næste Aften skulde Løjtnanten selv ud og der blev udtaget 8 Mand, Kammeraten og jeg var med. Vi skulde ud

og hjælpe de saarede, men Løjtnanten er en bange Rad, saa vi nærmede os ikke saa langt som vi skulde. Vi var gale over, at vi ikke kunde komme til Hjælp, fordi de var bange, og næste Aften spurgte jeg og Kammeraten og en Belgier om vi maatte gaa alene, og vi gik da ud lige efter det blev mørkt, kom 25 Mt. fra Tyskerne (vi ligger 300 Meter) [*fra dem*], og vi tre fandt dér de to saarede og to døde, men paa et andet Sted [*end?*] hvor Kampen var. Det var et drøjt Arbejde at bære dem. Først tog vi de to saarede, den ene gik foran og de to andre bagefter, hver med een paa Ryggen.

Da vi var 100 Meter fra Tyskerne, opdagede vi en tysk Patrulje paa ca. 15 Mand og vi maatte saa ligge ganske stille i en Grøft til det omtrent var lyst, saa listede Tyskerne hjem, paa nær to. Det var et Baghold, vi skulde have været i, for de kunde jo nok tænke, vi vilde ud efter de saarede, men vi var gaaet saa tidligt ud, saa vi var kommet først. Og da vi gik tilbage, skete det jo saa forsigtigt. Den ene af os var et godt Stykke i Forvejen. Det var Belgieren, som den Gang var foran, og han opdagede Tyskerne. Men Tyskerne mistede to Mand. Medens Kammeraten holdt Vagt ved de Saarede, kravlede Belgieren og jeg nærmere, og vi saa da, at de sendte to Mand ud i tre forskellige Retninger. Vi blev enige om, at det kunde være morsomt at tale med saadan to og vi listede i [*den*] Retning, hvor de to var gaaet. Vi var kravlet godt 100 Mt., da der af Tyskerne blev sendt en Lysbombe i Vejret. En saadan Bombe holder sig svævende i Luften og lyser temmelig længe

og stærkt (meget stærkt). Vi saa da to mørke Skikkelser imod det skarpe Lys og lidt efter hørte vi dem. Da de var 2—3 Meter fra os sprang vi op og sagde rask, men stille: „Overgiv Jer!", men vi fik et rask Svar, for de sprang lige paa med Bajonetten, og saa raslede og klingede Bajonetterne imod hinanden, men kun et Øjeblik. Vi havde hver en, men den ene Tysker, ham som sloges med Belgieren, gjorde saa en Fejl. Vi var kommet saa tæt til hinanden, at han mente, han kunde naa mig, og stikker efter mig, men jeg parerede den og saaledes, at han var endnu mere blottet overfor Belgieren, og i næste Sekund havde han Belgierens Bajonet lige durk igennem sig. Ved at parere to Bajonetter paa een Gang, var jeg jo kommet til at blotte mig ligesom Tyskeren og havde ogsaa nær faaet samme Skæbne. Tyskeren var saa sikker paa at jage mig ned, saa han tog for meget Fart paa, men jeg var $^1/_3$ Sekund hurtigere end hans Kammerat, og hans Bajonet gik ved Siden af. Derved kom jeg til at staa ganske tæt ved ham og smasker ham ikke et Slag, men et Stød med Geværkolben lige i Ansigtet. Brrrrrr. sagde han og gik bagover. Vi saa saa efter, om de var døde, men ham, som jeg knaldede, var ikke død. Han sprang op og gav et Raab, *Skrig,* fra sig, men kun eet, for i næste Øjeblik var en belgisk og en dansk Bajonet igennem ham — færdig. Vi havde Livet for kært til at han skulde kalde sine tyske Labaner til Hjælp. Da vi saa' efter hans Ansigt, var Underkæben knust og Tænderne smadret. Kort efter blev det lyst og vi maatte saa alle tre ligge paa Ryggen hele Dagen.

Fra det blev lyst om Morgenen, [*ved*] 2—3 Tiden til Aften Kl. 9 fik vi hver en Kop Vand og et Stykke tørt Brød, som vi havde med. Vi laa i Grøften og hele Dagen havde vi ikke Hovedet ovenfor, for saa kunde Tyskerne se os og vilde saa sende en Mitrailleuseregn efter os. Da det blev mørkt, skyndte vi os og tog de Saarede paa Ryggen igen og kom hjem ved 12-Tiden. Vi fik saa et ordentlig For. Op paa Dagen døde den ene af dem, en Sergeant, men den andens Liv var reddet.

Saaledes er Krigen her. Vi er stille om Dagen, men om Natten kæmper Patruljerne. Paa en Patrulje skyder vi ikke, hvis vi kan blive fri, men bruger Bajonetten. Hvis Røde Kors gaar ud og vil pille Døde op, bliver der skudt paa dem. Ogsaa det gør Tyskerne; det er den Maade, de fører Krig paa. Der ligger mange døde imellem den tyske og franske Linie, som ligger og raadner. Orme og Fluer holder til og kravler paa de fordærvede Lig. Det er Tyskernes Skyld; de skyder paa Røde Kors.

Vi har alle faaet udleveret Gasmasker til at tage for Mund og Næse, for Tyskerne bruger Gasbomber, som er forbudt ved Haagkonferencen. De bruger ogsaa eksploderende Geværkugler, de saakaldte Dum, Dum. Det er Tilfældet, for jeg har selv set det. Send mig det endelig, hvis der skulde være noget i danske Aviser. I har vel forbudt Harald at rejse herned. Det er ikke Liv for ham; han vil fortryde det. Han bliver forhaabentlig i England. Skriv til ham, han maa ikke komme her. Her er Krig og det er grusomt.

Fronten d. 2. 7. 15.

Kære Forældre og Søskende!

Vi har i de sidste Dage haft meget at bestille. Vi har bl. a. været i Bajonetkamp om en vigtig Stilling, som vi tog. Det gik haardt til; over Pigtraad saa Bukser og Lægbind flængedes, imod Mitrailleuseild og Shrapnells. De første Kompagnier blev blæst om, men vi fløj over de faldne Kammerater og kom ned hos Tyskerne og imod os kan Tysklands bedste Tropper ikke nær hamle op. Jeg fik tilfældigvis tre Tyskere paa Bajonetten, to sloges jeg med. Den ene sparkede mig paa Skindebenet, jeg slog med Kolben og stak Skaller. Det var godt, at jeg er saa dygtig til det som jeg var, og en, som var ved at kvæle en lille Franskmand sparkede jeg lige i Synet. Nu skal vi ikke i Kamp før til Efteraaret, vi skal kun befæste vores nye Stilling. Hænder og Ben er revet lidt af Pigtraad, igennem Frakkeskødet er gaaet en Kugle. Vi skal nu ikke slaas i lang Tid, tænker i flere Maaneder.

Fronten d. 2. 7. 15.

Kære Holger og Karl!

Tak skal I have for Brevet og Billederne; det ligner Jer godt begge to og det var pænt af Jer at sende dem. Ja, at I har det godt tror jeg nok, men jeg kan ikke sige det samme. Humøret er udmærket, og naar bare det er i Orden, gaar det jo, men hvad siger I kræsne Slagtere om, at jeg har faaet Suppe to Gange om Dagen nu i tre Maaneder, spiser altid

tørt Brød, $^1/_2$ Sigtebrød om Dagen, altid sort Kaffe, sjældent Sukker. Søvn er saa forskellig. Da jeg nu er bleven fast Patruljefører er jeg næsten hver Nat ude med Patrulje og spejde. Om Dagen laver jeg ikke meget, lidt Vagt. Vi bor i Jordhuler under Jorden, nogle 2—3—4—5 Meter. Vi er nu 385 Meter fra Tyskerne, men kan ikke se et Spor til dem; de har ogsaa gravet sig ned i Jorden. Hele Linien fra Kanalen til Svejts er der gravet ca. 1000 Kilometer i Linie. Men naar vi har Hvil, kan vi ikke saadan lige gaa op af Gravene. Vi maa gaa ca. 2 Kilometer tilbage igennem Grave, som snirkler og snor sig, saa I kan tænke Jer, hvilket Arbejde at grave det og saa er endda meget gravet i Kridtsten.

Nr. 2. Fronten 2. 7. 15.

Kære Karl og Holger!

Jeg har rejst over 125 Kilometer langs Fronten (yderste Linie), og overalt har vi boet i Kridtstenshuler. Og vi arbejder endnu. Om Natten gaar vi ud og sætter Pigtraad op, men det har jeg ikke meget at gøre med. Jeg er næsten hver Nat paa Patrulje. Tre Gange har vor Patrulje været i Kamp; den ene Gang har jeg beskrevet i et Brev til Jens. Vi er nu paa Frontens uroligste Punkt og har været med i et Bajonetangreb, men det kan jeg ikke beskrive nu. Vi tog et Stykke tysk Løbegrav. En saadan Kamp er „raa“, vild og grusom. Vi slog paa Panden ligesom du gør i Slagterhuset, men du har Medlidenhed med Dyrene hvis de pines; her er ingen Medliden-

hed. Fremmedlegionen er Verdens bedste Soldater; mange har været her i 10—15—20 Aar og mere. Der bliver stukket med Bajonet, slaaet med Kolber og det er ikke nok: de kvæler hinanden, sparker i Skridtet, slaar med alt, stikker med Knive, skyder med Revolver. Og først har vi gaaet mod en Regn af Shrapnells. Det er ikke nemt at befri Europa for Tysken, men det er min, som alle Soldaters Mening, han *skal* ud.

Fronten d. 4. 7. 15.

Kære Broder!

Jeg har ikke faaet skrevet noget Brev til dig længe, men du læser vel dem, som kommer til Jer i Damhuskroen, og jeg skriver jo ogsaa til Jens, dem har du vel ogsaa set. Du kan tro, jeg ser meget her, saa meget saa det er for meget.

Det er en væmmelig Krig. Naar bare vi rigtig kunde faa Lov at gaa løs, men vi er gravet ned i Jorden og dér bor vi. Ja, Krigsbilleder ser dejligt ud: Officerer med dragen Sabel og Hornblæseren foran og Soldaterne stormende frem! Pyh — ja nok! Fatamorgana, nej støvede og beskidte, fulde af Lus! Rotter og Mus render rundt i Hulerne, Fluer holder til i store Masser, ja her er alt, hvad der er ækelt og beskidt: daarlig Luft, og trist og ensomt, ser kun beskidte Kammerater, altid spise det samme, to Gange Suppe om Dagen. Og saa har de taget vores eneste Fornøjelse, de har nemlig skilt alle os Danske ad. Før havde vi det renligt, altid Sang og altid Vittigheder og *vældig* Mod og Lyst til at gaa paa.

Nu maa du ikke tro, vi har tabt Modet — ork, nej — men Humøret og Lysten er sunket, det er bleven en Trædemølle. Mit Kompagni er næsten alle Jøder. De værste Svin paa Jorden findes her, de er dumme og daarlige Soldater, men fedtede og alligevel rævagtige. Og du kan tro, jeg bander paa Dansk, det forstaar de jo ikke, men de kan alle Tysk, saa faar de det paa Tysk, som jeg har lært en hel Del af. Svinehunde og Banditter, det lyder godt paa Tysk og tilsidst ender det med, at jeg byder 4—5 Stykker paa Øretæver. En Dag skældte jeg en ud for et Svin, saa blev han saa fortvivlet, saa han kastede sig paa Gulvet, slog sig for Panden og vred sig som en Orm og raabte: Herre, min Jesus, Herre, min Jesus, han kalder mig et Svin, tænk, han kalder mig et Svin! Lad dog din Forbandelse komme over ham — — —

[*Resten af Brevet mangler.*]

[*Begyndelsen mangler.*]

Der gaar en hel Del Tale om, at Legionen skal ophæves, Russerne sendes hjem, Svejtserne ogsaa og Belgiere og Luxemburgere i franske Regimenter, og vi skal have det Tilbud om at indtræde i franske Regimenter eller sendes hjem til vort Land. Jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal. Kan jeg komme i den engelske Hær, saa gør jeg det, ellers vil jeg helst have min Afsked, men det er jo lidt hurtigt at komme tilbage; jeg har ikke engang faaet Medaillen. Jeg gjorde mig vældig Umage for at faa den i vores Ba-

jonetkamp, men hvis ikke man er saaret og saa endda viser Haardhed, kan man ikke tjene den, for der bliver ikke lagt Mærke til, hvormange *Pølse*kør, man slagter. I Forgaars Nat havde jeg Vagt uden for Skyttegravene, da Tyskerne begyndte at bombardere os med Bomber og Granater. En Post, som stod 10 Meter fra mig blev saaret. Saa blev vi andre af Løjtnanten kommanderet ind i bombesikre Rum. Vi Danske er blevet enige om at vise saa stor Koldblodighed som muligt. Medens de andre skyndte sig ind, tog jeg Geværet paa Nakken, stak Hænderne i Lommen og kom slentrende ganske roligt. Løjtnanten raabte, jeg var tosset og stampede i Gulvet. Saa holder jeg saa meget af at drille en Korporal her; han er saa bange. Jeg tændte en Cigaret og spurgte, om han vilde ryge, men han sagde hurtigt: nej Tak, for saa kunde Tyskerne se ham, naar han havde Ild i Munden, men jeg tror, det var fordi at Kæverne rystede, saa han ikke kunde holde den i Flaben. Vores bombesikre Rum er ikke med Laas og Slaa, det er bare nogle tykke Bjælker og Jord, som er lagt over Løbegraven paa et lille Stykke, tre Meter eller fire. Hvis vi nu virkelig kommer til at rejse (bliver hjemsendt) tager jeg selvfølgelig til London, men jeg tænker, at vi nok faar Lov at blive. I et saadant Rum stod jeg saa og tre Meter fra sprang en Bombe. Loftet rystede, Jorden raslede ned og vi tumlede rundt imellem hverandre. *Mertalo* [*d. e. merte alors*] sagde de allesammen. Det er sikkert ikke stavet rigtigt, men saadan udtales det, og det siger de til alting. Jeg har i Gaar modtaget en

Pakke hjemmefra, men det var ikke den med Akvavitten, og den gik vel først; den ligger vist i Orléans. Hvis I sender mere, skal I ikke sende Madvarer og saadan noget, kun Konserves, 1 Krukke Syltetøj eller Honning og Chokolade; det kan bedre holde sig og det spises her til tørt Brød. Jeg er nu vant til Maden, saa Madvarer er ikke nødvendige, kun Syltetøj og Chokolade, *lidt* Konserves og en Akvavit. Den skal jeg betale 40 Centimer i Told for; det sinker den en Del, men det gør ikke noget. Jeg er vældig glad for Pakken, jeg har faaet og alt var i god Stand.

Naar jeg kommer hjem, skal jeg være fuld i 14 Dage sammen med Valde, Søren, Harald, Villiam, Edvard. Hils dem alle og dig selv, og alle derhjemme sender jeg o. s. v.

Fronten d. 12. 7. 15.

Kære Julie og Inger!

I skal have mange Tak for Jeres Billeder, men jeg synes ikke, de var rigtig gode. Det kan godt være, at jeg er færdig med Krigen nu. Alle Russere, Belgiere, Elsassere og Svejtsere er blevet sendt væk i Dag, og i Nat skal vi marchere 23 Kilometer tilbage i Kantonnement; men jeg tænker nok, det bliver mere end 23 Km. Det bliver nok 30. De siger altid mindre end det er, jeg tænker for at vi skal tro, det er ingenting, men mig generer det ikke, jeg kan godt tage. 30 Km. eller mere. Jeg troede selv, at jeg ikke kunde taale at marchere saameget fordi

jeg er platfodet, men det gaar godt. Da vi blev taget til Soldat, sagde Doktoren, at jeg var ikke god til Infanterist for mine Bens Skyld og en af Kammeraterne sagde nok saa spydig, at hvis Benene skulde holde hele Sommeren, maatte jeg spare paa dem, men siden skete det hverken værre eller bedre end, at jeg maatte tage hans Rygsæk sammen med en anden Kammerat, en dansk Sergeant, Sørensen. Vi to bar den imellem os ca. 4 Kilometer og han er nu sendt hjem for sine Bens Skyld.

Vi véd ingenting her [*om*], hvad det bliver til. Nogle siger, at vi skal være fri og kan rejse, hvorhen vi vil og nogle siger, vi skal sendes hjem til Danmark. Saa siger andre, at vi skal slaas sammen med den gamle Fremmedlegions 1ste Regiment og skal til Dardanellerne og nogle siger til Marokko, og andre, at vi skal ind i franske Regimenter. Hvis vi bliver fri, skal jeg til Paris og arbejde paa Ammunitionsfabrik og tjene Penge, det vil vi allesammen, og ud af Landet kan de ikke sende os for at slaas, uden at overtræde vor Kontrakt, som lyder paa, at vi er engagerede for at slaas med Tyskerne i Frankrig eller forhaabentlig Tyskland. Du kan tro, vi skal nok faa Svendene ud og komme ind og slaa lidt i Stykker i Tyskland. Men som sagt, det kan jo være, at vi er færdige med at slaas, maaske er det sidste Dag, at jeg staar og ser over paa hans Skidt og Møg derovre.

Jeg har lige set i Avisen her, en har læst det for mig, at et Regiment tyske Soldater er gaaet over den danske Grænse og [*har*] stjaalet Kø'er og Kalve og

saadan noget fra en dansk Gaardmand, som var Sønderjyde og ikke vilde være tysk Soldat. I mangler vist os Danske hernede til at komme og lave lidt Krig derhjemme og holde Naboens Drenge lidt i Ørene. Ja, det var godt, hvis Danmark kunde slippe fri for Krigen, men jeg kan alligevel ikke forstaa, at Nordens mest civiliserede Land kan roligt se paa det. Danmark, Norge, Sverig, Holland, Svejts og Grækenland, ogsaa Amerika, burde erklære Tyskland Krig. De skulde ikke se paa egne Interesser saameget, de skulde se paa en fælles Interesse: at knække den tyske Militærmagt, som, hvis den havde vundet, vilde have undertvunget Danmark saavel som hele Europa og lavet et Helvede ud af det hele. Saa kunde de tykke Bønder, som har solgt Heste til Tyskland komme til at jamre dem om „dæ høj Prejser, aa den mæjen Skat", og vi andre som skulde være Soldat under Tyskland kunde blive Soldat i 3 Aar i Stedet for 6—8—14 Maaneder. Og Tyskerne skulde have Lov til at sidde i Europa og spille Herre? Nej, Danmark, Norge og Sverige skulde med og saa skulde Englænderne ned i danske Farvande med Skandinaviens samlede Flaade og drive Tyskerne ud fra Kiel. Saa skulde der nogle franske Kanoner til Danmark og nogle engelske Soldater, saa vilde det ligefrem være en Lystrejse til Berlin, og bagefter skulde Danmark, Norge og Sverig være eet Rige, en Republik. Men det kommer, det kommer altsammen! Og allersidst kunde vi holde sluttet Bal og Spisning paa Damhuskroen. Leve Republiken Skandinavien!

Bag Fronten i Elsass d. 20. 7. 15.

Kære Forældre og Søskende!

Nu har jeg været ude at rejse igen. Denne Gang flere Hundrede Kilometer. Vi faar rigtig nok set os om, men det var jo ikke paa 1ste Klasse. Vi var over 30 Mand i en almindelig Kreaturvogn, uafbrudt i ca. 30 Timer. Men det var alligevel en dejlig Rejse. En Gang kørte vi flere Mil langs en Flod og der sad Folk og fiskede: gamle Koner, unge Piger og Børn og gamle Mænd. Vi saa næsten ikke en Mand, som man kunde tænke sig kunde bruges til Soldat. Det er mærkeligt at se, at de alle er Soldater: Stationsforstanderen, Postmesteren, Ledvogteren — paa Køretøjerne sidder Soldater. Der maa jo ogsaa arbejdes, men overalt bruges der Soldater til det. Det var vidunderligt med alle de skiftende Landskaber! Snart kørte vi igennem en lang Dalstrækning med høje Bakker eller Bjærge, igennem en Tunnel eller over en Bro, hvor der var over 100 Meter ned. Et Sted saa vi et pragtfuldt gammelt Slot med Taarne og Spir, eller vi mødte et andet Tog med Soldater og med Artilleri paa flade Jærnbanevogne; de sad ligesom os med Benene svingende ud af Vognen. Vi mødte ogsaa et Par Røde Kors-Tog med saarede fra Fronten; det saa ikke saa farligt ud, de saarede saa rigtig glade ud, men alle havde de en Skramme, en med Armen i Bind, en haltede og en med Klud om Hovedet, men de stod og saa ud og det gik vist rigtig godt. Saa ankom vi til en stor Fæstning, hvor vi steg ud. Et herligt Sted, det ene

lille Bjærg ved Siden af det andet, hvor Forterne laa, men vi kunde ikke se Spor af Befæstning, de mægtige Bakker var skovdækkede og alt var skjult. Vi marcherede nu 4 Kilometer til den næste Landsby, hvor vi blev inkvarterede. Vi fik at vide, at vi skulde være der 14 Dage, saa da alle vi Danske kom sammen fra de forskellige Kompagnier, gik vi en Tur ud og se Byen. Vi kunde lige faa en Bajer — der var en som gav en Skive — saa spillede vi Kort og sad og sludrede til ca. 3 — saa gik vi i Seng? tog Støvlerne af, smed Frakken, lagde Hovedet paa Tornysteren, Tæppet og Frakken over — og satte Støvlerne uden for Døren for at Hotelkarlen kunde pudse dem? — Det gør godt engang imellem at faa Støvlerne af. Jeg troede saa rigtigt, at jeg skulde snorke til langt op paa Dagen, men Kl. 5 blev jeg vaagnet, jeg skulde paa Vagt. Av for Fa'en, den var drøj at faa lukket Brillerne op: sidste Nat spillet Kort til 3, forrige Nat kørt med Toget i en Kreaturvogn, hvor over 30 Mand jo ikke kunde sove og Natten før marcheret over 20 Kilometer med et Sovekammer, Spisekammer, Seng, ja kort sagt, et lille Hus paa Ryggen, og nu paa Vagt i 24 Timer. Der var to af os, som var saa heldige, vi skulde altsaa til næste Morgen Kl. 6, men det var ikke alt, for den Morgen kom der ny Ordre til at bryde op Kl. 5 og saa marcherede vi 24 Kilometer paa den Formiddag. Disse Dage er næsten de drøjeste, jeg har haft. Alene paa denne sidste March, de 24 Kilometer, faldt ca. 100 Mand af paa den, de var trætte, to Mand besvimede, men det var deres egen Skyld

for de havde været fulde Aftenen i Forvejen, men de andre, aah bevares! Jeg kan ikke forstaa, at de, som havde sovet, kunde falde af paa den, men Grunden er, de har ingen Viljekraft og kun en lille Smule Æresfølelse. Jeg kunde godt give op, men saa skulde det ogsaa være saa Øjnene lukkede sig og Benene faldt sammen. Hvor var jeg dog træt, ondt i Foden, øm i Læggene og Laarene og Sækken troede jeg vejede 200 Pd., og jeg kunde godt lide en ordentlig „Midtsøvn". Legemet var træt, men Viljen var den, som bar Sækken det sidste Stykke Vej. Saadan var det ogsaa med Kammeraten, som jeg gik ved Siden af; han *var* nu *lidt* mere træt end jeg, men han er ogsaa Skrædder eller Bundtmager. Det er ham med alle Lusene. Vi to er sammen i 4de Kompagni, og nu er der kommen een til, en Mejerist „Køller" og en Finlænder, „Tigersted". Bag efter sagde jeg til de andre Danske, da vi var sammen, de gik nemlig i Kompagni foran os: „Naa, vi troede hele Tiden, at vi skulde se en af Jer paa Grøftekanten," men de sagde: „Næh, du kan tro nej, naar du ser os dér, kan du grave et Hul i Jorden og putte os derned. En Dansker give tabt! Nej, hold op!" Naa, det var en haard Tur, for det gik stadig opad; vi skulde op i Bjærgene. Foran os saa vi det ene Bjærg højere og højere, stadig opad, men hvor herligt! Paa lang Afstand var Bjærgene helt blaa, og saa, langt borte, ragede et eller andet højt over de andre. Saa kom vi til et Sted, hvor Vejen svingede uden om et Bjærg. Vejen gik paa Siden af Bjærget, opad over flere Hundrede Meter og ud fra Bjærget

var en Dalsænkning mange Hundrede Meter nede [*dyb*], paa begge Sider var der høje Bjærge og saa langt man kunde se strakte denne Dal sig, og langt borte laa en By. Store Skove, høje Træer og Krat skifter med hinanden, gule og grønne Marker, Kirker og Byer ses i Fugleperspektiv og mange Bække og Kilder risler og løber afsted overalt for at danne sig til Aaer som løber ud i Floderne. Vi er nu indkvarteret i en By oppe i Bjærgene; den ligger i en Dal, kan man kaldet det. Her er grønne Marker, rundt om os er Bjærgene. Her er nogle Amerikanere, Hollændere og Englændere, som vi Danske særlig er sammen med. Vi spiller Fodbold, men den er ved at gaa i Stykker nu. Hvis I vil forære mig en Fødselsdagsgave, saa kan I sende mig en Fodbold, ellers faar vi vist ingen ny. Kan den lille Komité, som giver Soldaterne Gaver derhjemme ikke sende os den; vi som er i Krig for gamle Danmark, for Slesvig-Holsten maa da have fortjent den. Spørg dem ad. Vi er en 20 Danske, 7—8 Norske, 3—4 Svenske, altsaa ca. 35 Skandinaver.

I Dag har jeg igen Vagt, Politivagt er det. Vi er i en Skole, som er bleven Politistation og jeg sidder nu igen paa en Skolebænk og skriver dette Brev. Her sidder nogle gamle Drenge paa Skolebænken. I Dag en Sergeant paa Katederet; de høje Herrer tager de høje Pladser. Forhaabentlig er man snart Sergeant. Nu skal vi altsaa ind i Tyskland eller rettere sagt Elsass. Det er jo ikke tysk, de har kun stjaalet det som Slesvig-Holsten. Jeg kan se Søren i Skjorteærmer gaa og jamre over Varmen med en

Kasse Øl paa Vej ned i Haven. Her gaar en anden en med Frakke paa og en vældig Bagage kilometervis, og saa er det varmere her. Bjærgene her er oppe i Skyerne, men saa højt har vi ikke været. Et Kvarter før vi ankom fik vi et vældigt Regnvejr, blev fuldstændig vaade.

Bag Fronten d. 29. 7. 15.

Kære Broder!

Jeg modtog med Forbavselse dit sidste Brev og Udklippene af Avisen. Det gør jo ikke noget, at de kommer i Avisen, men jeg havde jo slet ikke tænkt mig det! Hvorledes optager Folk de Breve, som bliver offentliggjort. Jeg kan vel tænke, at nogle skulde sige, det er Løgn og Pral, f. Eks. du skrev, at der var En som mente, det var Løgn med de tre Tyskere. Men tænk dig, hvis ikke at nogle skulde slaa tre ihjel, vilde det jo være umuligt at tage en Skyttegrav, og især da jeg slap for Saar. Naar der bliver stormet falder der jo en Masse før vi naar over til Fjendens Linie, og hvis de, som slipper helt for Skrammer, ikke skulde kunne dræbe eller saare 1—2—3—4—5 Stykker, vilde det jo ikke kunne lade sig gøre. Der var en, som sagde, han havde stukket 6. Naar Fjendens Grave skal tages, begynder vi at bombardere om Morgenen og hele Dagen falder Granater og Bomber i Fjendens Pigtraad for at slaa Pælene om, rive Traadene i Stykker, jævne Gravene saa meget som muligt, og saa naar det bliver mørkt springer vi ud af vore Skyttegrave.

Øjeblikkeligt knalder hans Mitrailleuser, Geværer og Shrapnells, Masser falder og over de faldne løber Kammeraterne, og de som falder kommer jo ikke til at dræbe nogle.

Hertil kom jeg, saa var jeg henne og spise Suppe, og der var en Skilling til mig, 25 Kr. som de havde afsendt fra Damhuskroen; det giver saadan en vældig Glæde. Jeg ligger i en Frugthave og skriver, vi er langt fra Fronten, kan ikke høre den.

Jeg ved ikke, om I har faaet mit sidste Brev, hvor jeg fortalte om den lange Rejse, vi har foretaget fra Reims. Efter at vi var ved Arras kom vi til Reims, men er nu rejst derfra. Hvorhen maa jeg ikke sige, og saa vil jeg heller ikke, men vi havde en lang Rejse. Jeg elsker kun Soldaterlivet nu; det er dejligt. Hvor henrivende er det ikke at sætte sig selv rigtig i Spænding, at kravle paa Patrulje som en Indianer, Hanen spændt, Musklerne spændt, Nerverne spændt og saa skyde Tyskere.

d. 30. 7. 15.

I Gaar var vi til en stor Revu. Der var 1ste og 2det Fremmed-Regiment og nogle Regimenter Marokkanere, Artilleri og Mitrailleuser. Det var for en stor General; vi var mange Tusinde Soldater. Vi er jo sammen med Schaverne (jeg kan ikke stave det Ord rigtigt), farvede marokkanske Soldater er det. Det lader til, at vi skal til Marokko, men det vil jeg ikke; ingen af os vil. Vi er kommet for at forsvare Menneskefriheden og ikke for at erobre Land —

kun Tyskland. Det er for at gengjælde ondt med ondt, vi er her. Desuden har vi jo ogsaa kun engageret os i Krig mod Tyskland ved Vestfronten, men hvis de vil have os til Dardanellerne, vil jeg nok med. Vi har det udmærket her i Byen, hvor vi er indkvarteret, vi spiller Fodbold hver Aften. I Forgaars var 1ste Kompagni contra 4de Kompagni — vi vandt (4de Komp.) 8 mod 3 Maal. Du sender mig nok de Stykker, som kommer i Bladene, da det interesserer mig at læse dem. Kan du ikke en Gang om Ugen sende 2 Aviser. Du sender dem gratis, naar der staar i Hjørnet „Korrespondance Militaire". Der er saa mange som faar Aviser. Send f. Eks. Lørdags og Onsdags Avisen, saa der er nogle Dage imellem.

I Marginen:

Jeg har lige for 10 Centimer købt mig et Fad Tykmælk, det gør vi hver Dag, vi kan.

Hils alle smaa Piger fra mig.

Du skal snart faa lidt interessant til Bladene, om en dansk Avis paa Tyskernes Staaltraad. Jeg og en Amerikaner skal over med danske og amerikanske Flag og Aviser, naar vi igen kommer i Ildlinien.

Denne Gang er der jo ikke noget til Bladene, for vi har ligget her i nogen Tid. Naar vi igen kommer i Ilden skriver jeg.

Fronten Elsass.

Kære G.

Tak for Cigaretterne. Jeg er meget taknemlig for det, det er pænt af dig, det varer forhaabentlig ikke

saa længe, inden jeg har en Stilling, saa jeg tjener Penge. Naar bare vi først kommer rigtig i Kamp, skal jeg nok udmærke mig, saa at de trods jeg ikke taler godt Fransk, maa gøre mig til Sergeant, saa har jeg da nogenlunde Løn, om det dog ikke er saa godt som i den danske Armé. Vi har kun været i en lille Bajonetkamp, dog temmelig stor for der blev da slaaet nogle faa hundrede ihjel. Jeg har da ogsaa været en Del paa Patruljer, som jeg har lavet udmærket, tegnet Kort over Terrænnet med Løbegravene, opmaalt Afstande og Huller i Terrænet og har paa Patruljerne ogsaa været i Kamp, men det er det tossede Sprog, at det kniber med, jeg kan jo ikke afgive Rapporter og Forklaringer og kan ikke give Soldaterne Ordrer og Forklaringer undtagen nogle, som kan tysk og engelsk, og dem maa jeg jo saa have med, naar jeg skal paa Patrulje, det er dog ogsaa de bedste Soldater (Amerikaner, Hollænder, Nordmænd, Svenske og Englændere og Danske), jeg huer ikke rigtig de andre, det er saadan en broget Forsamling og de er jo heller ikke til at forstaa.

Jeg har jo rejst et langt Stykke Vej siden jeg skrev sidst, ca. 5—600 Kilometer. Du kan tro det var en dejlig Tur, men vi var jo lidt trætte efter den, dog ikke saa meget, for vi er saa vant til at blive ligefrem væltet og rystet omkring. Naar man f. Eks. hele Natten har strejfet omkring mellem Skyttegravene, kravlet paa Albuer og Knæ, ja ogsaa paa Maven med Hovedet mod Jorden, for at komme tæt til den tyske Vagtpost, springe op som en Kat i et Spring 3—4 Mt. frem og saa Bajonetten lige igen-

nem Svenden, saa han ikke siger andet end Brrr, og saa nogle Haandgranater ned i hans Skyttegrav. Her er en amerikansk Sergeant som er en farlig Fyr, vi følges tit ad, og han er saa glad for, at han ikke skal gaa alene mer. Han fortalte mig, før naar han gik paa Patrulje og havde nogle med, naar de et Øjeblik holdt stille, sagde han: „Vil I længere?“ og hver Gang var der en som trak sig tilbage, saa tilsidst kravlede han alene. Han har hængt amerikanske Aviser paa Tyskernes Pigtraadshegn. Vi skal en Nat over, og hænge et dansk Flag paa Tyskernes Pigtraad og et amerikansk Flag, og saa skrive en lille Hilsen til ham, saa kan han da se, at Danmark er med, om det kun er lidt. Jeg syntes snart, at de neutrale Magter skulde skamme sig og ikke mindst Danmark, at de ikke erklærer Tyskerne Krig, istedet for at forsyne dem. Døden regner jeg ikke for noget, jeg er aldeles slet ikke bange for den, det er ligefremt morsomt — interessant at lege med den, at løbe mellem Fingrene paa den og grine af, at den ikke kan faa fat i En. Det eneste jeg skulde være ked af var, at jeg ikke skulde kunde komme til at nyde godt af alt det Arbejde, jeg laver her, — og at *Moder* og min Familie skulde være alt for kede af min Død.

Jules.

Du maa ikke tro, at Humøret tilsyneladende er godt, nej det straaler som det altid har gjort, som en Sol og intet — intet kan ødelægge det; kun er jeg lidt gnaven over, at ikke alle de Danske er kommen sammen.

le 1. 8. 15.

Kære Tulle!

Tak for Kortet! I Dag skal der staa et stort Slag, jeg haaber at slippe godt fra det, i Gaar faldt der en Dansker. Men det er kun en Fodboldkamp, 4de Kompagni ctr. 1ste, og han blev bare sparket over Benet. Kommandanten kommer og ser paa det. Sidst vandt vi 8—3.

Mange o. s. v.

le 1. 8. 15.

Kære Broder!

Her er saa dejligt her i Haven en tidlig Morgen. (Jeg staar nemlig tidlig op, 4—5 eller 6-Tiden). Alt er saa frisk og især i Dag, det er Søndag. Jeg har vasket mine blaa Bukser (lyseblaa) og min Uniformsjakke, blaat Slips og blaa Hue. Støvlerne er pudset, og vi gaar med Lægbind til Knæerne; du har ikke set den Uniform, den er rigtig pæn. I Gaar var jeg henne i Bækken og tage Bad. Det gør jeg tit; der er et Vandfald 4 Mt. højt, det er dejligt at faa Styrtebad dér. Saa nu er jeg fri for Lus da i ethvert Tilfælde saa længe, jeg er her.

Vi spiller meget Fodbold og i Dag skal vi have en større Kamp, 4de Komp. mod 1ste. Kommandanten kommer og ser paa det sammen med flere andre høje Herrer. Vi skal vist nok rejse til Marokko nu; der er gevaldig Tale om det, og vi er ved at blive indøvet i rigtig gammeldags Krig, at sove i Telte. Det har vi ikke gjort før, vi har altid før boet

i Jordhuler. Det kan blive helt interessant at komme til at rejse igen, over Middelhavet og faa set Afrika, og maaske vi saa bagefter skal til Dardanellerne. Bare vi skulde, det kunde blive en dejlig Rejse, for ikke at tale om Sejrsindtog i Konstantinopel; den maa da falde engang. Naar først der bliver aabnet, er det jo ikke godt at vide, hvor vi gaar hen. Men alt det kan jeg ikke sige noget om; jeg ved ikke, hvor vi rejser hen, ikke engang Officererne véd det, det er noget Generalen bestemmer. I Dag har jeg paataget mig at stege en dansk Svinekotelet til os tre Danske, som nu er sammen, med Løg og bagte Kartofler. Den skal smage og saa skal vi have Salat paa Fløde.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jeg har endnu ikke faaet sendt Brevet, for vi har haft saa travlt i denne Uge. Vi har saa meget at bestille med at lave Eksercits. Kampen i Søndags forløb temmelig skidt, men vi tabte dog ikke. Vores Maalmand, en lang Hollænder, havde gaaet og drukket for meget, saa han lod 5 Bolde gaa i Maal, men, guskelov fik vi 6, saa vi vandt jo, om det ogsaa var knebent. Jeg lavede 3 og en Finlænder lavede 3. Kommandanten var ude og se paa det, og han gav Bolden op. Han gav en Citron til hver Spiller, medens vi spillede. Da vi var færdige fik vi 22 og Dommeren en stor Flaske Vin, 1 Liter eller mere, til hver og en Kasse dejlige Biscuit, saadan store firkantede Kasser som vi ogsaa har derhjemme. Saa fik de elleve, som vandt, en stor Papæske, som vi skulde aabne, naar vi kom hjem. Men vi gik ind paa

en Restaurant og saa den efter. Der var to store runde Kager og Makroner. Saa blev der købt Vin og Øl (Øllet er dyrere end Vin), og vi skaalede saa til den blev otte. Kl. 8 hittede vi paa, at vi skulde have et Glas til, og saa kom vi lige bestemt for sent hjem. Finlænderen og jeg fik 4 Dages Kasernearrest — vi er fra samme Deling, men Løjtnanten eftergav dem, fordi vi havde lavet Maalene og tjent Kompagniet til Ære. I Morgen skal vi have Kamp igen. Det er Søndag, og jeg skal brydes i Letvægtsklassen, Finlænderen i Mellemvægt. En norsk Løjtnant har ekstra faaet Tilladelse til at lave et Sportshold, hvor vi skal være med: Løb, Boksning, Brydning, Fodbold, Gymnastik, alt skal vi lære. Jeg tænker, vi rigtig skal have det godt i en Maanedstid eller mere.

I Dag er det d. 10. August, altsaa min Fødselsdag. Jeg vilde jo nok ønske, at jeg kunde fejre den lidt, men det kan jeg jo ikke; jeg skal jo være hjemme til Kl. 8. Dog kommer Gutterne jo her og vi skal da have et Glas Vin nu.

I Gaar havde vi en stor March, 46 Kmt.; vi var oppe paa et højt Bjærg. I flere Timer gik vi opad; det var en dejlig Tur, en af de bedste, jeg nogensinde har haft. Vi havde ikke Sækken (Tornysteren) med, saa det var jo kun en Spaseretur, og dog var der nogle, som gik bagud. Patronerne vejer jo godt til, og de forlader os aldrig, og Geværet, Feltflaske, Brødpose og et Tæppe var, hvad vi havde. Ja, en dejlig Tur var det! Aldrig har jeg haft saadan en Udsigt som derfra. Det laa som et Landkort for os: Veje og Byer, Floder og Skove, og snedækte Bjær-

ge saa langt borte. Det var som om man var et Stykke ude fra Jorden og stod og saa ned paa den. Det var klart Vejr, Sol og meget varmt, men man kunde dog se enkelte Skyer, og de var under os.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jeg har i Dag faaet Aviserne. Det er udmærket at sende dem, men jeg forstaar ikke, at I vedbliver at klistre Frimærker paa Brevene. Prøv og send et foruden! Løjtnanten sagde i Dag, at jeg marcherede udmærket; vi har ellers været lidt Uvenner i en Tid, men jeg skal nok sørge for, at det bliver godt igen — ekstra godt — som før. Det er en Sergeants Skyld, som ikke kan lide Danske.

le 10. 8. 15.

Kære Forældre og Søskende!

Det gaar vel stadig godt derhjemme og I har vel meget at bestille, skønt det begynder vel at sløje lidt af nu, det er jo snart Vinter, Efteraaret har godt begyndt. Her bliver det allerede mørkt Kl. 7 og det er koldt om Natten, men det er ikke fordi at vi fryser, for vi har Tøj nok. Vi har et Stykke firkantet Teltlærred, som vi kan ligge paa, og saa har vi et Tæppe og Frakken til at tage over os. Desuden har vi en kort Jakke omtrent lige som Husarernes derhjemme, men den er selvfølgelig ikke saa pæn, men det er samme Façon. Jeg har ogsaa mine Underbukser og en Uldtrøje med fra London. Skjorten faar vi udleveret her, ja alt Tøj faar vi udleveret, men jeg er alligevel glad for Underbukserne, for

de bliver varmere end dem, vi faar. Jeg har lige faaet to Par nye Støvler, I kan tro, det er Kram! Hvis jeg havde saadan et Par til Privatbrug, havde jeg nok for flere Aar. Det er dog ikke Skaftestøvler, men de er vældig stærke. Her er mange Frugter nede, Æbler, Pærer og Blommer og vi spiser, saa vi er ved at revne. Har I faaet Brevet, hvor jeg fortalte, jeg havde vundet et 10-Kilometers Terrænløb; jeg blev Nr. 1 med 28 Minutter og 33 Sekunder. 1ste Præmie var 15 Frcs, 2den 10, 3die 7. Men dem har jeg brugt for længe siden og jeg gaar nu og venter paa et nyt Løb. Der var tre professionelle Løbere med sidst. Den værste af dem var en Neger, og vi kæmpede gevaldig paa Slutningen, men jeg kom først. Søndagen efter skulde vi have løbet 25 Kilometer, men det blev ikke til noget, fordi vi kom paa March. Der er Tale om, at vi skal løbe 15 Kilometer paa Søndag, men jeg véd [*det*] ikke rigtig. Jeg ligger og spekulerer paa, hvad jeg skal skrive, for den ene Dag gaar nemlig ligesom den anden, vi ligger stadig bagved Linien. Det skal forestille, at vi ligger i Hvil, men vi har meget mere at bestille her end i første Skyttegrav, en gevaldig Bunke Eksercits. Jeg vilde meget hellere ud i første Linie igen. Engang imellem ser vi en tysk Flyver, som flyver ind over os og sender Bomber ned, men det gaar for det meste ud over de uskyldige; der bliver saaret mange Kvinder og Børn. Naar en Flyver kommer, bliver der jo skudt efter ham. Det ser morsomt ud, naar Granaterne springer oppe i Luften, de danner en lille tæt Sky, som efterhaan-

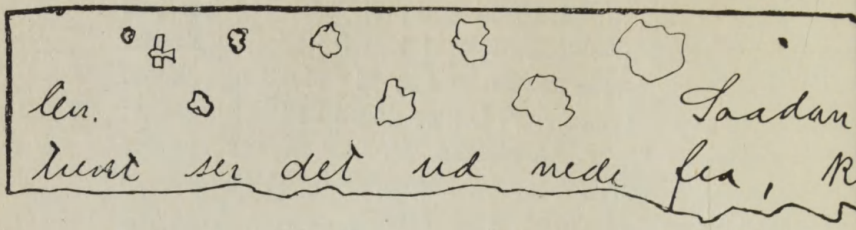

den spreder sig. Naar der saa bliver skudt saadan en tredive Skud eller mere, danner de en Række henover Himlen.

Saadan omtrent ser det ud nedefra; kun ser man ikke Maskinerne saa tydelig. Har I ikke faaet nogen Plads til Karl endnu? Vil han ikke være Mekaniker. Det skulde han, saa kan han, naar han bliver 19 Aar rejse ned og arbejde sammen med mig. Jeg har lige skrevet et Brev til ham. Jeg vilde gerne have, han vilde være Mekaniker, saa kan han bestyre min store Forretning her i Frankrig for mig, medens jeg holder Sommerferie i Damhuskroen. Jeg bliver nok ikke i Hæren, for der er en lang Vej, inden man bliver noget rigtigt, at være Løjtnant, det er jo lig 0. Og sin egen Mand bliver man ikke om saa man bliver Overgeneral i hele Frankrig. Maa jeg saa be' om at være Smed, faa sin Frokost med opsmøgede Ærmer, sidde for Bordenden, ta' sig en Dram og faa sig en go' Hundested kogt Sild. Hvis Ens gamle Militærnykker saa skulde komme igen, kan man jo lære Madammen og Ungerne til at staa ret og marchere i Kolonner — da, da tjim da da, da da tjim da da, 1—2, 1—2. Karl maa se at blive Smed. Se at faa ham i Lære paa et Automobil-

værksted. Jeg er snart ked af at tjene $3^1/_2$ Øre om Dagen.

[*Slutn. mangler.*]

le 18. 8. 15.

Kære Forældre og Søskende!

Tak for Brevet til min Fødselsdag; det kom vist den 8de. Jeg synes, jeg kan se i Jeres Breve, at der maa være nogle Breve, som I ikke har faaet, som jeg har sendt til Jer. I skriver om jeg har faaet Pakken med Strømperne, men det har jeg dog ikke. Jeg fik en Dag et Papir, at der var en Pakke til mig, men jeg maatte betale 40 Centimer og det gjorde jeg saa. Det er over en Maaned siden, og jeg har ikke faaet den endnu; jeg ved ikke hvor det kan være, da den jo var ankommet til Orléans. Jeg fik en Pakke Aviser, men Cigaretterne er ikke ankommet endnu. Forhaabentlig kommer de snart, for jeg længes efter lidt ordentlig Tobak. Jeg hører af og til fra Harald i London. Det gaar jo da godt og han har da heldigvis ikke Lyst til at tage herned; det er ikke noget for ham. Vi har det ellers rigtig godt her, vi ligger og hviler os, laver Eksercits og saadan noget. Vi laver meget Sport og Officererne udsætter Præmier; jeg har jo fortalt om Fodboldkampen. I Søndags havde vi en stor Sportsopvisning. Jeg deltog i et 10-Kilometer Terrænløb og blev Nr. 1 og vandt 15 Frcs. Der deltog tre professionelle Løbere, bl. a. en Neger. Jeg var næsten ogsaa ødelagt, da jeg kom ind, men det var ogsaa en fin Tid paa et

Terrænløb: 28 Minutter 33 Sekunder over Enge, Marker, Sten og Bække og gennem Skov. Vi havde samme Dag en skandinavisk Fest, hvor en Mejerist og en Sømand bagte ca. 200 Pandekager og lavede Syltetøj af Brombær og Blommer. Vi gav hver en Franc, og det var vældig morsomt at være samlet saa mange Skandinaver, alle i fransk Uniform. Vi talte endel om Danmark. I kan tro, vi er ikke helt glade for de høje Herrer derhjemme; de bliver skældt ud og de har s'gu ogsaa fortjent det. Naar man tænker, hvor mange Tusind Heste, Tyskland har faaet, og især for os her [*er det kreperligt at tænke paa*] — Vi Danske her bliver skudt med de Kanoner, som danske Heste trækker frem. Og al den Lapskovs, som blev sendt til Tyskland, for ikke at tale om Rekylgeværerne, som blev sendt til Rumænien gennem Tyskland! Fanden skal tage dem alle derhjemme, man risikerer jo at blive knaldet med et Gevær, som en dansk Kollega har lavet. Hvis ikke Danmark deltager eller i et hvert Tilfælde fuldstændig holder op med at hjælpe Tyskland, vil jeg ikke være Dansker mere, men Englænder. Jeg vil skamme mig ved at høre til en Nation, som af Havesyge og Pengebegærlighed har laant Hænder til de afskyeligste Forbrydelser, saasom Menneskeslagteri ved Hjælp af Gas. Naar Vinden bærer fra Tyskerne og til Franskmændene, lader Tyskerne Gasbomber eksplodere. Som en graagulig Sky kommer den drivende langs Jorden — det er raat! Det er forbudt ved Konferencen i Haag at bruge dem, men de gør det saavelsom Dum-Dum-Patro-

ner. Paa Søndag skal her være 25 Kilometers Løb, 1ste Præmie 100 Frcs., 2den 50 Frcs., 3die 25 Frcs.; jeg skal ogsaa nok deltage dér. I kunde sende lidt mere Tobak; det er det vigtigste. F. Eks. kunde Oskar hver Uge købe en Pakke Shagtobak til 20 Øre og sende, og saa prøv at lade være at sætte Frimærker paa, men faa Knud Parkov til at sætte et militært Stempel paa, saa kan den gaa ned paa 4—5 Dage. Her er en Kammerat som faar Pakker fra sin Kaptajn i Danmark med Militærstempel paa og de gaar herned paa 4—5 Dage, men gør nu Alvor af det. Jeg tror jeg vil faa Julie til det, for hun er den flinkeste til at skrive. Jeg har det udmærket.

le 28. 8. 16.

Kære lille Inger!

Tak skal du have for Kortet som du sendte. Nu skal jeg vist snart lære at flyve. — — —

le 6. 9. 15.

Kære Broder!

Du skal have Tak for dit Kort, men det forbavser mig i allerhøjeste Grad, at du er hjemme i Damhuskroen. Du maa se at faa dig en Plads og komme ud og lære noget, og det kan du ikke ved at være Kelner. Det er til stor Skade for dig at gaa og tjene saa mange Penge nu, for naar du saa skal til at lære, saa har du alle Tider for lidt. Du var jo begyndt at blive Slagter, interesserer det dig ikke? Jeg skulde bare være hjemme, saa skulde jeg nok

faa en Plads til dig, men det blev som Smed, og det synes jeg, du skulde give dig til. Det er en Profession, som altid giver Afveksling. Der er ikke to Værksteder, der er ens og omtrent heller ikke to, hvor de laver det samme: Automobiler paa et og Trillebøre paa et andet, Flyvemaskiner og Knappenaale, Dampmaskiner med mange Tusind Hestes Kræfter og smaa Ting saa fine, at de trækkes med Fjedre, Kanoner, Geværer og Sabler! Under Vandet og i Luften, paa Jorden, ja alt kan en Smed og det gaar med 100 Kilometer i Timen. Du kan tro, naar jeg er færdig her, skal jeg ikke hjem og sove til Kl. er 11—12 eller 1—2—3—4—5—6, men op Kl. 5 og svinge Hammeren og faa Hjulene til at rende rundt, lave noget, der er nyttigt og lave Penge, og du kan tro her er Arbejde efter Krigen, her kan tjenes Penge. Du skal have dig en Plads inde i Byen paa et mekanisk Værksted og dér skal du blive i 3 eller 4 Aar og saa skal du have udlært; du kan nok ikke under fire Aar. At gaa paa Teknisk Skole er ikke nødvendigt. Det er altfor lang en Arbejdsdag fra 5—6 Morgen og til 9 Aften, for det bliver den jo inden du kommer hjem; det vil kun give daarlig Lyst til Arbejdet. Naar du er paa egen Kost og Logi faar du nok 3 Kr. om Ugen første Aar og saa 4—6—8, tænker jeg. Saa skal du een Aften om Ugen gaa til en Lærer og faa teoretisk Undervisning og det skal du hele Aaret rundt i de ca. 4 Aar. Du skal have Undervisning i dit Fag og i Engelsk, Tysk og Fransk, saa skal du se, du kan noget, naar du er 19 Aar. Der er ikke noget saa

morsomt som at rejse rundt og kunne tale alle Sprog. Jeg skal da i ethvert Tilfælde have lært de tre Sprog flydende og maaske endnu flere. Det kan jo godt være, at jeg skal tilbage og arbejde nu, jeg skrev det jo i sidste Brev. Der maa være nogle Breve, I ikke har faaet. Jeg har faaet de 50 Kr. og de 20 Kr. og en Pakke Fødevarer, en Pakke med Cigarer og Cigaretter sammen med Jens's, det var i Orléans og det er flere Maaneder siden. Send nogle Aviser flere Gange om Ugen, *de gaar portofrit,* saa det er kun Ulejligheden. Hvis du, Karl, skulde synes, at du har for lidt Penge, saa tænk, at din store Broder, som godt kunde lide at sla' te'en, han tjener nu $3^1/_2$ danske Øre om Dagen. Det bliver 35 Øre (50 Centimer) hver 10de Dag, og det er lige hvad de billigste Cigaretter koster for en Pakke her. Man staar op Kl. 3—4—5 eller 6 og skal være hjemme Kl. 8. Maaske det skal vare i to Aar endnu, men [*jeg*] haaber det ikke. Gør nu Alvor af, hvad jeg har sagt dig, vær ikke doven, dyrk Sport og drik ikke Bajersk Øl. Det er forbavsende som jeg er bleven klogere kan du tro.

Jeg har her løbet 10 Kilometer Terrænløb paa 28 Minutter, 33 Sekunder. Hvis du er flink, skal du faa en Gyngetur i mit Overskæg, naar jeg kommer hjem. Lige efter Krigen kommer jeg hjem og ser, hvor langt du er kommet, hæng i — det giver Lykke og Rigdom. Bliv Mekaniker — min Kompagnon!

le 7. 9. 15.

Kære Tulle!

Her har du et af de Kort, som du sendte mig. Jeg har det udmærket. Hvorfor I ikke har hørt saameget i den sidste Tid er fordi, at vi har haft saa meget at lave, men nu er det fuldstændig roligt her. Jeg skal nok tilbage og arbejde paa en Ammunitionsfabrik, saa skal jeg se at blive Flyver. Jeg haaber I har det godt og er raske allesammen.

Kan du hilse Svoger. Jeg kommer snart hjem.

le 7. 9. 15.

Kære Broder!

Ja det er vel længe siden, at du har faaet noget som egnede sig til at sætte i Bladene, men alting bliver saa dagligdags her, at jeg synes ikke vi oplever noget. Vi har i den sidste Tid ogsaa ligget i Hvil, saa vi har ikke direkte været ude ved Fronten, men det har af og til sket, at vi har været en lille Tur ude og arbejde, og saa har Tyskerne sendt os en Hilsen, enten en Bombe, som er eksploderet i Jorden, saa Krudt og Røg er fløjet i Luften. Naar saa Røgen er trukket væk, og vi har gnedet Øjnene, som i Mørket er blevet blændet af det pludselige og skarpe Lysglimt, kan vi gerne finde et Par saarede eller døde Kammerater. Eller ogsaa har de sendt os en Shrapnell, som over Hovederne af os er sprunget i Tusinde Stykker, og sendt en Regn af Stumper ned over os. Morsomt eller mærkeligt

lyder det, naar saadan en Svend eksploderer over en Skov saa man kan høre hvert Stykke klaske mod Bladene.

I har jo haft en lille Oplevelse derhjemme, og følt Krigen lige i Nærheden, — kunde I se Røgen? — Jeg forstaar F... g... mig ikke, hvad det er for noget altsammen. I Fredstid bliver man tiltalt, hvis man ikke gør sin Pligt. At kunne se paa, at en Bande Mordere myrdede værgeløse Mennesker, det er skammeligt! Hvorfor lod de ikke Musiken lyde for det Djævlepak, knaldet dem sønder og sammen, saa hele Banden havde fløjet til Helvede. Da jeg gik i Krigen var det fordi, at jeg hadede Tyskerne — dog tillige var det ogsaa for Æventyrs Skyld, men det er ikke derfor jeg slaas nu. Næ, det er for Friheden, for Bekæmpelse af den tyske Militarisme, og for at hjælpe til med at sikre Ens Efterkommere en *menneskelig* Tilværelse. Og enhver burde gøre det, ikke enhver Mand — men enhver Nation, som vilde regne sig for at være civiliseret. I føler vist, hvor raat Tyskerne dér har baaret sig ad, lige i Nærheden af Jer. Men I skulde vide alle de Grusomheder som denne Nation, „Verdens Velgørere", som den kalder sig, gør sig Skyld i her. De bombarderer Byer, som aldeles ikke er nødvendigt for Krigens Forløb, Byer, hvori der kun er Kvinder, Børn og gamle Mænd. De flyver ind over Fronten og lader Bomber falde ned i Byerne langt bagved. Det har ofte sket, at franske Soldater er blevet saaret af Dum-Dum-Patroner. Overalt, hvor Tyskerne har været fortæller Folk, hvorledes

de beslaglagde alt, hvad de kunde bruge: Heste, Køer, ja, kort sagt alle Kreaturer, og alt hvad de kunde bruge, alt, hvad der havde Værdi. Men — det værste af alt, det kender I sikkert heller ikke. Naar Vinden bærer fra Tyskernes Linie over mod Franskmændenes, lader Tyskerne Bomber eksplodere, som indeholder en Gasart, der danner sig i [*former sig som*] en Sky og driver over til Franskmændene. Denne Sky er tungere end Luften og holder sig ved Jorden. Naar det nu var saaledes, at man kun blev kvalt, saa kunde det endda gaa an, formedelst at vi ikke er bange for at dø for vores Sag og vort Land (Danmark), men det er meget værre. Den frembringer i Øjne, Næse og Mund, altsaa hvor den indaandes eller trænger ind i finere Dele f. Eks. Øjet et frygteligt Brandsaar. Nogle af dem, som faar disse Saar kan være saa heldige at dø straks eller nogen Tid efter, men de fleste maa lide en langsom Død, de kan ligge i tre Maaneder med Saarene og Smerterne. Tilsidst kan de ikke spise, de kan ikke faa Føde gennem Halsen og til allersidst — ja saa kan de heller ikke aande. Ofte er de blevet blinde før de dør og kan ikke se deres Omgivelser, naar de siger det sidste Farvel. Naar man hører dette, har man Grund til at gyse og ønske sig borte fra Krigens Rædsler, men det skal man ikke. Nej, tværtimod, man skal rigtig stramme Musklerne og sværge Hævn — Hævn over de Bødler, Banditter, Hævn for alle dem, som lider. Man kan maaske sige, at det er ikke Folkets Skyld, ja — hvem er det saa! Jo, det er lige fra Kejseren til

Kludesamleren, saa er Tyskeren en stor Pralhals, som gerne vil regere hele Verden. Naar han ikke har noget at sige, er han fedtet som en Jøde, men naar bare han er f. Eks. Politibetjent, Sergeant i Arméen eller Statsbaneembedsmand, ja kort sagt, naar han faar en Uniform paa, med et Par Rækker blanke Knapper, en Streg paa Armen og en Pikkelhue paa Hovedet, saa svulmer Tyskeren op, saa man skulde tro, han vilde sprænges. Og saadan har hele Tyskland svulmet og pustet sig op, siden det gode militaristiske Eksemplar Bismarck begyndte. Man ser det: Deutsland, Deutsland über alles, ja — ja — ja und die dummen Dänen, die dummen Fransöchen, det er tysk Talemaade. Men det er nok forbi nu, det vil vi da haabe. Jeg forstaar kun ikke, at civiliserede Lande kan holde sig neutrale og se paa den Slags Ting. *Hvis* Tyskland vandt, vilde de som bærer Ansvaret for Neutraliteten komme til at gaa med en daarlig Samvittighed, for det vilde blive frygtelige Tider under et saadant Herredømme. Vi ser det med Slesvig-Holsten og Elsass-Lothringen: uha, uha, uha, ein *swei,* ein *swei,* Militær, Militær, Militær, saadan vilde alting blive, saa fik de gode Danskere at vide, hvad Skat var, hvis de skulde komme til at betale til det tyske Militær. Jeg kan ikke andet end ønske alle Nationer med ind i Krigen mod Tyskland, ogsaa Danmark. De neutrale Magter burde gøre deres Pligt, og det er at erklære Tyskland Krig.

Hvis I kommer med derhjemme, vil jeg straks

se at komme hjem og melde mig ved den danske Fane, og jeg tror ikke, at der er mange Danskere undtagen at de med Begejstring vil gaa mod Tyskland.

Dette glemte jeg før: vi har alle Masker, som vi sætter over Hovedet, saa vi kan modstaa den Gasart. Det er da en god Ting.

For at tale om noget andet: Frugterne er begyndt at blive modne, saa vi æder jo lidt rigeligt af den i denne Tid. Jeg har tit Mavepine. Oskar skal nok en lille Tur til England. Karl gaar nok hjemme i Damhuskroen. Det er en Skam, kan du ikke faa en Plads til ham, men i København paa et mekanisk Værksted, ved Automobiler. Jeg har lige skrevet et Brev til ham. Det er en Profession, han ikke bliver ked af, og nu kommer jeg jo snart hjem, saa vil det vist ikke være vanskeligt for mig at faa en Plads i København, en fin Plads. Taler Tysk, Fransk og Engelsk, det vil sige om 2 Aar, men før kommer jeg nok heller ikke, — Tyskerne er stærke. Men lad os alligevel bare haabe, at det maa blive færdig før. Jeg gider ikke skrive mer; nu skal jeg ogsaa hen og spise min Suppe, Kød og Marcaroni eller Kartofler eller Ris.

le 10. 9. 15.

Kære Forældre og Søskende!

Jeg har vist været lidt doven til at skrive i den sidste Tid, men det er ogsaa nogle forfærdelig daarlige Forhold, man har til at skrive i. Jeg har ikke

haft Papir eller noget, og det er ikke saadan som hos Jer, at I bare kan sende Bud. F. Eks. en Morgen vilde vi tre Danske, som er sammen her, lave en Taar Kaffe. Jeg skulde efter Vand og vi havde kun vores Flasker at hente i. Det blev en March paa $1^1/_2$ dansk Mil for at faa tre Liter Vand. Og alt er saa besværligt at faa fat i. I kan jo vel saa tænke, hvormeget jeg har at vaske mig i — ingenting! I spørger mig i sidste Brev, om jeg skal være Flyver, men det bliver nok ikke til noget. De var jo rundt imellem os og spørge om Mekanikere, men jeg har ikke hørt noget om det siden, saa det bliver vel ikke til noget. Og saa skriver Moder noget om at blive Løjtnant, men det var engang, da jeg gerne vilde være det, men det er ikke mere. Nej, jeg har set Krigen og jeg skal fortælle, naar jeg kommer hjem. Jeg vil skamme mig ved at være Soldat Resten af mit Liv. Hvis jeg blev Officer vilde det jo være at være militaristisk, at støtte Militæret. Menneskeslagteriet, det er jeg blevet en saa stærk Modstander af, at om jeg kunde blive Millionær, vilde jeg ikke støtte det. Jeg læste et Brev, som jeg fandt ved en død Tysker, vi begravede en Dag. Han havde Kone og fire Børn, alle ukonfirmerede, og Konen skrev, at hun ventede ham hjem i Ferie en ca. 8 Dage; der var flere fra hans Regiment og samme By, som havde været hjemme og nu maatte det vel snart være hans Tur, og hun og Børnene længtes meget efter ham. Ja, han havde jo altsaa faaet Ferie. Stakkels Kone, hun ser ham aldrig mere, de franske Soldater puttede ham i Jorden og lavede ham et

Gravsted midt paa Marken. Nej, naar bare Krigen var færdig, maatte de for min Skyld gerne være Løjtnanter allesammen og beholde deres Tapperhedsmedaille for dem selv. Der er mange, som ikke er modige og alligevel faar Medaille. Hvis man havde Penge — saa var det bedre til at holde ud.

Det skal være mig en stor Fornøjelse at se min kære Svoger, naar jeg kommer hjem; det ser jo ud til at være saadan en pæn lille tyk Mand ligesom jeg. Det var da godt, at det ikke er saadan en lang svævende Flagstang. Næ — det er rigtig Tulle, du er selv en Tyksak, og det lader til, du har Forstand paa, hvad der ser godt ud. Kan jeg ikke faa to Svogre til jeg kommer, kan Frida ikke faa en Mand, saa vi kan blive et stort Selskab til at tage i Skoven, naar jeg kommer hjem. I behøver ikke at være bange for andet, end at jeg nok skal faa mig en Kone. Jeg har altid Udvalg, især nu: baade danske, engelske, franske og tyske. Det kan vel ikke nytte at spørge om Tobak, for I har vel ikke saa megen Forstand, at I kan sende det afsted uden at spørge dem ad paa Postkontoret om I maa.

I skal snart høre mere fra mig.

le 22. 10. 15.

Kære Forældre og Søskende!

Jeg er nu kommet under noget roligere Forhold, saa jeg kan komme til at skrive. Jeg ser af Jeres sidste Breve, at I tror, at jeg stadig ligger i Hvil og spiller Fodbold og løber Væddeløb. (Jeg fik ingen

Præmie i sidste Løb, for der var ingen Løb). Nej, den Tid er forbi. Jeg har været ude og slaas lige midt i det allerværste og mærkeligt nok er der ikke krummet et Haar paa mit Hovede. Omkring den 10.—15. September forlod vi vores lille smukke Landsby og tog med Toget mod Nord og standsede et Sted i Champagnen. Vi kom til at ligge et Sted i en Skov ca. 8—10 Kilometer fra Fronten og det har været en drøj Tur siden. De ca. 10 Kilometer maatte vi tilbagelægge hver Aften og Morgen, for vi skulde nemlig ud og arbejde i første Linie og det kan kun ske om Natten. Med en Skovl eller Hakke paa Nakken foruden Gevær og Patroner, som vi jo altid har med os gik vi saasnart det var omtrent mørkt og var hjemme i Skoven igen, inden Dagen brød frem. Under saadanne Forhold har jeg aldrig arbejdet. Bag os lavede de franske Kanoner et Helvedes Spektakel, flere Hundrede Skud skød de hver Nat, hvert Sekund drønede flere Skud. Tyskerne *mægtede* ikke at svare paa den Ild, ikke hvad man kan regne for noget. Dog havde vi hver Nat saarede, sommetider døde, fordi vi arbejdede og det er jo uden Dækning. Saa kom Timen. Den sidste Nat hvilede vi os, Dagen efter d. 24de fik vi udleveret dobbelt Portion Patroner, to Feltflasker, nye Gasmasker, to Tasker til Brød og Konserves. Alt blev efterset, hen ad Aften stillede vi Geværerne i Pyramide og lagde alt parat til at bryde op midt om Natten. Kl. 12 var der Afgang, Regimentet brød op og vi marcherede ud til Linien. Nu havde det været dejligt Vejr i lange Tider, men

denne Morgen begyndte med Taage og Regn. De første Lidelser begyndte; denne Egn er udelukkende Kridt og Ler og det opløstes, klistrede sig paa vores Tøj, saa vi saa skrækkelige ud. Vi sjokkede i Vand og Søle og saa dette Helvedes Hylen i Luften! Drønen, Buldren, Fløjten, Piben og Hvæsen — alle Lyde af syngende Jærn og Staal var i Luften. Geværkuglerne fløj som summende Bier over Hovederne paa os i Tusindvis. Og dog — godt Humør over hele Linien, vi skulde nok ordne de Svende. Min bedste Kammerat her, en halv Neger fra Cuba, og jeg tog vores Brød frem, da det blev lyst, og en Daase Kød og saa spiste vi Frokost og tog os en god Slurk Vin. „You Makker, Elias," siger Negeren (Toparets). „My kill Germans" (paa Engelsk) [*Mig dræbe Tyskerne*]. Vi sad paa Tornysteren med Knæene mod hinanden som Bord. Han halede sin lange Dolk frem, skar et Stykke Brød, knugede om Kniven, følte paa Æggen, grinede over hele Hovedet, hoppede i Sædet af Glæde. „Go Kniv, go Kniv, mig slaa mange Tyskere ihjel, ha, ha, ha! Forbandet Tysker, stjæler fransk Jord, skyder Gas! Du og mig, føls ad, slaa ihjel!" Vi taler Engelsk, han kan kun sige paa Dansk „Makker", og jeg er hans Makker som han siger til alting. „Du, Makker, ikke go Soldat, du har ingen Kniv!" „Naa du, jeg bruger Bajonetten, den er meget bedre." Men nu halede Negeren en lang Kniv op af Lommen: „For dig, for dig, Makker, skære Hovedet af Tysker, ha, ha, ha!" og saa grinede han, saa man saa hans stærke hvide Tænder. Jeg

tog Kniven med Glæde for jeg vidste, at man udmærket godt kan have Brug for saadan en i et Slagsmaal; jeg havde før været Tyskerne saa tæt paa Livet. Da vi er færdige med vores Maaltid, ruller vi en Cigaret, kigger ud over Løbegraven over mod Tyskerne selv. Uha, uha, hans Linier er en Sky, den ene store Granat slaar ned ved Siden af den anden, Jord og Sten og Træ og alt muligt flyver i Luften. Negeren griner og siger: „Go Musik, go Musik for Tysker. Kom an boy, you og my dans Tango!“ Og midt i Pløret og Snavset danser vi Tango, mens Sektionen nynner Tipperary og griner ad vores Kunster. Men Tiden gaar, heftigere og heftigere bliver der skudt og Tyskerne skyder nu ogsaa stærkt (dog intet i Sammenligning med os). Pludselig slaar en Bombe ned i vores Skydegrav; den dræber to og saarer flere. Negeren griner ikke mer, rasende knytter han Hænderne og sværger Hævn. Nu kommer der flere; de springer med vældige Brag omkring os, vi dukker os ned paa Bunden af Tranchéen, Shrapnells springer over os og Jærnstumper, uhyggelige, spidse Stumper Jærn, som er revet itu, kan vi høre klaske ned i Jorden. Nogle bliver saaret og de ligger og jamrer sig forskrækkeligt. Vi maa flytte Plads for nu kan vi mærke Gassen. Saaledes laa vi til Middagstid stadig udsat for det frygteligste af alt „Artilleriet“. Saa kom vi ind i en stor bred Løbegang, der blev kommanderet „Bajonetten paa Gevær“ en som alle og alle som en. Vi saa paa hinanden og hos alle stod at læse: „Jeg gør min Pligt, jeg vil kæmpe som en

Helt.“ Jeg tager Tobakken op af Lommen, ruller en Cigaret, byder min Ven Negeren den og siger med et Smil: „Vil du ryge din sidste Cigaret?“ „Allright, jeg vil ryge, men ikke den sidste.“ I denne Løbegang kommer den ene saarede slæbende sig selv afsted efter den anden. Paa en er Bukserne flænget ved Laaret og Blodet risler ned over Benet, en anden har Støvlen flænget, og størknet Blod og Kødtrævler hænger ud over Læderet. En gaar og holder sig paa Overarmen med den anden Haand. Blodet klistrer sig over begge hans Arme. Vi spørger dem: Hvor langt er I kommet? De første sagde: Vi har taget en Skydegrav, lidt efter siger de to og saa kommer en, der siger tre, altsaa kunde vi jo høre, vi gik frem. Nu blev der kommanderet „fremad“ og vi satte os i Bevægelse. Vi gik igennem en Løbegrav — hvor var den frygtelig! Der laa døde Soldater, vi maatte træde paa og stadig mødte vi saarede, som slæbte sig afsted. Nogle havde lavet en Krykke af deres Gevær ved at sætte Piben i Jorden. Vi mødte een, han gik 5—6 Skridt, saa standsede han, stønnede og spyttede Blod. Han kunde ikke tale, en Kugle var gaaet ind i Hagen, knust Hagebenet, gaaet ind i Munden, igennem Tungen — slimet, størknet Blod hængte ham imellem Tænderne. Saa laa der en saaret og aandede saa svagt, at han absolut ikke havde mange Minutter igen; vi standsede i det samme, jeg bøjede mig ned, gav ham en Kop Vand og Vin, han løftede Øjnene op imod mig, to store Taarer trillede ned over Kinderne og han hviskede: „God Kammerat, god Kammerat!“ Han løf-

tede Hænderne, spilede Fingrene krampagtigt ud og mumlede noget uforstaaeligt noget om Grækenland, saa jeg forstod, hvor hans Tanker var henne, de var hjemme; saa gik vi videre og jeg er sikker paa, at han døde inden 5 Minutter efter. Nogle Steder var Løbegangen sprængt og styrtet sammen og menneskelige Arme og Ben stak frem af Jorden. Blodbestænkt var der overalt og saa pludselig var vi naaet til, hvor vi skulde. Vi, 3die og 4de Kompagnie var sammen; vi tog Plads Mand ved Siden af Mand, og det gik hurtigt. Paa Sekunder var vi stillet op i den smalle Gang, og saa Kaptajnen (en Mand, der er værd at ta' Hatten af for, 57 Aar og Frivillig) sprang op paa Brystværnet og raabte: „4de Kompagnie, fremad, mine Gutter, fremad!" Og alle med et Brøl og Skrig af Blodtørst af Hævn over faldne Kammerater styrtede vi op.

Hvis man stod fredeligt med Hænderne i Lommen og saa til, vilde man sikkert tro, det var Djævle. Med den lange spidse Bajonet paa Geværet, med en Maske over hele Hovedet, hvori der er et Par Øjne af Marieglas, med en Jærnhjælm paa Hovedet, og de fleste med deres lange Kniv i Bæltet, skrigende og raabende. Hvor er det underligt, næsten interessant at løbe frem mod en Geværild og Mitrailleuser, det er ligesom man havde en Kæp mellem Benene, det er ligesom man hvert Øjeblik skal falde og stadig falder der Kammerater ved Siden af en. Vi naaede over til Tyskerne igennem den søndrede Pigtraad, men Kampen blev ikke lang og haard denne Gang, for Tyskerne var maalløse over det

frygtelige Bombardement. Da de saa os inde paa Livet af sig, hejsede de hvide Flag og strakte Hænderne i Vejret og raabte: „Kammerater, Kammerater!“ det hedder nemlig ogsaa saaledes baade paa Fransk og Tysk, men var det gaaet som vi vilde, havde der ikke været een levende tilbage. Hvor havde jeg Lyst til at slaa ihjæl, Negeren havde allerede sin Kniv i Munden og vi fik lige Tid til at skyde en 3—4 Skud ned i Tranchéen, saa gav Kaptajnen Ordre til at tage dem til Fange og Ordren blev adlydt i samme Sekund. Da vi havde taget denne Linie, var det nemt at tage den anden ogsaa, for dette var nemlig Mitrailleuserne. Under alt dette var det et væmmeligt Regnvejr og vi saa frygtelige ud, i een Søle fra Top til Taa. Vi gik nu frem i Terrænet; hvor mange Kilometer vi er avanceret kender jeg ikke, for vi gik paa kryds og tværs. Henimod Aften kom vi til en af Tyskerne lavet Løbegrav, hvor vi blev, men ligeføre os var andre Franskmænd ankommet og vi maatte saa ligge oppe paa Jorden, hvor vi dog i en Fart fik gravet os ned. Her blev forresten Toparets saaret, han fik en Kugle i Laaret, og jeg hjalp ham med Forbindingen. „Farvel boy!“ „Farvel, Makker!“ sagde vi, og jeg saa ham i Mørkningen humpe afsted med Geværet som Krykke; af og til standsede han og saa truede han ad de forbandede Tyskere.

Ja, det var om selve Kampen den 25de, men siden har vi sovet ude paa den bare Jord, i Vand og i Pløre, været vaade til Skindet, Tøjet har vi tørret

paa Kroppen. Vi har frosset, saa vi har rystet og Tænderne har klapret; om Morgenen har der tit været Is paa Vandpytterne og Rimfrosten har ligget over alt. Det har vi gjort i en Maaned, men mange er ogsaa blevet syge og er sendt tilbage til Hospitalerne, nogle af Lungebetændelse og andre af, jeg ved ikke hvad. Ja, saadan har det gaaet til hernede, Tyskerne har mistet en god Stilling, saa god, at han endda havde sagt, at den kunde han holde med et Par Mitrailleuser. Jeg kan se, hvor frygteligt, at Tyskerne lyver, naar jeg læser de danske Blade. De skriver uden videre, at her intet er sket, og dog, der laa i Bunkevis af Tyskere, overalt døde Tyskere, og vi har jo taget over 120 Kanoner og 25,000 Fanger, Masser af Ammunition, Geværer, Mitrailleuser og alt muligt. Jo Tak, Morbror, han har faaet en ordentlig en paa Goda'en og han faar mer endnu, men vi skal jo ogsaa se at faa ordnet ham, saa vi kan komme hjem og spise Julegaasen. Saa stod der i et Telegram fra Tyskland til de danske Blade, at de havde selvfølgelig mejet vort Kavalleri ned. Det var ikke saa slemt; jeg saa det Sted, hvor de havde angrebet med Kavalleri; der laa en Snes Mand, det var alt, men der laa i skæppevis af Tyskere. Nu ligger vi her og faar en lille Hvil i en fransk Landsby og det kan være rigtig dejligt, naar vi nu kunde blive fri for at eksercere, saa vi kunde faa vasket Lusene af Kroppen; de har rigtig ynglet og lagt Æg nogle Gange i den Maaned, vi ikke har faaet vasket os i. I en Maaned ikke vasket eller barberet eller børstet

paa Tøjet, fulde af Lus, hvad mon en lille fornem Frøken vilde sige til saadan en Soldat. Men nu har vi været her i et Par Dage og jeg har lavet Vaskerhus ude paa Naboens Mark og har kogt Lus, og jeg har vasket mig selv og Tøjet, saa naar jeg nu, ren i Ansigtet og proper i Tøjet, med skravede Negle og en fiks lille Krølle paa Overskægget slar en Svingning ned ad Landsbyens Strøg, saa ser jeg ikke saa tosset ud endda.

Ja, jeg kunde sagtens skrive en tyk Bog om alt, hvad jeg ser hernede under Krigen og naar jeg kommer hjem er det ikke umuligt, at jeg gør det, jeg kan jo nok faa een til at se den igennem for Stavefejl. Nu tror jeg nok ikke, vi kommer ud og slaas mer, saa I behøver vist ikke at være bange for mig nu, at jeg skal komme galt afsted. Det er en stor Skam, at jeg ikke faar nogle af de Pakker, som I sender, det er jeg lidt gal over, og der er heller ingen Mening i det. Her gaar man som en fattig Lus og I kan tro, jeg længes efter et godt Stykke Smørrebrød og en Damhuskro Kop Kaffe og en god Cigaret. En Ven i København har lige sendt mig 50 gr. Tobak i en Pakke (lille Pakke) og det havde været aabnet af Censor, men var alligevel kommet til mig. I kan jo sende saadan en lille Pakke og lade være at tage Hensyn til, hvad de siger paa Posthuset. Prøv denne Adresse [d. e. *hele* Sektionen]. Vi er nemlig tre her, saa kan vi jo dele det som de siger paa Posthuset. Men det er nemlig Gentlemen, saa naar det kommer, giver de mig det. Hvis de spørger, hvor mange Danske det er til, kan I jo sige, at

i Kompagniet er der en Bataillon Danske, saa véd en dum lærd Postekspedient god Besked.

25. 10. 15.

Kære Søster!

Tak for Brevene! Det er pænt [*af Jer*] at skrive, da det altid er en Glæde at faa Brev eller Kort. Men I er nogle slemme nogle til at sende Tobak. Jeg glæder mig rigtig til at komme hjem og se Din Mand kan Du tro. Jeg maa vel nok faa Lov at gaa i Byen med ham. Jeg kommer nok før I aner det.

d. 28. 10. 15.

Kære Broder!

Det er vist nu længe siden, at jeg har skrevet til Dig. Du kan jo nok forstaa, at det ikke er saa nemt at holde sin Korrespondance vedlige under saadanne Forhold, vi lever under. Siden d. 10. Septbr. og til nu har vi hver Nat sovet ude paa Marken, i Huler og i Skove; det har tit været Frostvejr om Natten. Jeg ved ikke, hvorledes I har det med Frost i Danmark, men her er Vinteren allerede godt begyndt. Hvorledes det ellers er gaaet, har Du vel læst i et Brev, jeg har sendt hjem.

Den 24. ds. marcherede vi for sidste Gang ud til Fronten, hvor vi ankom ved 1-Tiden. Det var skyet og taaget Vejr og henad Morgenen begyndte det at regne. Jorden opløstes og det blev et frygteligt Søle og dér, i en snæver Løbegang i Vand og Pludder,

laa vi til næste Dag, Kl. ca. 1, saa skulde vi angribe. Vores Batallion havde til Opgave at storme og indtage en stor Bondegaard et Par Kilometer bag Tyskernes Linie og dernæst gaa videre fremad. Den skulde tages, hvor meget Blod der end flød. Ved 1-Tiden blev der saa kommanderet Bajonetten paa, og dér stod vi saa kampberedte, snavsede, møgbeskidte og gennemvaade, men med glimrende Humør og ved godt Mod. Saa sprang Kaptajnen op af Løbegraven og (commanderede) raabte: Fremad mine Gutter, mine Børn, og derpaa fulgte saa et frygteligt Angreb, som jeg har beskrevet før.

Da vi havde taget de tyske Løbegrave, maatte vi ligge i flere Tommers Pløre, Vinden blæste og gennemvaade var vi. To Gange afslog vi Modangreb denne Nat med Bajonetten.

le 28. 10. 15.

Kære Broder og Bedstemoder!

I har vel ogsaa ventet paa Brev i lange Tider, men jeg har jo haft saa travlt, forstaar I — der var noget, der skulde flyttes nogle Kilometer, og saa maatte jeg jo hjælpe lidt til for at det kunde ske lidt hurtigt. Jeg skriver her samtidig til E., og naar I læser hendes Brev, bliver jeg fri for at skrive det samme to Gange. [*Dette findes ikke*].

(Fortsat fra E.'s Brev.) Ja, I har jo ikke hørt, hvorledes en Flok voksne Mænd kan græde og jamre sig, skrige paa Mor, raabe paa Kone, Børn og

Fædreland, udstøde de frygteligste Eder og forbande Gud og hver Mand paa den hele Jord. Men saa skulde I høre det efter et natligt Bajonetangreb. Pludselig begyndte Tyskerne at skyde; de springer op af deres Linie. Øjeblikkelig begynder vore Mitrailleuser. Hver Mand skyder saa hurtigt han kan paa den Masse, som man utydeligt i Mørket kan se storme frem. Bag ved os har vore Kanoner begyndt og skyder saa hurtigt, de kan, en Regn af Shrapnells over de stormende. Det glimter af Tusinder Geværer, Granaterne springer i Luften over os og Fjenden, og saa bliver der sendt Raketter til Vejrs; inden de er naaet ret langt hænger der 20 stærke Lys i Luften. Hvert Lys er saa stærkt som en stor, elektrisk Buelampe, og de hænger i Faldskærme; de kan hænge nogle Minutter. Disse Raketter bliver stadig sendt til Vejrs, saa det nu er ligesaa lyst som om Dagen. Stadig kommer nu den Masse nærmere og nærmere under det frygteligste Spektakel, Skrig og Raab (nu er de ved Pigtraaden); nej, det er sandt, vi havde ingen Pigtraad her, da vi jo kun havde været der nogle Timer. De stormer lige mod vores aabne Skyttegrav og nu er de lige ved. Saa springer vi op og Bajonetterne klirrer og rasler mod hinanden. Haandgranaterne springer rundt omkring imellem Flokkene, og nu, ligesom jeg skrev for nogle Maaneder siden, Knivene blinker for Øjnene, Slag og Kolbestød siger svask! tju! bang! naar de rammer et menneskeligt Legeme, Hovede o. s. v. De kom ikke længere, saa begyndte nogle at tumle tilbage, flere og flere, saa vendte nogle om og pres-

sede de bageste tilbage. Der blev en frygtelig Tumult, de væltede og faldt, og saa begyndte Raabet: Kammerater! Kammerater!, men der var ingen Pardon. Bajonetterne for frem og Kolberne faldt tungt og haardt og Franskmændene jog nu Fjenden over mod hans Linie, halvvejs over, og saa løb vi tilbage til vores Stilling for ikke at komme under deres Reservers Ild, alt har varet en lille halv Time, ca. 20 Minutter, saa tier Geværerne og Kanonerne, og det er stille, men op fra Jorden lyder den frygteligste Jamren, der kan tænkes, det er de saarede og lemlæstede. Granaterne, som har flaaet Kødet, revet Arme og Ben halvt af, enkelte helt af (de dør); Kugler, som har splintret Ben, Bajonetstik og Knivstik saa Blodet løber over Ansigt[*et*], ja alle mulige Steder kan de være saaret; de *græder* og *jamrer* sig, de Stakler. To Gange slog vi dem tilbage den Nat. Siden har vi skiftevis været i 2den, 3die eller første Linie til den ca. 15. Oktober, og nu er vi et Sted inde i Frankrig, hvor vi fører en mere fredelig Krig mod vores næsvise Fjende, Lusene. Vi renser og vasker os og hviler os. Jeg tror ikke, *vi* kommer paa'en mere.

(Efterskrift).

Om det regner eller stormer og er raat og koldt i Vejr,
og om Lyn og Torden buldrer, det et grufuldt Uvejr er,
om Kanonerne de brøler, Bajonetten er mig nær —
mit Humør! det har jeg altid, det gaar med mig her
og der!

Om saa alle Helveds Aander, de slap ud paa een Gang,
og om Jorden den rysted, saa til Maanen det klang,
saa vil jeg aldrig glemme, hvad jeg fik i Dannevang:
mit Humør! og derfor synger jeg den gladeste Sang.

3. 11. 15.

Kære Søster!

Disse Kort ser ikke godt ud nu, for jeg har haft dem i min Tegnebog og den var lidt i Stykker. Af Sved og Snavs er de bleven beskidte. I har det nok ellers godt allesammen derhjemme. Her gaar det jo ogsaa, ja det gaar. Naar jeg bare kunde blive Flyver, men jeg véd ikke, om jeg kan, for jeg har jo engageret mig her for Krigens Varighed med Tyskland. Naar vi bare rigtig maatte blive ved at gaa løs paa dem, saa vi kunde blive færdige.

14. 11. 15.

Kære Forældre og Søskende!

Nu har jeg holdt lidt Flyttedag, jeg er kommet til en anden Batallion, og I kan tro, at det er jeg morderlig glad for. For jeg skal sige Jer, at det gik ikke saa godt, hvor jeg var, jeg var Uvenner med min Løjtnant, og han hadede mig, fordi at jeg engang havde sagt, at han var en bange Rad, og det havde han faaet at vide. Det var fra engang, han kommanderede en Patrulje. Vi skulde hjælpe nogle saarede Kammerater og saa gik vi ud om Natten (naturligvis), men han vovede sig kun 200 Mt. fra vores

Linie og vi skulde ca. 500 Mt. — dér laa vi i over to Timer og gik saa hjem igen. Jeg sagde saa til en anden (Korporal), at det var en slem Kælling til at føre en Patrulje. Naar man foregav at hjælpe, saa skulde man gøre det, ellers var der andre behjærtede Mænd, som vilde og kunde. Saadan en bange Rad, han er altid bange og jeg kan fortælle flere Historier om ham. I det store Slag i Champagne, hvor alting gik saa glat: vi stod i en Løbegang, og naar en Kommando gives dér, maa den passere fra Mand til Mand. Løjtnanten sagde: „Lad passere: Stillingen er uudholdelig", men en lang Hollænder sagde: „Lad passere: Løjtnanten er bange". Som Tak fik han af Løjtnanten 15 Dages Fængsel, og jeg har en Gang faaet 4 Dage og een Gang 8 Dage af den Hund. Men nu er han kommet væk, guskelov, og det kan han vist selv være glad for, for Folk som kommer for at kæmpe for Frihed og Ret for andre, bryder sig ikke om at blive berøvet netop Friheden og Retten, netop af dem, som man kæmper for. Og det er ikke saa helt ufarligt at være Uvenner med den Slags Folk, som er saa vant til at se Blod og mishandlede Mennesker som disse er her. Trusler af enhver Art begyndte ogsaa at svirre rundt i vores (hans) Sektion, og især i den sidste Tid. Men nu er vi, og jeg ogsaa, jo flyttet, og her gaar det mig ligesom i Orléans udmærket. Allerede den første Dag spurgte Premierløjtnanten om mit Navn, lidt efter havde han glemt det og saa kom han igen og spurgte og skrev det op i sin Lomme-

bog. Grunden var den, vi var til Skydning. Som Skive havde vi et lille sort Tyskerhovede [*her en lille Tegning*], $^1/_4$ saa stort som et rigtigt Hovede; 50 Mt. skød vi paa, og jeg fik af 8 Skud 8 Kugler lige i Masken paa ham, den bedste i hele Kompagniet. Jeg har læst i en Avis, „Jyllandsposten", at I havde Sne derhjemme i Danmark og kørte i Slæde; det er næsten nyt paa den Aarstid. Men det er ogsaa gevaldig koldt her, i Dag fryser det meget og der er Is paa Vandet. I kan jo varme Jer lidt i en varm Stue, men vi her bor paa et Udhusloft og ligger paa noget Halm. I Brændehuset har vi vores Spisestue — en halv Snes Mand. Vi har jo ingen Varme, saa vi fryser jo lidt, men det gaar og jeg har det udmærket efter Omstændighederne. — — — — — — — Vi laver Eksercits om Formiddagen og for det meste om Eftermiddagen ogsaa; efter Kl. 5 maa vi gaa i Byen til Kl. 8, men ikke udenfor Byen. Man skulde bare være Officer, saa kunde man bedre klare den; de kan altid finde en varm Stue, naar vi er i en By, og de har Raad til at drikke dem et Glas. Jeg saa i Dag, der laa otte Champagneflasker udenfor Løjtnantens Dør; de var ikke snavsede, saa det er vist ikke for mange Dage. Til Sammenligning: vi faar *een Kop* Vin om Dagen, Rødvin, halvt eller en Fjerdedel saa god som den, I har hjemme. Men jeg forsikrer trods alt, jeg har det godt, det skal blive slemt før mine Lemmer knager og klager sig.

le 22. 11. 15.

Kære Broder!

Tak for Dit Brev! Det er jo altid en Glæde at faa Brev, den største Glæde, her er, for her er ikke meget at glæde sig over. Du skriver, at jeg har jo ikke faaet Medaillen endnu, og jeg skammer mig næsten over, at jeg ikke har kunnet faa den, især nu, da vi jo har været paa den haardt i en hel Maaned i Træk. Men det er jo min Løjtnant som maa indstille mig til den, og ham er jeg jo ikke gode Venner med, kan Du jo se af mine andre Breve. Men nu er vi jo flyttet sammen med en anden Battalion og dér gaar det bedre, men dér er Løjtnanten ogsaa et Mandfolk og en dygtig Officer. Han tager ikke efter dem, som fedter og skraber, men han ser efter dem, som kan gøre Geværgrebene ordentlig og det tror jeg nok, jeg kan. Her har jeg været til Skydning tre Gange nu, og af 8 Skud har jeg hver Gang haft 8 Pletter, og vundet en Pakke Tobak, som de faar, der har 8 Pletter. Han har flere Gange spurgt, hvad jeg hed; nu husker han det vist nok, saa Du!, naar vi kommer ud i Skydegraven igen, skal Du se, at det ikke varer mange Uger, inden jeg faar Krigskorset. Han har selv den fineste Medaille, en Officer kan faa, saa han kan vist nok lide Folk, som ikke er bange, og det ved jeg, at jeg ikke er. Jeg har flere Gange meldt mig frivillig til Patrulje, men intet har nyttet. Jeg forstaar ikke, hvorfor jeg ikke har modtaget den Redningsmedalje fra Orléans. Politiet undersøgte jo Sagen og de sagde,

at jeg fik den, men jeg antager, at det er den danske Labans Skyld, som var her. Gud ved, om ikke han har faaet noget for den Historie. Jeg kunde jo ikke tale Fransk dengang, og for Resten taler jeg daarligt, meget daarligt endnu, men det er ikke underligt; i Orléans var jeg sammen med Danske og det har jeg ogsaa hele Tiden været her. Men nu skal jeg se at blive flyttet, og naar saa jeg kan tale Fransk, skal Du høre nyt. Jeg er sikkert en af dem, som har mest Evne og Anlæg for *Militær,* saa kan der være saa mange andre Ting, jeg ikke duer til, men *Militær* det kan jeg. Hvorledes det saa end gaar mig, vil jeg dog ikke være Soldat længere end til Krigen er færdig, det er ikke en Profession, der er værd at ofre sit Liv for — — — — — —. Du skriver, Du kunde have Lyst til at komme ned og være med, — — — — — — — — — — —. Vi bor her paa Udhusets Loft og har Spisestue i Brændselshuset, (her sidder jeg og skriver). Du kan tro, vi fryser og det er koldt. Vil vi have Varme i Kroppen, saa løber vi rundt ude i Gaarden. Vi har aldrig Varme eller Ild, skønt det nu er Frostvejr, [*som*] skifter med Søle, som gør En vaad om Benene. Men jeg kan taale meget mere end en Civil kan; vi er trænede. Turen i Champagnen var haard. Dem, som har ligget her sidste Vinter, vilde jo tidt dupere os, at vi havde jo ikke prøvet noget endnu, men jeg har hørt mange af dem derude jamre sig af Kulde og sagt, at nu havde de først rigtig prøvet det. Sove i Pludder, det er blødt, men koldt. De praler ikke mere; mange blev syge af Kulde. Jeg tænker paa

Oskar, som nu holder Hvedebrødsdage, og saa paa mig. Her er kun Kulde og Raahed. Her er trist i Brændehuset; jeg vilde ønske, at vi snart skulde ud og more os lidt med Tyskerne igen.

P. S. Jeg skal skrive et Brev til, men skal først have 10 eller 20 Omgange ude i Gaarden, for jeg ryster paa Haanden, ha, ha.

25. 11. 16.

Kære Søster!

Jeg har modtaget Skrivepapiret o. s. v. — — — I Gaar vandt jeg en Pakke gode Cigaretter. Vi løb Væddeløb med fuld Oppakning og jeg kom først. Det var i en Pløjemark; Du kan tro, jeg er en rigtig Knoldesparker. Er Svoger Knoldesparker?

le 6. 12. 15.

Kære Forældre og Søskende!

I denne Tid har jeg jo ikke saa travlt, saa jeg kan jo faa Tid til at skrive lidt tiere til Jer, I har vel faaet mit sidste Brev. Jeg har modtaget Pengene, I sendte til mig, de 25 Kr., de kom jo lige tilpas nu det begyndte at blive koldt; der er jo en Del, man har Brug for.

Jeg fik for et Par Dage siden et Brev fra Jens og han sendte mig nogle Aviser fra Frederiksværk. Jeg vilde jo gerne, at han sendte mig alle de Aviser,

hvor der staar Stykker i, som jeg har skrevet i Brevene for det er jo morsomt at læse.

Jeg er endnu ikke blevet fotograferet, men haaber at blive det en af Dagene; her er Fotograf i Nabobyen, og jeg skal have spurgt Kaptajnen om at gaa derned. Der er Tale om, at jeg snart skal i Permission. Jeg vilde jo ønske, at jeg kunde komme til Danmark de otte Dage, jeg har fri, men det lader sig jo ikke gøre. Derimod kan jeg maaske komme til England, saa kan jeg da faa talt med Harald og Høgberg og min gamle Principal i Hotellet. Han var et af de flinkeste Mennesker, jeg kender — i det hele taget: jeg føler mig meget bedre hjemme i England end her. Kunde jeg bare komme i den engelske Hær, men de tager jo ikke Udlændinge. Dog jeg vil prøve — prøve at ansøge — saa skulde I en Dag ikke høre mere fra mig herfra, saa er jeg i den engelske Hær. Jeg har haft saa mange Idéer, hvorledes jeg skulde bære mig ad, og nu tror jeg nok, jeg har den rigtige. Jeg modtager jo stadigvæk Aviser fra Jer. Det er en god Maade at sende paa og det varer ikke længere end et Brev, almindeligvis, mellem 10 og 15 Dage. Jeg har ogsaa faaet „Hjemmet". Illustrerede Blade maa I gerne sende nogle af; det er jo ligefrem morsomt at se, at Knold og Tot er levende. Tobakken, I sender i Konvolutter uden Frimærker og med Forskriften „Pour les Danois" faar jeg ogsaa. Det kan jeg jo ikke faa for meget af, og det er jo en billig Ting for Jer at købe, for 25 Øre Tobak; der er jo ingen Porto, saa det er da til at overkomme.

Ja, nu spiller vi jo Fodbold igen, men hvorlænge det varer, véd jeg ikke — vi kommer jo nok paa den engang igen. Maaske og maaske ikke, men da nok ikke før i Foraaret eller Sommeren og maaske vi er færdige til den Tid. Færdige, ja det kunde vi blive, hvis ikke alle de forbandede smaa Lande forede og fedede Tyskerne i begge Ender. Fanden ta' det danske Ministerium! At vi i Danmark helst vil være fri for Krig, kan man nemt forstaa, men at de nu f. Eks. giver Tilladelse til Udførsel af 10000 Heste — det begribes ikke. Rekylgeværerne til Bulgarien, hvad bliver de brugt til nu, til at slagte de stakkels Serbere med. Naar ikke de [I] kan andet, saa kan de [I] vel holde Snuden for sig [Jer] selv, det er min Mening. Man skulde næsten tro, at Tyskland havde købt alle de smaa Stater. Se f. Eks. som Grækenland og Bulgarien: Folket hader Tyskerne, men de høje Herrer har vel sagtens faaet Lommen fuld for at skubbe paa til den anden Side. Og de høje Herrer i Danmark! De gør saadan omtrent som de vil, sparer ikke Landet og den fattige Del af Befolkningen for en Dyrtidsperiode bare for at kunne fodre det forbandede, storpralende Rak til Tyskere. Men de Kegler skulde herned og fyldes lidt med Lus, saadan at de med Nemhed i Skjorten kunde finde 50 og derover eller sprøjtes lidt med Gas eller prikkes med en Bajonet, eller ha' revet lidt Sul i Stykker af en Granat, eller de skulde sættes i et tysk Fangefængsel og prøve den Kost dér bliver serveret, saa fik de maaske en anden Mening om Sagerne — det kunde jo tænkes, at de ønskede, Krigen var færdig.

Hvis Tyskland vinder (hvilket det ikke gør), men hvis det gjorde, saa kunde det være interessant at se, hvad Tak de Lande fik, som havde hjulpet dem. Tyskland vil ganske simpelt lave Love for hele Verden, det er min Mening, og den er rigtig og kan ikke rokkes af 100 Vismænd og Politikere, for saa enkelt og simpelt kan et lille Barn tænke sig. Men guskelov, Tyskland taber ogsaa, det er kun et Tidsspørgsmaal, som de smaa Lande kunde fremskynde ved at — ja, bare ved at lade være med at fodre dem. For hver Kasse Smør, der bliver sendt til Tyskland, hjælpes der til med at udgyde nyt Blod. Der er Blod paa Kasserne, I faar tilbage dernede fra, og det er Blodpenge, modbydelige, stinkende Blodpenge, der gives Jer for Smørret, netop fordi at Krigen trækkes i Langdrag. Naar jeg begynder at skrive om det, kunde jeg blive ved, men her er ikke Plads og jeg vil holde op.

Samedi le 11. 12. 15.

Kære Søster Tulle.

Mange Tak for Dit Brev, jeg fik i Dag; Du er saa flink til at skrive og det glæder mig.

Jeg er virkelig ked af, hvis der er for langt imellem hver Gang, jeg skriver til Jer, men jeg synes, at jeg skriver altid, men der er jo ogsaa mange, som gerne vil høre fra mig, saa jeg har jo meget at skrive og meget at gøre her.

Du skriver, at jeg skal komme hjem til Jul, men kære Tulle, det kan jeg ikke, hvor gerne jeg end

vilde, men jeg skal sende Jer allesammen en Julegave; I skal hver faa en Ring af Aluminium, som er lavet af tyske Granatstumper. Sig til Oskar, jeg kan ikke sende Granathoveder eller andre Ting, for jeg maa ikke sende Pakker, og jeg har jo ogsaa nok at slæbe paa, saa jeg vil vente med det til Krigen er færdig. Til Jul kan jeg ikke komme. Du kan tro, hvis jeg kunde faa Ferie, saa vilde jeg, men det er *umuligt, komplet umuligt,* ligesaa *umuligt* som det er for Tyskerne at vinde denne Krig. Men til næste Jul kan I se „Farbror" Jules komme som en Julesmand med Lommerne fulde af tyske Pikkelhuer, Kejser Vilhelmsskæg, Kanoner og Geværer og alt muligt andet Legetøj, som vi har hernede.

Naar man rigtig tænker over det, er Menneskene nogle underlige Skabninger! Her render voksne Mænd og graver Volde i Jorden, springer og leger med Bøsser og Kanoner, akkurat det samme som smaa Børn gør, kun den Forskel er der, at de Voksne slaar ihjel, men det gør dem ikke klogere, kun tusindfold dummere og idiotiske. Men hva', det er jo det Rak til Tyskere, som har lavet den her Suppedas, men de skal F. g. m. ogsaa komme til at betale Gildet. Hvor gerne jeg end vilde ønske, at Krigen er færdig, saa vil jeg dog ønske og haabe, at de Allierede ikke slutter Fred før Tyskland er fuldstændig knust — knust og maset. Hvis de gør det, slutter Fred, saa er der Masser, Tusinder som vil fortsætte paa egen Haand, deriblandt jeg! For vi, som har været i Krig, moderne Krig, vi véd, hvad det er og ønsker ikke det samme gentaget om

nogle Aar. Lykkes det ikke de allierede Stormagter at sprænge Tysklands Kejser i Luften, saa er jeg overbevist om, at det vil lykkes en eller anden efter Krigen.

I Morgen er det Søndag, saa skal jeg ned og fotograferes, saa kan I maaske faa et Billede ved Nytaarstid ca. 8 Dage efter dette Brev. Jeg skal vist ellers nok snart have 8 Dages Ferie. Jeg skal til London, hvis jeg kan faa Lov dertil, hvis ikke skal jeg til Paris, men helst til London; der er jo da Harald og Høgberg ovre — og min gamle Principal og flere andre Bekendte. Gutterne her kom lige hjem og væltede mit Blækhus, men det gør jo ikke noget; en Blækklat i et Brev bringer Lykke siger man jo. Til Slut o. s. v.

Samedi le 11. 12. 15.

Kære Broder og Bedste!

Du skal have mange Tak for dit Brev, som jeg fik i Dag og for Aviserne, som jeg modtog for nogle Dage siden. Det er vældig interessant for mig at se mine Breve paa Tryk i Bladet derhjemme, men nu har jeg skrevet direkte til Redaktionen, om ikke jeg skal skrive til dem selv, og om de vil betale mig lidt for det; det kunde de jo faktisk talt godt, og jeg kan vist ogsaa, naar jeg gør mig lidt mere Umage, skrive Stilen lidt bedre, saa det kommer til at lyde lidt mere interessant. Du spørger mig, hvorfor jeg ikke er i den engelske Armé — det er af den Grund, at jeg ikke kunde komme der. Jeg prøvede først i Eng-

land, men dér tager de ikke Udlændinge, og Soldater vilde vi være og saa rejste vi til Frankrig. Jeg vilde dog meget hellere være i den engelske Armé, og havde jeg været der, havde jeg kunnet gøre det tidobbelte Gavn for Frankrig og England, for det kniber gevaltig med Sproget her, og det sætter saa langt tilbage i alt. Naar det saa endda var i den regulære Armé, saa vilde man hurtig lære Fransk, men svært er det, og her, hvor alle enten taler Tysk eller Engelsk, er det ikke nemt at lære, for jeg taler nemlig altid de to Sprog her — næsten da. Havde jeg kunnet Sproget, skulde jeg garantere dig for, at jeg havde været flere Grader højere oppe, ja, jeg er næsten sikker paa, at jeg havde været Løjtnant, for det [*nemlig Sproget*] er det eneste, jeg ikke kan som Soldat, og det er nødvendig for at forklare. — Men det kommer. Jeg hører jo, at I hver Dag venter Oskar og Eva, ja, nu er han jo gift og holder Hvedebrødsdage, medens en anden en — naa, der er jo ingen Grund til Klage for jeg er sund og frisk og ved et glimrende Humør og har klaret den godt. Der er kun enkelte, der kan gaa det saa godt igennem som jeg baade med Hensyn til Arbejdet og Marcherne og alt andet. Kulden gør mig ikke noget. Her er nogle, som gaar med to Par Underbukser paa og to uldne Trøjer og Switters. Jeg bruger ikke Underbukser og har i lang Tid kun gaaet med Skjorte og min Vaabentrøje. Nu har jeg faaet en Switters, men nu er det for mig ogsaa vældig varmt, naar jeg har saadan en ulden Trøje. En Dag var der to Afrikanere, der døde af Kulde. Om Morgenen var vi ude

ligefrem i en Snestorm og om Eftermiddagen var de færdige af Kulde. Vi har jo ogsaa været til Revy for den engelske Konge, General Joffre, Frankrigs Præsident, den engelske Kronprins; de skulde jo kigge lidt paa os efter den Øretæve, vi gav Tyskerne i Champagnen. Der var vist for Resten mange andre store Mænd. Du sender mig nok alle de Aviser, hvor der staar Stykker, som jeg har skrevet. H. sender stadig Aviser for 5 Øre Stk., men de fra Frederiksværk interesserer mig jo særligt. Han sender ogsaa 50 Gr. Tobak ad Gangen i en Konvolut og skriver foran mit Navn „Pour les danois" — uden Frimærker. Det gaar glimrende saaledes.

Vestfronten d. 18. 1. 16.

Kære Forældre og Søskende!

Kære Mutter, du skal have Tak for dit Brev; det er saa glædeligt at høre fra Jer og I skal ikke være bange for mig, for jeg skal nok klare den, og Bedste skal ikke græde. Ja, I kan tro, at jeg tænker tit, at det var en Skam af mig at melde mig til Krig, for jeg gør Jer vist megen Sorg og Bekymring. Men I skal ikke være kede af det, for jeg har det udmærket og der sker saamænd ikke noget med mig, og skulde det ske, saa er det da en Trøst, naar I véd, at jeg ikke har gjort som alle de forbandede Mennesker i Danmark, som laver „Gullas" og alt Skidt og Møg til Tyskerne. Jeg vilde skamme mig [*ved*] som en Dansker at arbejde for og hjælpe de Folk, som i Aarhundreder har gjort os Danske og hele Verden saa

megen Fortræd. Det er ikke Guld og Penge, der kan lokke mig; jeg har meldt mig her, fordi jeg hader Tyskerne og for at kæmpe og slaas for Frihed og Ret, for det vilde der ikke blive meget af, hvis Tyskerne vandt. Uha, at jeg skulde tænke mig f. Eks. Karl skulde være tysk Soldat og saa vores efterfølgende Familie [*d. e Efterkommere*] skulde „spreche Deutsch"! For I aner ikke, hvor haard en Skole, den tyske Soldat gaar igennem, det er dyrisk og raat; de faar baade Klø og bliver tvunget til at æde Indholdet af Spyttebakker. Jeg kender et Eksempel om en, som tyske Officerer trak op af Sengen midt om Natten og splitternøgen maatte han med sin egen Længde maale Kasernegaarden ved at lægge sig ned paa Jorden, rejse sig op og stille Benene, hvor Hovedet var og saa fremdeles. Det er ikke noget, jeg hører fra Franskmændene, men det er Tyskerne, som selv fortæller det. Jeg synes, naar det tyske Folk selv er ked af Krigen, skulde Danskerne ikke hjælpe Kejseren — Djævelen — med at forlænge den. At det danske Folk er Djævelens Medhjælpere, kan jeg aldrig glemme. Skulde jeg falde, saa er det en god Sag, jeg er faldet for og saa er jeg faldet som en Helt og er ikke død af Drik og Overernæring som de forbandede —

[*Slutning mangler*].

Fronten d. 18. 1. 16.

Kære lille Inger!

Tak for dine Gullasher; det er pæne Folk! Saadan gaar det her i Verden: dem, Banditterne, som

fodrer Tyskerne, tjener mange Penge og lever stort, og vi andre, som ofrer Frihed, Penge, Liv og Lemmer, vi døjer baade af Kulde og Lus og er altid beskidte.

d. 22. 1. 16.

Kære Mor og Far!

Ja, var det ikke sjov, at jeg kunde se Damhuskroen her paa Krigsskuepladsen i Film. Og jeg saa Kromanden i Skjorteærmer! Det er saamænd ikke mærkeligt, at jeg kan taale Livet her, for naar ikke man er forvænt med Dyner og Kakkelovne, mærker man ikke Kulden. Send endelig ikke Uldtøj, for jeg har og faar rigeligt. Jeg kunde sommetider bruge et eller to Par Strømper, prøv og send det; her er nogle, der har faaet fra Danmark. Ingen Uldtrøjer eller Bukser; jeg har og bruger det ikke. Jo, Humøret er altid godt, altid 1ste Kl., udmærket. Jeg blev endda en Gang skældt ud fordi jeg havde for meget Humør under et Angreb.

22. 1. 16.

Kære Søster!

Tak for Brevet! Jeg har nu lagt mig den Vane til at svare paa hvert Brev, jeg faar og ikke mer, for ellers skriver jeg mange flere end jeg faar. — — —

d. 28. 2. 16.

Kære Broder!

Tak for dit Kort med de danske Soldater paa. Keglerne her skulde naturligvis se de danske Soldater slaas, og saa holder jeg samtidig et lille Foredrag om Danmark. Om dengang, da vi tævede Tyskland og Østrig. Mange kender ikke Danmark og jeg fortæller de værste Røverhistorier, bl. andet, at Grønland er Hovedstaden der. Navnet „Grønland" kender de ikke. Alle er selvfølgelig ikke saa[*ledes*].

I Morges spiste jeg en dejlig Frokost: 1 Spegesild og Løg, 4 Spejlæg, 1 Liter Øl og 8 Snapse og Fedtebrød til. „Snapsen" var en Slags Sprit blandet med Rom. Saadan en Portion til hver Mand, og vi var 4, som havde splejset sammen. Bagefter fik vi 2 Liter Vin og i Aften skal vi paa Kroen. Naar vi saadan begynder fra Morgenen af, kan vi lige naa at opfriske, hvad det er at have en lille „Ski" paa, for vi skal være hjemme Kl. 8.

d. 28. 2. 1916.

Kære Broder Oskar!

For nogen Tid siden fik jeg Brev fra dig, og jeg har vist ikke svaret dig før, men det er ikke altid, at jeg har Tid eller Penge til at købe Papir for. For Øjeblikket har jeg ikke haft en 5-Øre i Ugevis, saa derfor maa du finde dig i Papirets Beskaffenhed.

Du kan tro, at det glæder mig at høre om din Lykke. Jeg er glad, at du og Eva er saa lykkelige og glade, og hvis der kommer en Arving saa maa

I fortælle ham om Onkel Jules, som er ude og slaas. Han skal faa Lov at sidde paa Onkels Knæ og lege Soldat med en lang tysk Bajonet med Savtænder paa. Han skal faa et Livbælte, hvor der staar „Gott mit uns“ og en tysk Pikkelhat.

Er de lige gnavne derhjemme endnu [*nemlig over, at han er gaaet med*], ja, det kan jeg nok tænke, men hvis Tyskerne kom og skød hele Kroen ned, saa fik de noget at gnave over. Der blev saa tit sagt til mig, at man vidste ikke, hvor godt, man havde det, naar der var lidt i Vejen, men nu er det s'gu mig, der kan sige, at de véd ikke, hvor godt de har det, og det er derfor de gnaver. Vores Division er Frankrigs bedste Soldater, og vi er et flyvende Korps, forstaar du, som bliver kastet fra det ene Sted til det andet, og det sker ofte med en saadan Hurtighed, at vores Vogne, Køkkener og Kram først kommer nogle Dage efter. Du kan vel forstaa, Følgerne af det er, at man sommetider lidt sulten maa lægge sig til Ro.

Her svømmer vi i Vand omtrent. Skydegravene er fulde. Vi har omtrent en halv Alen Sne, men det er ikke saa meget Frostvejr, at Isen kan bære, og sommetider tøer det lidt, saa Vandet samler sig i Gravene. Naar vort Kompagni ikke har Vagt i første Linie, saa maa vi om Natten ud og arbejde; det kan vi jo ikke om Dagen — saa bliver vi jo set, og saa? Vi lægger Tremmer i Bunden af Gravene, skovler Sne og øser Vand. Sidste Nat stak jeg begge Skankerne ned igennem Tremmerne og Isen og blev pjaskvaad til Knæene. Et Øjeblik efter fik vi Ordre til at gaa ned i de bombesikre Rum, da der blev ventet

et Angreb og saa kunde jeg ikke faa tørret Benene, da vi dér absolut maa være fuldt færdige til at slaas. Vi maa forøvrigt aldrig tage dem af, naar vi er i Linien, enten det er første, anden eller tredie, men 5 Minutter er nok til at tørre et Par Strømper, naar man stikker Fødderne ind over Ilden, og 5 Minutter kan jo lige ofres.

Du kan tro, det er underligt at staa Vagt hernede, f. Eks. paa en Post imellem Pigtraaden. Man er gravet ned, saa kun Hovedet er over Jorden, og alt er dækket med Sne; det er som om man stod i en Sneørken. Der høres ikke en Lyd i lange Tider, man ser ikke et Lys; alt er saa stille, og saa vidt, man i Mørket kan se, er der Sne, og over Hovedet er de tindrende Stjerner. Da pludselig farer der op af Jorden en Raket, den sprutter og hvæser og ender med et lille Knald, og „voilà", saa hænger der i Luften i en Faldskærm et blændende Lys. Det lyser fra Linie til Linie, og nu maa man stirre ud for at benytte sig af Lyset og se, om man kan opdage noget, og ser man saa en Patrulje eller lign., saa brænder man løs med Bøssen, bang-bang! Hvis man saa har ramt, kan man Dagen efter se et Lig ligge dernede i Sneen. Saadan er Livet her. Gaa paa Patrulje, stirre og glo Øjnene trætte hver Nat, arbejde med Hakke og Skovl, øse Vand og Sne, faa vaade Ben saa tit, at de altid er vaade, staa to Timer Vagt ad Gangen hver Nat, i alt seks Timer, tit lidt sulten og fryser lidt, altid tænke paa det, der er bedst, for hver Dag større Had til alt tysk.

Mange kærlige Hilsener!

Vestfronten le 29. 2. 16.

Kære Alfred og Tulle!

Jeg faar jo stadig lidt Tobak fra Dem, kære Svoger, men De bliver vel ikke ked af at sende noget, fordi jeg er saadan en Lømmel til at skrive til Dem. Men De kan tro, at det er velkomment, og det kan jo gaa herned uden Frimærker, saa det er jo ikke saa dyrt — vel? Skriv mig en Regning og præsenter mig [*den*] efter Krigen, og skulde jeg krepere, saa faar De jo ingen Penge, men saa har De da givet Penge til en Krans, selv om det ogsaa er „Tobaksblade". Men jeg skal s'gu nok komme over den, for „Bosch" har ingen Granater, der er store nok til mig; de kan ikke gaa igennem min Pels. Vi har haft et Kvarter Sne, men nu smelter det og regner oven i Købet; om Natten fryser det, saa vi vader i Vand og Pløre og Is til op over Anklerne. Alt Vandet samler sig jo i Skydegravene, men vi har Ild om Natten i vor underjordiske Hule, og den varmer i Skankerne, som jo hele Dagen er pjaskvaade. Nu har Tyskerne jo faaet Øretæver igen „ved Verdun". Det er Skade, man ikke er med der, men vi kommer forhaabentlig med til Foraaret igen, og maaske — bare vi skulde lave en lille Attake her, hvor vi er. Kuglernes Fløjten er nu den smukkeste Musik, jeg kender.

Jeudi le neuviéme Mars 1916.

Kære Søster!

Jeg troede ikke, at jeg havde flere af disse Kort, men nu finder jeg alligevel et; det er lidt snavset,

men det skal du ikke tage dig noget af, det blev det i Champagnen, for da var jeg møgbeskidt lige til Skindet. Jeg arbejder i denne Tid i Skoven, $^3/_4$ Mil fra, hvor vi er indkvarteret; vi laver saa Maden ved et Baal. Det er dejligt, helt civilt, men vi har jo altid Bøsserne og Kuglerne med og den lange Kniv, længere end Jens's. Men vi flytter vist snart igen ud i Linien.

Au front le 22. Mars 1916.

Kære Forældre og Søskende!

Jeg sender Jer her et Par Linier for at fortælle, at jeg har det godt. Nu er det jo begyndt at blive Sommer; siden i Søndags for 14 Dage siden har det været glimrende Vejr. Man kan ligge og tage Solbad; det er dejligt for det kan Lusene ikke lide, saa dør de. Jeg har modtaget Jeres 25 Kr., som I sendte, men I maa skrive Beløbet tydeligt. I har det vel alle godt? Send nogle flere illustrerede Blade.

Au frond le 24. Mars 1916.

Kære Julie!

Tak for Bladene, som du sendte mig, du kan tro, at det er helt morsomt for mig at se Knold og Tot. Det er nu for det meste dejligt Vejr, næsten helt Sommer. Naar vi ikke er ude i Skydegravene, holder vi jo Hvil i en eller anden By lige bag Fronten, og saa er vi indkvarteret i tomme Stalde og halvsmadrede Huse, hvor vi ligger i Halm. Nu kan vi

ligge ude i Haven om Aftenen og spille Kort, lave Gymnastik og spille Fodbold og alt saadan noget.

Naar ikke vi er i Skydegraven, saa arbejder vi eller laver Eksercits om Dagen. Eksercits kan jeg ikke lide, og da jeg er en af de flinkeste til at arbejde, saa faar jeg for det meste Lov til at gaa paa Arbejde. Man er jo snart en gammel Soldat, som kender Krammet, og saa er det ikke sjov mere. Den 12. April holder jeg et Aars Jubilæum som fransk Soldat — er det ikke lang Tid? Jeg kan aldrig blive fotograferet her, det er kedeligt, men jeg lover, at det første Billede, jeg faar, skal I faa med det samme.

Du véd vel, hvad en Khakiuniform er? Den samme Farve som Englænderne har. Saadan er vi klædt: paa Hovedet en Jærnhjælm med tyndt graat Khakibetræk, Uniformsfrakke og Bukser (Bukser af samme Façon som Ride- eller Cyklebukser), Snørestøvler, ikke lange, alm. Størrelse, men svære. Fra Støvlerne og til Knæet har vi Lægvikler; de bliver snoet om Benene. Saa har vi omkring Hofterne et bredt, blaat Bælte, men det tror jeg nok skal afskaffes. Vi har lige faaet helt ny Uniform — før har vi været blaa; Du kan tro, vi er flotte nu. Næste Gang skal jeg sende Jer en Sang paa Engelsk som vi synger her. Jeg har Sangen, men jeg skal ogsaa have Noderne; saa skal I faa den. Den er god! I kan spille den oppe i Salen og saa kan Svoger, Karl, Inger og Bedstemoder marchere rundt og lege Fremmedlegion. Tyskerne mistede mange Folk ved Verdun; det var meget værre end i Champagnen. De kan ikke lave mere nu, de er færdige. Skønt de var

mange Gange stærkere end vi var i Champagnen, gik de ikke en Gang saa hurtigt frem. Nu er det sikkert nok kun een Gang til, vi skal have fat i dem, saa skal Du se, saa smadrer, maser, knuser, splintrer — ødelægger vi hele „Svikmøllen".

Jeg vil forresten skrive lidt mere, saa derfor maa jeg tage dette Papir til Hjælp. Hertil kom jeg, saa kaldte Sergeanten paa mig, at jeg skulde op med Suppe til nogle Vagtposter ca. 4—5 Kilometer herfra, saa jeg blev afbrudt et Par Timer. Maaske kender du den unge Dame, Tulle, fra den Gang vi løb paa Skøjter paa Damhussøen. Det er meget morsomt, for jeg har kun talt med hende 3—4 eller 5 Gange; vi holdt hinanden i Hænderne i 10 Minutter, mens vi øvede os i baglæns Herresving. Nu sidste Vinter, da jeg stod ude i Skydegraven og der var Is paa Vandet i vores Huler under Jorden og i Løbegangene, saa kom jeg til at tænke paa den Gang, da det var dejligt, naar der var Is og ikke som nu, man gik og dumpede i hvert Øjeblik. Saa sendte jeg hende et lille Kort hernede fra og nogen Tid efter fik jeg saa et Kort igen. Da hun saa interesserede sig for at høre nede fra Krigsskuepladsen. — Naturligvis korresponderer vi nu sammen og saa skrev jeg, at hun kunde gaa over og hilse paa dig, nu maa du saa fortælle hende lidt om det hernede; du har jo faaet saa mange Breve, at du snart kender Fronten her ligesaa godt som jeg. Jeg haaber nu, at I kan blive Veninder; det er en sød lille Tyksak ligesom dig, *lidt* ældre maaske.

Nu er Kl. snart 10 efter ny Tid, for vi har jo i Dag stillet Urene en Time frem. Det var sjov, for i Dag var vores Kød slet ikke kogt nok og Kokken i Køkkenet gik og var en Time bagefter. Vi er lige færdige med at spille Kort; jeg vandt 40 Øre. Vi spiller „Mani", men det kendes jo ikke i Danmark. Nu var der en Rotte, som væltede Jord ned i Hovedet paa mig. I Forgaars Nat havde de hulet mit og min Kammerats Brød helt ud; der var kun den hule Skorpe igen, og de havde efterladt noget vaadt i Brødposen. Den blev straks vasket! Min Kammerat har lige fanget 3 Lopper, jeg fangede ca. 20 den første Dag, vi var i Hvil her. Efter Krigen aabner jeg et Rotte-, Loppe- og Luse-Teater og reklamerer med, at det er Dyr hjemført fra Krigsskuepladsen.

Jeg har det som altid „glimrende".

France d. 24. 3. 1916.

Kære Broder!

Det er vist noget længe siden, at du har hørt fra mig. Jeg er stadig bleven ved at opsætte det. Jeg har modtaget nogle smaa Pakker Tobak fra dig, hvilket jeg er meget glad for, men den er næsten for tør, naar den kommer herned — det er jo en længere Rejse. Send den vaad afsted.

Den 12. April kan jeg holde 1 Aars Jubilæum som fransk Soldat. Det er jo ikke saa lidt, men maaske det kan blive 1 Aar til, det véd man jo ikke; nu maa vi jo se, hvormeget vi klunser dem til Foraaret. Ty-

skerne fik ordentlig Tærsk ved Verdun. De gik jo frem, men Vorherre bevares: saalænge jeg har været her, har jeg aldrig sét noget lignende. Vi er nu omtrent lige kommet derude fra. Vi var ikke med saa mange Dage som i Campagnen [*Champagne*], men de Dage, vi var der, var frygtelige; det var mange Gange værre og blodigere. Før Slaget laa vi i en Landsby i Hvil. En Aften, da vi var nogle Stykker, som sad og spillede Kort, kom der Ordre til, at alt skulde være i Orden til om Morgenen Kl. 6. Vi fik jo pakket Kortene ned i en Fart og fik smidt os i Halmen, for det gjælder jo om at have udhvilet. Naar man er træt og søvnig er det en farlig Pine at slæbe sig afsted, for ikke at tale om at staa Vagt om Natten. Jeg har tit været saa træt, at jeg uden videre kunde være falden i Søvn midt i Sneen. Man skal passe ikke at læne sig op ad Skydegravens Væg for saa sover man uden videre. Man skal stille sig frit; hvis man saa falder i Søvn, saa falder man om og skal nok mærke, naar man knalder Skallen imod et eller andet.

Naar vi saadan en Morgen pludselig bryder op, kan du nok forstaa, at hele Byen er paa den anden Ende. Soldaterne pakker Tornyster, Vognene pakkes, Køkkener og alt muligt. Kl. $5^1/_2$ begyndte vi at samles i Gaderne og præcis Kl. 6 blev der kommanderet „fremad March!“ Saa satte det mægtige Tog sig i Gang, det ene Kompagni, Bataillon og Regiment bag efter det andet. Vi marcherede saa nogle faa Kilometer, saa kom vi til en Hovedlandevej og der holdt det ene store Lastautomobil ved Siden af

det andet. Saa langt man kunde se var det kun Automobiler, hvor mange Hundreder der var véd jeg ikke. Dem blev vi saa stuvet ind i, og saa snart den sidste Mand var oppe, begyndte vi at køre Bakke op og Bakke ned i mange Timer, hvor langt véd jeg ikke. Vi havde om Morgenen paa Vejen faaet set lidt i Dagens Avis og sét, at Tyskerne angreb ved Verdun, og da vi henad Aften kørte igennem den ene Pigtraadslinie efter den anden og vi samtidig kunde høre en uafbrudt Rullen og Kanontorden, saa var vi jo med paa, hvor vi skulde hen. Det havde været en dejlig Køretur, lidt koldt om Benene, men det havde været saa stille og Marker og Skove laa saa smukt dækkede af Sne.

Det var ved at blive mørkt, da vi mylrede ud af Vognene, og da Automobilerne var kørt og vi var kommet ud paa en stor Mark for at holde Hvil, gik jeg hen i et andet Kompagni til en god Ven for at faa en dansk Sludder til Aftensmaden. Kokken i Køkkenet havde den Morgen givet mig en hel Bunke Faarekød, ca. 10 Rationer, som han havde gemt til sidste Øjeblik, og min Ven havde omtrent en hel Avis fuld af Fedtstumper (stegt Flæsk). Vi skrabede nu Sneen væk paa en lille Plads og jeg kravlede op i et søndret Hus og rev et Par Lægter ned og saa tændte vi Baal. Et Par store Sten tog vi med til at sidde paa, for ikke at blive vaade i Enden. Saa spiste vi tørt Brød, Faarekød og Fedtklumper, medens vi drak en Liter Vin til, et Herremaaltid. Vi Danske, som er vant til at spise kold Frokost og Aftensmad, skal jeg sige dig, kan ikke rigtig med

det at spise to Gange varm Mad om Dagen (Suppe hver Dag). Frøs, det gjorde vi, men naar man bare er vant til det, mærker man det ikke. Hen ad Midnat brød vi imidlertid op, og saa marcherede vi ned mod Linien, den Plads, som jeg aldrig, aldrig vil og kan glemme. Ved 4—5 Tiden ankom vi til anden Skydegrav i første Linie. Denne Skydegrav saavel som første og 3die blev uafbrudt bombarderet af Tyskerne. De mægtige Granater slog ned rundt omkring os, Jorden rystede og skælvede, af og til blev en og anden ramt af de uhyggelige Stumper og naar han ikke mistede Bevidstheden jamrede han sig forskrækkeligt. Saa snart vi ankom, kravlede vi ned i de underjordiske Huler, og dér laa vi saa fuldt parate til at komme op, naar Sirenerne lød, og de angreb. Jeg laa i et Hjørne og halvsov. Havde Øjnene lukket sig et Par Sekunder, fløj de pludselig op, naar en stor Granat med et Brag faldt ned i Nærheden af Hulen. En sprængtes lige ved den ene Indgang, saa den blev helt tilstoppet, da troede jeg, at hele Hytten raslede sammen. Den fyldtes med Røg og Os, og hvis ikke vi havde haft vores Masker paa, var vi maaske bleven kvalt. Kl. var ved 9—10, da der pludselig lyder en Hylen og Skratten af Sirenerne. Vi fløj op som Staalfjedre, greb Geværet foran os, proppede Magasinet fuldt og satte Bajonetten paa. Hundreder af Shrapnells eksploderede i Luften og Granater i Jorden. Der var kun nogle hundrede Meter ned til første Linie og derude knitrede Tusinder, ja jeg tror Millioner af Geværskud. I det Helvede opholdt vi os til Kl.

3—4 om Eftermiddagen, da brød Tyskerne igennem. De af vore, som endnu var levende kom styrtende ind til vor Linie, forfulgte af en overmægtig Fjende. Da saa vi de første af Banditterne foran os i spredt Orden, som en Bølge væltede de ind imod os. Da de var godt 100 Mt. fra os, da lød Kommandoen „Fyr“ og ud af de Tusinder friske Geværer væltede en Regn af Kugler. Bag ved os fyrede vore glimrende 75 mm Kanoner, som skyder saa sikkert og hurtigt. Der var den ene Eksplosion iblandt Fjenden efter den anden. De var kommen i en saadan Ild, saa man daarlig kunde se dem. Hvis de havde tænkt dem, at de ligesom vi gjorde i Campagnen, straks kunde løbe ind over os, saa tog de frygtelig fejl. Jeg er sikker paa, at der var mange af dem, som blev vanvittige her, for de kunde ikke vende om, for de var saa mange og gik saa tæt. De ligefrem blev pressede frem af de bageste. De naaede omtrent over til vor Pigtraad, nogle kom ind i den, men saa kunde de ikke mer. Hele Marken foran os var et Hav af Mennesker, som jamrede, hylede og skreg. Ubarmhjærtigt eksploderende Granater slog ned imellem dem, rev og flaaede dem i Stykker. (Naar der i Avisen har staaet, at man til sidst ikke kunde se, om det var „Sten, Arme eller Ben og Træstumper, som blev slynget op i Luften“, saa passer det godt nok.)

Nu begyndte de at løbe tilbage som vanvittige Mennesker. Naar man saa en, som endnu kunde løbe, saa tog man Sigte, og jeg maatte have mistet alle Følelser i det Øjeblik, for jeg tror ikke før, jeg

har kunnet faa saa roligt et Sigte som denne Gang. Bøssen hvilede paa Brystværnet foran mig, jeg trykkede Kolben ind til Skuldren, Øjet kredsede om Sigtekornet, og saa, naar det fik fat paa en Tysker, „Bang". Jeg lagde ikke Mærke til, hvad der foregik omkring mig, men jeg husker nu bagefter, at hver Gang een væltede, havde jeg et triumferende Smil i Ansigtet. Saa længe vi nu kunde blive ved at se en Tysker, blev vi ved at skyde, men snart var de ude af Synsvidde, sprunget ned i vores første Linie. Nu fik vi en god Times Fred, det vil sige Kanonerne holdt jo ikke op. Saa kravlede vi atter ned i de bombesikre Rum, og der kom saa nogle til at staa Vagt en Time ad Gangen; jeg var i andet Hold. Vi havde nu staaet en halv Time, da saa jeg — ja vi saa vel alle paa een Gang en grim Sky, graagul, komme over imod os langs med Jorden, kun $^1/_{100}$ Del af et Sekund var jeg om at faa fat i Haandtaget til Sirenen, og da lød det samme Helvedes Spektakel som før, Brrrr. og op af Jorden styrtede vore Venner. Det var Gassen! Maskerne fløj paa, hvis vi ikke allerede havde dem paa. Petroleum blev nu hældt ud i Halm og vi stak Ild til det. Flammerne slikkede nu op af Løbegange og Skydegravene, og hele vores Linie stod i Brand og Røg. Nu var Gassen inde i vor Linie, men Flammerne opvarmede den og den steg over os. Men nu saa jeg det mærkeligste Syn, jeg har set endnu: foran os kom Tyskerne 4 og 4 og 4, ligesom de var paa March, syngende og skraalende. Det maatte være friske Tropper. Det var som var det en uendelig Masse Soldater. Vi skød,

skød, skød! Mitrailleuserne spyede Ild, men de naaede over til vores Pigtraad, over Dynger af deres egne Kammerater, og dér hang de saa som Fluer paa en Fluefanger, kravlede, væltede, faldt og kastede sig ind i vort Staaltraadsnet. En stor Djævel var helt henne ved mig. Han løftede Kolben for at knuse min Skal, men der gik en lang Spids ind i Maven paa ham, saa han faldt lige ned over mig, og jeg selv faldt ned paa Bunden af Tranchéen. I sine sidste Sekunder havde han sine store Næver om min Hals og han laa over mig, saa jeg ikke kunde røre mig. Da famlede min højre Haand ned ved mine Lægviklere, [*jeg fik*] min Dolk frem og fik ogsaa fat i den, og — saa gik den frem og tilbage 4—5 Gange ind i hans Krop og Ansigt, saa Blodet løb mig op i Ærmerne og ned over Tøjet og Ansigtet. Men saa slappedes hans Greb og jeg kunde igen trække Vejret. Jeg væltede ham saa til Side og rejste mig op. Det var omtrent mørkt nu og over mit Hovede væltede Soldaterne frem. Det svimlede for mine Øjne og jeg troede, det var Tyskerne, som løb over vor Linie. Han havde i den Grad klemt mig om Halsen, at jeg var lige ved at miste Bevidstheden og ikke kunde tænke klart, men lidt efter lidt kom jeg mig, og jeg saa saa, at det var de afrikanske Tropper, som er i vor Division. De var omtrent vilde, de hylede af Raseri og jeg var nu klar over, at vi gjorde Kontraangreb. Jeg sprang op af Tranchéen og løb med Strømmen og lidt efter stod jeg i den Linie, som Tyskerne havde været hele Dagen om at tage. Da kom en stor Granat, som

gjorde Ende paa min Deltagelse i Nattens videre Forløb. Den rev en Bjælke løs i Loftet af en Hule; den[*ne*] ramte mig i Hovedet saa jeg faldt bevidstløs om. Dér maa jeg saa være bleven baaret tilbage af Røde Kors, for jeg vaagnede paa et Hospital, lige bag Fronten, Dagen efter. Jeg blev jo ikke lidt overrasket, for jeg kunde jo ikke huske det sidste derude, for den Bandit, som klemte mig om Halsen. Er jeg saaret, spurgte jeg? Nej, ikke rigtig! Men saa fik jeg et Spejl og dér kunde jeg saa se nogle blaarøde Mærker paa Halsen og nogle Rifter og en stor Bule i Panden. Dér var jeg i 4 Dage, saa kom jeg igen til Kompagniet, men da var det ikke i Ildlinien mere. I Dag, da jeg skriver, er jeg paa Politivagt i Byen her, som ligger nær Fronten. Jeg kunde fortælle mere om dette Slag, men mere en anden Gang.

le 26. Mars 1915.

Kære Moder og Fader!

Jeg siger dig saa mange Tak Fader for de Penge som du har sendt til mig; det var 25 Kr.; jeg kunde ikke læse det paa Anvisningen men jeg fik lige 40 Frcs. for dem. Det er næsten for mange at faa ad Gangen; jeg vilde hellere, du nøjedes med at sende 10 Frcs. ad Gangen for de varer omtrent lige længe, da i hvert Tilfælde varer 40 Frcs. ikke 4 Gange saa længe som 10 Frcs. Naar de 40 Frcs. saa er brugt, gaar der saa lang Tid, inden jeg faar Penge igen, saa hvis du vil, maa du hellere sende hver 3. Uge eller 14 Dage som du selv vil. Vi har lige

holdt Flyttedag og er kommen hen paa saadan et vidunderligt Sted. Vi ligger ikke i første Linie, der er nogle Tusinde Meter ud til den herfra. Vi ligger i en mægtig underjordisk Hule, et Stenbrud, hvor de før Krigen har hugget Sten ud og det er inde i en Skov, saa her er saa smukt her. Her er ca. 4—5 til 10—15 Meter til Loftet og det er 5 til 10 Meter tykt; store Piller bær Loftet og de er mange Meter i Omkres. Det er som er det et Slot, der her er lavet under Jorden. Saa længe Krigen har varet har her været Soldater og hvert Regiment, Kompagni og Sektion har sit Minde indhugget i Stenvæggen. Her er Plads til mange Hundrede Mand, Heste og Materiel. Af Grene er der flettet Skillerum for de forskellige Sektioner. Stuer og Rum er hugget ind i Stenvæggene, Trappen er lavet af Kampesten, Gelændere og Rækværker af Grene, „Naturtræ", Vinduer er malet; de er ikke rigtige, men det behøves heller ikke for her er jo ikke lyst alligevel — skal vi lave noget, maa vi brænde Lys, f. Eks. skrive [*d. e. hvis vi skal skrive*]. Baade Dag og Nat ser det helt fantastisk ud hernede i Jorden med de Hundrede Lys og de mange Baal, som brænder for at lave Mad og varme. Det er jo i en Skov, vi er, Bøgeskov og det er store Skovbakker, Hulerne er hugget ind i.

Lige i Aftningen sad jeg udenfor paa en stor Sten og røg mig en Cigaret, og saa ned i Dalen. Det var saa stille, Duggen dryppede fra Træerne, fugtigt Vejr, Fuglene kvidrede og sang saa smukt og en Bæk rislede ned ad Skraaningerne og dannede

en Sø nede i Dalen. Jeg følte mig saa veltilpas og kunde slet ikke mærke, at jeg var i Krig. Det hele er jo heller ikke saa farligt. I kan jo nok forstaa, at vi ligger jo ikke og slaas hver Dag, der kan gaa lange Tider, vi ikke ser en Tysker, de er jo ligesom vi gravet ned i Jorden. Jeg har lige set i Avisen her i Dag „Telegram fra Danmark", at der høres stærk Kanontorden ud over Nordsøen og at der er et stor Slag. Her var nogle Marinesoldater, som tog afsted i Dag. Ja, det er vist snart paa det sidste med Tyskerne, det er vist hans sidste Krampetrækninger nu, Slaget ved Verdun, og hvis han nu virkelig er løbet ud med sin Flaade, saa er det vist fordi, han maa have Luft, her kan han ikke faa det! De prøvede først til Lands ved Verdun, men den franske Linie er ubrydelig. Det er ikke en Jordvold med en Række Pigtraad her er, men det er et Bælte flere, ja mange Mile bredt, ét Bælte, et Virvar af Skydelinier, Løbegange, Pigtraad — Pigtraad i det uendelige, den ene Række bag den anden Kilometer — Kilometervis. Kan nu bare Englænderen rigtig høvle ham og gi' ham en Dukkert i Nordsøen, saa tror jeg, at Krigen er færdig, inden Sommeren er færdig. Vi slog haardt ved Arras og [*i*] Champagne, Tyskerne slog haardere ved Verdun, men det hele bliver vist Bagateller mod, hvad der sker til næste Gang, vi slaar. Jeg kunde fortælle meget, som jeg har set, men her er ikke Plads og det er vel ogsaa forbudt. Man skal aldrig være bange, for det hele gaar saa godt her.

d. 18. April 1916.

[Afskrift, Overskrift mangler.]

Tak for Jeres lange Brev! Det var pænt af Bedste at skrive et saadant langt Brev. Nu har jeg jo snart været Soldat i lang Tid, over et Aar. Mit Engagement er fra 12 April, saa det er jo en Uge over et Aar. Ja, I kan tro, at jeg har seet meget og lært meget i dette Aar. Set lidt af Livet og — Døden. Naar jeg tænker paa, hvorledes jeg har haft det, saa er det en hel Omvæltning af alt, hvad jeg før var vant til. F. Eks. Kosten, som jo er god, men alligevel kan I jo nok forstaa, at man jo først skulde vænne sig til den for at synes det. Vænne sig fuldstændig af med at smøre noget paa Brødet, to Maaltider om Dagen, altid Suppe og Kød og saa en Ret Bønner, Marcaroni og Kartofler. De første tre Maaneder var man jo syg deraf (daarlig Mave), saa det var en hel Lidelse hver Dag, men nu er den allright, og jeg kan spise ligesaa meget Suppe, det skal være. Risen laver man jo altid til i Mælk derhjemme, men vi koger den altid i Vand, da vi ingen Mælk har. Saa, naar jeg nu kommer hjem en Gang, vil I ikke kunne stille en Ret paa Bordet, jeg ikke kunde lide.

Med Arbejdet har det jo ogsaa været anderledes. At staa tidlig op er der ikke noget der hedder, nej vi maa op til hvilken som helst Tid paa Natten det skal være. Der bliver kaldt een Gang, og næste Sekund kaste Frakken og Tæppet til Side, springe ud og være fuldt paaklædt med det samme, fat i Bøssen, ud at staa Vagt eller ud paa March, Pa-

trulje, Arbejde eller slaas, færdig med det og ind at sove videre, og maaske sove nogle Minutter; saa op igen for et eller andet.

Her er altid Æventyr, f. Eks. sidste Nat ved 1—2-Tiden. Vi var kommen her sent paa Aftenen til denne Tranché, og jeg havde lagt mig, da en Adjudant kom og bad mig om at bære hans Bagage ned til hans Hule ca. $1^1/_2$ Kilometer længere væk. Vi gik saa op af Tranchéen, (hvad kun kan lade sig gøre om Nætterne) og gik igennem Pigtraaden til vores anden Linie. Paa Vejen hjem rendte jeg vild (alene) og jeg havde ikke min Bøsse med. Jeg gik igennem noget Pigtraad og troede det var anden Linie, men saa var det første. Jeg gik ufortrøden videre, men Vejen forekom mig lidt lang og jeg begyndte at blive ked af det, nærmest fordi jeg ikke havde Bøssen (altsaa [*var*] uden Vaaben). Alt var saa stille, kun Vinden susede i Træerne. Temmelig mørkt var det, ikke et Spor af Liv at se, men jeg vidste jo, at her var Liv nok: nede i Jorden i Render og Huler laa de og lurede og lyttede. Jeg begyndte at faa en Fornemmelse af, at jeg havde Retning lige imod Tyskerne, men turde ikke vende om for det kunde jo ogsaa være galt. Der stod jeg! Jeg vidste, der var Pigtraad, Skydegrave og mere rundt omkring til alle Sider, men hvad for en skulde jeg gaa hen imod? Saa fik jeg en Idé! Jeg lagde mig paa Jorden, i en Fordybning, og saa raabte jeg saa højt, jeg kunde et utydeligt Ord, kun for at gøre Støj. Nu fløj der fra to Sider (omtrent med det samme) Raketter op i Luften. Der blev saa

lyst som om Dagen og jeg trykkede mig ned i Fordybningen, men nu vidste jeg, hvor den franske Tranché var, for jeg kendte Lysene. Der er meget Forskel paa vore og Fjendens. Saa laa jeg endnu omtrent en Time; for med Mellemrum kom der Lys op hele Tiden. Saa blev der atter stille igen, ingen havde set mig. Saa kravlede jeg fremad i den Retning, hvor jeg havde set de franske Lys og et Øjeblik efter lød et truende: „Holdt — hvem der — Feltraabet!“ Jeg standsede og svarede: „En Franskmand!“, men Ordet kendte jeg ikke. Saa raabte han een Gang til „Feltraabet!“ Jeg svarede: „Jeg har tabt — —“ men s-s-s-s-s-s lød det og et Smeld lige i Øret paa mig, men Kuglen gik heldigvis forbi. Han var jo i sin fulde Ret, ja det var hans Pligt at skyde, naar man ikke kendte Ordet. Men saa fløj der en Tanke ind i Hovedet paa mig, og saa, hurtigt (inden han skød igen) jeg kunde, sagde jeg: „Desertør, ich bin ein Desertør!“ For jeg skal sige dig, en Desertør eller Fange vil vi jo altid gerne have fat i; der er altid en Del at faa at vide om Fjendens Stilling, hvor vi saa kan bombardere ham og gøre ham Skade, saa disse Ord virkede lige med det samme. „Avance“ (kom fremad) lød det saa og jeg gik ind imod ham, der kom saa et Hoved og en lang Bajonet til Syne over Jorden. Men saa saa han jo, at jeg var i fransk Uniform og jeg begyndte saa at tale fransk til ham og stak mit smilende og glade Ansigt lige ind i hans forbausede Fjæs. Ah, a, hvad er det dig Eliasen? Ja, gamle Dreng, det er mig! Det var en god Kammerat af mig fra

4de Sektion. Jeg spang saa ned i vores Linie, og saa maatte jeg fortælle, hvorledes det var gaaet til altsammen.

„Men gode Gud, hvor Fa'en har du været", sagde Adjudantchefen, da jeg kom ind til ham i Hulen. Saa maatte jeg fortælle ham, at jeg havde tabt Retningen i Mørket, da jeg gik nede fra Adjudanten. Saa grinede han af mig og daskede mig med Kasketten oven i Hovedet og sagde: „Her har jeg lige lavet Kaffe; det skulde du ellers have gjort. Tag dig nu en Taar oven paa den Forskrækkelse!" Saa drak jeg Kaffe og spiste et S-Brød, tog en Cigaret, og saa gloede han paa mig igen, grinede og sagde: „Dér havde du nær faaet Kæften fuld;" men „Bravo! Bravo! du har s'gu klaret den godt, men det gør du jo altid forresten!" Saa sludrede vi lidt om Stillingen her, og saa læste jeg lidt i Bordtæppet (for det var nemlig en dansk Avis), røg endnu en Cigaret — saa lagde vi os til at sove. Vi bor nemlig sammen, jeg og Adjudantchefen fordi jeg er hans Ordonnans. Du kan tro, det er en flink Officer. Det er som om vi var Kammerater, ja, jeg mener som om vi var ligestillede, for Kammerater er vi selvfølgelig. Jeg har det udmærket som Ordonnans, er fri for Vagttjeneste og Arbejde. Jeg henter eller laver Mad til os to, laver Kaffe, vasker Spiserekvisiterne af, fejer lidt i Stuen her og saadan noget, bringer Ordre og Papirer.

Uden at ville rose mig selv skal jeg sige dig, at Officererne altid tager de bedste Soldater til Ordonnanser, for at have Orden i Sagerne, de mest propre

og hurtige. Saa gaar vi jo altid sammen paa Patrulje, og der maa de jo kunne stole paa deres Folk. Naar vi træffer en fjendtlig Patrulje, er det jo kun nogle Sekunder, saa klirrer og rasler det og knalder, saa er enten den ene eller den anden slaaet. Det gælder om: Kraft, Hurtighed, Træfsikkerhed, Beslutsomhed og Mod.

Jeg sender dig en Ring af en tysk Granatstump, jeg har selv lavet den. Den er lavet af Aluminium for Bosch har ingen Kobber, ha, ha.

Au front le 23. avril 1916.

Kære Søster Tulle og Svoger!

I er alligevel de bedste (havde jeg nær og sagt) af dem allesammen. Det er pænt af Jer at tænke paa mig og sende mig Tobak og Aviser og illustrerede Blade. Her er ligefrem mange som nyder godt af Jeres Godgørenhed, for I kan jo nok tænke, at Aviserne gaar paa Omgang i hele Regimentet. Men Tobakken vil jeg jo nok holde for mig selv for jeg kan ikke ryge andet. Naar jeg ikke har den, saa ryger jeg næsten slet ikke, for saa maa jeg betale 1 Frc. for en Pakke, der er til at ryge. Tulle, du sendte en Bog sidste Gang; det maa du gerne blive ved med, men ikke de Nick Carter og Sherlock Holmes og Buffalo Bill og alt det Skidt. Du kan jo sende mig nogle Kærlighedsromaner; det vil jeg allerhelst have, og det er det, her er mindst af. Jeg er nu blevet Ordonnans for en Adjudant-Chef. I kan

tro, at det er en flink Officer. Jeg staar op om Morgenen og laver Kaffe, maaske lidt før end Jer, tror jeg nok, nemlig Kl. $4^1/_2$ (godt 4), men naar vi saa regner, at vi her er en Time bagefter Jer med Tiden, og at jeg først skal igennem en lang Løbegang og hente Bønnerne, Sukkeret, en Feltflaske Vand (2 Liter), Brødet og *1* Snaps Rom til os hver, saa kan vi jo regne, at vi lige paa samme Tid laver Kaffe. Kogeapparatet er min egen Opfindelse. Jeg har lavet et Hul i Løbegangens Væg og lavet et Stativ af Staaltraad, og dér brænder jeg saa ganske smaa Pinde. Men jeg skal jo altid passe paa, at ikke det ryger (ikke for Gardinernes Skyld), men hvis Tyskerne ser Røgen kunde det være, at han fyrede til min Kaffekande med Krudt, saa baade Kanden, Adjudantchefen og jeg røg i Luften med hele Hytten her. Jeg holder ellers ikke meget af at være Oppasser, for det er det jo nærmest, naar ikke det var fordi at jeg er saa gode Venner med ham. Vi er fuldstændig som vi var ligestillede, som to gamle Drenge, der har kendt hinanden i mange Aar. Det er ikke saadan en Spradebasse som man f. Eks. kan se dem derhjemme paa Strøget. F. Eks. i Gaar vaskede han og i Dag sidder han netop nu og stopper Strømper. Han hjælper selv til med at lave Kaffe og Mad og hele Molevitten, pudser Støvler og m. m. Naar jeg er her, har jeg fri for alt Arbejde, al Vagttjeneste og al Eksercits, og — ja al Tjeneste. Saa det er jo en god Plads. ——— Ja, Tulle, du kan tro, at jeg skal have en Madam, der kan lave en god Bøf og smøre noget godt Smørrebrød, men hvem det er og bliver,

det véd jeg ikke endnu, men der er jo ogsaa Tid nok. Der er jo nok at vælge imellem efter Krigen, og jo længere Krigen varer, jo flere bliver der, f. Eks. hvis jeg falder, saa bliver der da en halv eller to halve Snese flere ledige. Naa, men det gør jeg heller ikke, for jeg har Heldet med mig her, jeg hører til dem, som ikke kan falde. Det skal selvfølgelig være en rigtig nuttet Tyksak, jeg skal have mig, saa skal vi 4 Tykke tage til „Hesseløen“ og spise Smørrebrød med Snaps og Bajer, og saa skal jeg lave Kaffe for Jer „a la Soldat Francée“. Lige nu fangede jeg en stor Loppe, der hoppede ned paa Papiret. Den sad dér, hvor Krydset er, og sprang ud paa Bordet, men *Bang*. Naar E. er syg kan jeg vel tænke mig, at der er en lille Eliasen paa Trapperne. Ja, nu vil jeg slutte for × denne Gang; I skal faa mere en anden Gang. Husk stadig, at jeg kan ryge alt det Tobak, jeg kan faa.

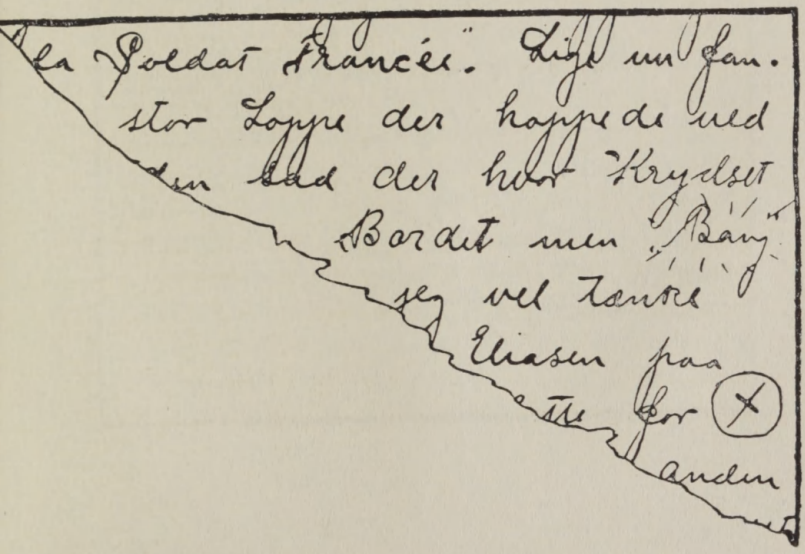

[Billedkort: En Soldat der kysser en hvilende Dame.]

Au Front le 28. April 16.

Kære Søster Tulle!

En Tak og en kærlig Hilsen sendes Dig fra

Bror Jules.

Paa Billedsiden trykt følgende Vers:

Qu'un baiser riche d'espérance
Nous unisse avant le départ,
Laissons errer notre regard
Vers le ciel de délivrance.

Han har skrevet:

Hun tænker paa ham, som til Fronten gaar,
paa ham, som sit Hjærte hun gav,
om hun nogensinde tilbage det faar,
om ej det derude gaar med i hans Grav.

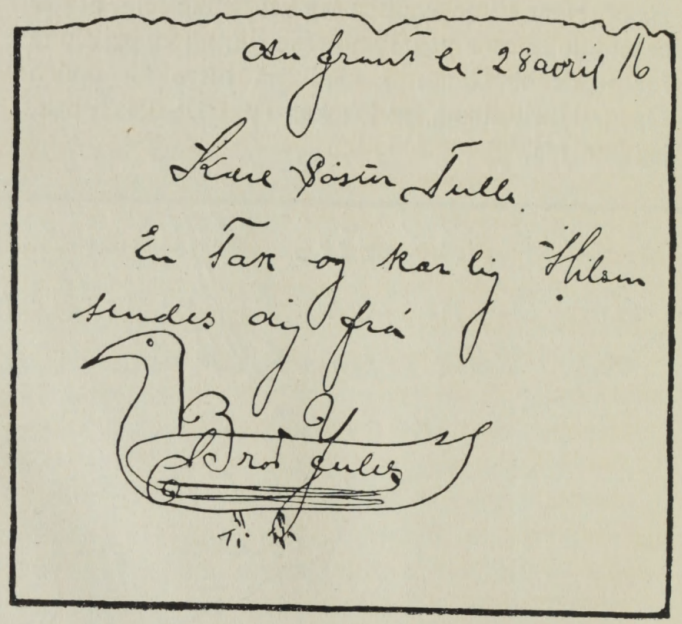

Au front le 28. avril 16.

Kære lille Mor!

Jeg skal lige nu til at lave Mad for 2 Officerer. Vi skal have Suppe, Bøfsteg, franske Kartofler, Spejlæg, „Snegle“, Ost og Kaffe. [I Marginen: og fransk Landvin]. Jeg har det glimrende, jeg vil bare ønske, at du aldrig er ked af, at jeg er her; bare du altid var ligesaa glad som jeg.

Au front le 9. Maj 16.

Kære Broder Jens!

Tak for dit Brev, som jeg har modtaget, men du havde jo glemt at nummerere det, synes jeg, eller du er maaske holdt op med det. Det er et fint Stykke Papir, jeg skriver paa, synes du ikke! Men hva', jeg har jo ikke andet og lidt Snavs gør jo ikke noget. Jeg har det udmærket kan du tro, men jeg vilde jo nok ønske, at man kunde blive færdige med de forbandede Djævle derovre, saa man kunde komme til at leve som et civiliseret Menneske igen. Jeg ligger ude i en sønderrevet Frugthave, som er omgivet af store Bunker Murbrokker, som engang har været stillet sammen til Huse, men som nu er faldet fra hverandre. Hele Landsbyen er smadret — smadret; vi bor i Kældrene, som vi har ryddet. Jeg og en Kammerat skulde rense en Kælder for en Officer og saa fandt vi to tyske raadne Lig dernede, saa raadne, at de faldt fra hinanden. Lige nu begyndte Franskmændene at skyde med Kanonerne nogle faa

100 Meter fra mig, saa det kan være, at jeg snart maa skruppe ned i Kælderen, hvis Tyskerne svarer, men det er jo tidsnok, naar de har begyndt, (den første rammer aldrig, hvor man er). Jeg er fuld af Lopper her. I Gaar fangede jeg over 30. *Her* er ingen Lus, men Lopper kan ogsaa være slemme, naar de er i store Sværme. Naar bare der ikke er saa mange, saa de formørker Solen, saa gaar det endda. Det er ved at blive Regnvejr.

I Dag d. 9de Maj holder vi Fest for vor Sejr ved Arras i 1915. Det var den 9de vi begyndte men jeg kom jo derop lidt senere. Jeg havde jo daarlig Haand dengang. Den Gang har jeg fortjent Krigskorset; jeg bad Doktoren mindst 10 Gange om at faa Lov at rejse til Fronten, „til Arras", skønt Armen var i Bind. Saa tog jeg uden videre Bindet af og bevægede Armen frem og tilbage og sagde, at den var rask, saa fik jeg Lov at rejse, men faa Dage efter maatte jeg tage Bindet paa igen og saa stod jeg Vagtpost med een Arm. Den 10de Maj var det jo, jeg frelste Drengen fra at drukne og blev indstillet til Redningsmedaillen. Det er den forbandede Flab til X's Skyld, at jeg ikke har dem begge to nu. Men en dansk Fabrikant i Paris har reklameret den for mig, saa det kan jo være den kommer en Dag. Jeg har jo ikke været saa heldig at blive saaret siden, saa jeg har kunnet faa nogen Medaille, men du, jeg vil have den; før holder jeg ikke op, om saa jeg skal med i en Krig til. Mit Engagement gjælder her til Krigens Varighed med Tyskland [*saalænge Krigen m. T. varer*]. Før er jeg ikke fri. Du spørger, hvorfor at der

ikke fødes saa mange Børn i Frankrig som i Danmark (henholdsvis). Jeg véd det ikke for her, hvor jeg er, føder vi ikke Børn; vi er bare Mænner her. Mere en anden Gang; nu maa jeg ned i Kælderen. Der kom 2 tyske Shrapnells ovre paa Bakken 2—300 Meter herfra. Den næste kommer maaske her og saa kan den gærne vælte Blækhuset.

Au front le 9. mai 16.

Kære Broder og Eva!

Allerførst Tak for det Kort, som du sendte, Eva; jeg er jo altid glad for at høre fra Jer og hvorledes det gaar Jer — — — — — — — — — Jeg tænker saa tit paa Jer og paa, hvorledes I har det, og tit ønsker jeg, at ogsaa jeg havde det saa, for det maa alligevel være rart at kunne sætte Poterne under sit eget Bord og sige: her bor jeg og min lille Madamme. Naar jeg bare var der hjemme, saa kunde jeg tage min lille Felovede under Hanken, og saa kunde vi følges ad over og se til Bror Oskar og Søster Eva i Valby, og saa kunde vi sidde og faa os en Skvat god engelsk Te og lidt Syltetøj, en god Cigaret og en hyggelig Sludder. Og du Oskar, saa kunde Damerne gi' et lille Nummer paa Klaveret og synge lidt for os. Jeg kan huske Eva sang saa pænt, fra den Gang jeg var i Walthamstow [*en af Londons ydre Bydele*] og besøge hende. Min lille Skat, hvis jeg da ellers rigtig véd, hvem det er, kan ogsaa synge og spille Klaver. Ja, saadan kunde man jo have det, men du ved nok, Oskar, at jeg vælter

mig altid ind i noget, jeg ikke kan komme ud af, og derfor maa jeg nu blive her.

Jeg har hernede faaet Brev fra en lille Pige, jeg ikke har set i mange Aar, og det lader til, vi skal blive helt gode Venner. Hun bor i Vanløse. Efter Krigen skal vi komme og besøge Jer. Saa skal vi spille denne her:

We are the famous Légionnaires
you've heard so much about
The people stop to stare at us, o. s. v.

[*Vi er de berømte Legionærer, som I har hørt saa meget om. Folk standser for at se efter os.*]

Det er en Amerikaner her, der har lavet den Sang. Oskar, kan du ikke sige mig, om Moder er meget ked af, at jeg er i Krig! Jeg ved, at hun er ked af det, men nogen derhjemme fra skrev, at hun sad saa tit og græd. Aa, du, det er det, jeg er mest ked af at gøre Moder den Sorg, for hun har saa meget, saa meget at tænke paa. Bare du og I alle vilde være rigtig gode ved hende, for hvis jeg falder, at ikke hun skal gaa hen og blive syg over det; det piner mig saa tit, at jeg skulde have Skyld i det. Jeg vilde saa tit gerne herfra for hendes Skyld, men jeg har jo min Kontrakt og kan ikke. Kommer du og Eva tit derud? Oskar og Eva, gaa ud til Damhuskroen tit, hører I! I ved jo ikke, hvad Dag, der kommer en stor fransk Konvolut og fortæller, at „Jules Eliasen" er faldet for „la Liberty"„la France", og saa vilde det da være en Glæde for Moder, at I andre var der og trøstede hende.

Hun er saa tit i daarligt Humør, men hun har ogsaa saa meget at gøre, og er tit saa træt. Hun behøver jo ikke saadan at tage sig af enhver Smaating, men „Vanen“, hun er vant til at ordne alt fra den Gang, hun var ung og ikke blev træt, og du véd, Oskar, naar man er træt er man gnaven. Det er selv du og jeg som er unge stærke Mænd.

Mange kærlige Hilsener til Jer begge.

[Indeni var lagt et lille Poppelblad.]

Au front le 16. 5. 16.

Kære Svoger!

De venter vel tit paa Brev fra mig, men jeg har for mange at skrive til, og her er det saa daarlige Forhold til at skrive. Vi ligger for Øjeblikket i første Linie. Jeg har lige staaet og set paa, at Tyskerne skød efter vore Flyvemaskiner; det ser jeg forresten hver Dag. Et Par Gange var de ikke langt fra Jorden og de skød efter dem med Mitrailleuserne og Geværer. Det er helt sjov at tænke sig, at man kan høre Tusinder af Skud, og at man dog ikke kan se Fjenden, og at han dog kun er 3—4 til 500 Meter fra os her. Jeg er i disse Dage Minegraver, er ikke mere Ordonnans; jeg kan ikke lide at børste Støvler for andre — holder mere af, at andre børster dem for mig. Jeg arbejder under Jorden, kan lige staa oprejst. Det er en lang underjordisk Gang, som er stivet af hele Vejen med Brædder og Stolper, efterhaanden som vi gaar frem. I Aften skal jeg paa et interessant Stykke Arbejde. Vi skal over og klippe

i Tyskernes Staaltraad. Jeg elsker at gaa paa Patrulje, Spændingen og Faren, der er derved er herlig. Vi kravler paa Maven ind til deres Traad, og saa lægger vi os paa Ryggen og vrikker os ind under Traaden, og saa med en lang god Tang ligger vi og klipper. Det er ogsaa interessant at gaa paa Jagt efter deres Vagtposter — et farligt Stykke Arbejde — kravler tæt ind til ham, lægger godt an: Bang!, saa triller han lige paa Snuden, men saa gælder det ogsaa om at komme saa mange Hundrede Meter bort i saa faa Sekunder som muligt, for der følger gerne en Regn af Kugler efter saadan et Skud. Det er jo længe siden, jeg er kommet fra Verdun. I otte Dage brændte jeg tyske Lig dernede. Vi hældte dem over med Klor for Stanken. Bagefter samlede vi dem i Bunker og hældte Petroleum paa og brændte dem. Der er faldet Tusinder og atter Tusinder af Tyskere. De kan tro, at nu véd man til hvilken Side det hælder. Tyskerne er snart færdige.

Mange o. s. v.

Jeg er stærk Røger. Uden Tobak og Drikke dur jeg næsten ikke. Modtager stadig Aviser og Tobak. Tobak ikke saa tit.

Au front le 16. 5. 16.

Kære Mor og Far og allesammen!

Jeg har i Gaar modtaget de 20 Frcs., som Fader sendte og jeg sender dig og Mor saa mange Tak for dem. De kom saa overraskende denne Gang, for jeg

havde slet ikke begyndt at vente paa dem, men det er vel fordi, at Tiden gaar saa hurtigt nu, naar det er saa godt Vejr. Ja, jeg havde jo laant lidt i Paris, men jeg var jo i Ferie, og det var jo ikke saa nemt at gaa i Paris og se paa alle Herlighederne, naar man havde været borte fra Verden i et Aars Tid. Det ser jo ud til, at jeg skal tilbringe en Sommer til i Skydegravene, ja, men saa er det ogsaa nok den sidste. Det er ikke saadan, at jeg i og for sig er ked af det, for jeg er *altid* i godt Humør og er veltilfreds, men alligevel kunde jeg nok lide at blive et Menneske igen. Altid at bo som en Vild eller som et Dyr, naar man engang har været en „Herre", det er ikke sjov. Altid at sidde paa Jorden og æde af et Bliktrug, ta' Sulet med Næverne og lægge det paa et Stykke tørt Brød, og saa med Dolken skære et Stykke Sul og saa en Klods Brød. Naar jeg nu fortæller Jer ligesom jeg har det, maa I ikke tro, at jeg lider under det, lider Nød eller saadan noget. Sengen er haard, *men jeg sover altid godt* (naar ikke Lus og Lopper bider for slemt); Maden er ensformig og i al Tarvelighed, *men jeg spiser altid godt* — er berømt for min gode Appetit; Forlystelserne er faa og smaa, *men jeg er altid glad og i godt Humør* — underholder tit Kammeraterne med smaa Forestillinger og Koncerter og Tyskerne med smaa uventede Visitter, som de bliver meget overrasket over. I Gaar langede Tyskerne et Par Hundrede store og smaa Knaldperler over i vores Linie. Under saadan et Kunstfyrværkeri kravler vi allesammen 5—6 Meter ned under Jorden, naar ikke man da ellers har Vagt. Har man Vagt

tænder man sig en Cigaret og stiller sig ganske roligt op og ned paa sin Plads og ser paa Forestillingen. Man bliver aldrig ramt, ved I hvorfor? Fordi der er bedst Plads uden om En. De havde kun een Træffer i Gaar og den ramte et lille Ammunitionsrum. Den rev den ene Væg helt ud af Pladsen. Vi havde nogle Kasser og Poser med Haandgranater og nogle Lysraketter derinde, men intet af det blev ødelagt. To Timer efter havde vi allerede faaet fyldt nogle Hundrede smaa Sække med Jord og muret en anden Væg og faaet lagt et Par Lag over det hele for en anden Gangs Skyld. Vi skal snart ned i Byen i Hvil igen. Her er saa mange Lopper; en Dag fangede vi ca. 20. Det er første Gang jeg har Lopper her, ellers har det gerne været Lus. Lopper er de værste. Her er ellers meget roligt her og smukt. Det er i en stor Frugthave vi er paa flere Tønder Land.

Au front le 19. mai 16.

Kære Søster Tulle!

Tak for dit Brev som jeg fik i Gaar. Du kan tro, at jeg er glad for, at du skriver saa tit. Jeg skal nok lave en Ring til dig; jeg havde tænkt at lave en til Jer allesammen, men du skal faa den første, fordi du er den flinkeste til at skrive. Jeg har sendt en til Jens, men den var ikke saa pæn. Den er vel ankommet „allright"? Nu er Harald jo stukket en lille Tur ud og sejle. Ja, det gjorde han skam klogt i, for at se sig om i Verden, det er det, der er noget

ved. Saa lærer man noget og ser og hører noget, kan tale med om de fleste Ting, saa man ikke behøver at lade sig dupere af enhver Bondekarl. Du kan tro, der skal en voksen Herre til at køre i Skoven med mig, naar jeg er færdig her. Nu har de igen spurgt om Mekanikere til at lave „Knaldperler", om der var nogen som vilde og jeg har sagt Ja, men fortryder det alligevel. Jeg havde lige sagt Ja, og da jeg saa kom ned i vores første Skydegrav og staa Vagt og saa over til Tyskerne, saa kom der saadan en Følelse som om jeg var ked af at forlade Fronten. Jeg har jo heller ingen Medaille endnu og uden den kan jeg da umuligt holde op.

I Dag d. 20de.

Jeg skulde i Grunden have været fotograferet i Dag og jeg havde ogsaa omtrent faaet lavet mig lidt i Stand, men saa kunde jeg ikke faa Lov at forlade Byen her. Jeg skulde betale 5 Frcs. for 12 daarlige Billeder, men det var da bedre end ingen Billede, for I længes vel efter et, saa I kan se „Generalisimus". I Aften skal jeg ud og arbejde; vi skal bære Cement op i første Linie. Jeg er meget for fin i Dag til det Arbejde og det er meget for godt Vejr. I Dag har jeg gjort en Le i Stand, som vi skal bruge til at slaa Græsset foran vor Linie; det maa jo ikke være højt. Det er interessant at arbejde med Bøssen paa Nakken og Værktøjet i Haanden. Jeg er ikke rigtig god til at slaa Hø, men jeg kan da manøvrere med et Slaatøj.

Au front le 27. mai 16.

Kære Forældre!

Naar jeg denne Gang skriver til Jer, har jeg noget særligt og meget vigtigt at skrive om. Jeg vil prøve om jeg ikke kan komme hjem i Permission til Danmark. Det skal gaa for sig paa den Maade, at I derhjemme skal indgive en Ansøgning til Ministeriet om at faa mig hjem i Permission, og saa skal Ministeriet udvirke hos det franske Ministerium, at jeg kan faa Tilladelse til at gaa til Danmark i Permission. Her er for 4—5 Dage siden en Dansker, en af mine Kammerater, Karl Sørensen, som har faaet Permission til Danmark, 30 Dage, men jeg ved ikke rigtig om Rejsen den er medregnet. Kan I ikke prøve at gøre noget, saa det kunde gaa i Orden, helst saa hurtigt som muligt; jeg vilde saa gerne hjem og holde en lille Ferie. At de kan være sikre paa, at jeg tager herned igen er udenfor enhver Tvivl. Det vil jeg aflægge min Ed paa, hvis det er nødvendigt. Men desuden kan de jo nok stole paa mit Ord, for jeg ønsker ikke at holde op før Krigen er færdig med de forbandede Tyskere. Naar man betænker, at jeg faktisk talt har givet Frankrig to Soldater, saa skulde det vel ikke være svært for dem at opfylde dette mit Ønske. Den ene er mig selv, og den anden er den Dreng, jeg reddede i Loirefloden i Orléans; han bliver da ogsaa Soldat engang. Prøv paa at gøre noget for det, men saa hurtigt som muligt! Det kunde være interessant at sidde i fransk Feltuniform nede i Haven og drikke Kaffe. Jeg

skulde saa fortælle Jer og hvem som ellers havde Lyst til at høre paa hvad Maade Tyskerne fører Krig. Jeg kunde f. Eks. holde et lille Foredrag i Damhuskroen og saa skal jeg garantere for, at Dagen efter skal hele Rødovre Sogn erklære Tyskland Krig, og der skal fra den Kant ikke blive solgt een Hest til Tyskland mer, ja ikke engang saa meget, saa de kan lave en Daase Labskovs af det.

Naa, men lidt Spøg og lidt Alvor, der kan nu være noget i, hvad jeg skriver. Send nu straks en Ansøgning ind om det; det er mit højeste Ønske og maaske ogsaa mit eneste. I kan vel forstaa, hvor jeg er spændt paa Resultatet. Jeg længes og glæder mig til Jeres Svar; fra i Dag af tæller jeg Dagene, der gaar, indtil jeg faar Svar. Bare nu, at Karl Sørensen viser sig som en Mand, der er til at stole paa, og vender tilbage; for jeg har hørt, at han ikke er af de modigste her. Hvis han vægrer sig, løber fra, at rejse Retur, ødelægger han maaske mit og andres eneste Ønske. Jeg har det stadig udmærket og er udmærket tilfreds. Krig er jo ikke Teaterforestilling, som nogle tror, men lad det være saa tungt som det vil; det er for intet at regne, naar vi betænker, hvad vi vil vinde og vi vinder, Sejr og Frihed for Frankrig og hele Verden.

Au front le 3. 6. 16.

Kære Forældre og Søskende!

Jeg har lige faaet Brevet fra Moder og ser jo, at I har det godt derhjemme; det glæder mig at høre.

Jeg selv har det jo som sædvanligt udmærket. I Gaar var jeg i en anden Landsby til Tandlægen og faa hevet en stor Tand ud. Han tog kun seks Gange og knuste den i flere Stumper, men der var ogsaa 1 Alen Rødder paa, og saa var der Hul i den saa der var Plads til en Bøfsteg og en Skæppe Kartofler. Skal derned en af Dagene igen og have plomberet nogle Stykker og revet nogle flere ud. Han sagde, at jeg skulde ikke lade dem alle tage paa een Gang for saa kunde jeg ikke æde. Den ene Side af Hovedet er vældig hoven.

I Forgaars Aftes havde vi Gilde her. Jeg var henne og hjælpe en Adjudant med at lave Mad og dække Bord for seks Personer. Der var seks Flasker Champagne, to Spande Rødvin og Hvidvin. Først lavede jeg Suppe og i Suppen blev der kogt Snegle, saa blev de pillet op og Suppen serveret. Saa blev Sneglene hevet ud af Huset og kommer i igen med en klat Smør i hvert Hus. Saa bliver de stegt i det og serveres med hele smaa brunede Løg. Jeg lavede otte Svinekoteletter med franske Kartofler, Kartofler i Strimler bagt i Fedt, og en stor Daase Grønærter blev der lavet. En stor Æggekage med Skinke i. Saa blev der lavet en dejlig stor Balje Kaffe, ekstra god. Selvfølgelig sørgede jeg for, at Spanden med Vin kom til at staa ved Siden af Ilden. Med Bajonetten i den ene Haand vendte jeg Kartoflerne og med Blikkruset i den anden Haand drak jeg Officerernes Skaal af Vinspanden. Jeg havde nær og blevet ligesom ør i Skallen som dem, men lidt Sjov maa der jo til engang imellem. Det var ogsaa snart

tre Fjerdingaar siden, jeg havde drukket en Skaal. I Overmorgen skal vi nok ud i 1ste Linie igen. Jeg ved næsten intet nyt at skrive andet end, at det er lidt ensformigt og kedeligt her; her er ikke meget Knald. Nu har de igen spurgt efter Mekanikere til at lave Ammunition og jeg har meldt mig.

I prøver vel paa om I kan faa mig hjem i Permission. Jeg ved ikke, om der skal nogen særlig Grund til det, men prøv! Det kunde være morsomt at komme hjem og promenere i Krigeruniform for en kort Tid? I Gaar faldt der 16 Granater her omkring Huset og Konen her blev saa bange og smuttede som et Lyn ned i Kælderen, skønt hun nok er 60 Aar. Enkelte civile Folk bor helt herude ved Fronten omtrent, da i hvert Tilfælde indenfor Skudvidde. Der skete ingen anden Ulykke end at en Granatstump gik igennem Viduet og slog tre Tallerkener i Stykker, som jeg havde og stod paa Bordet ved Vinduet. Jeg venter og høre, om det bliver til noget med Permissionen til Danmark.

(Billedkort, Militærarbejdere). stemplet 7. 6. 1916.

Kære Broder og Bedste!

Tak for dit Kort! Her ser du nogle gamle Snegle paa Arbejde. Vi har ikke den Slags Uniformer, det er kun de Gamle som gaar lidt bag Fronten. Vi har flungrende nye, og naar der er et Hul paa det, faar vi nyt. Vi er i Khaki-Uniform. Det er alle de afri-

kanske Tropper, Marokka-Soldater, Jærnhjelme, Gasmasker,

Au front le 9. 6. 16.

Kære Broder!

Jeg har modtaget de 10 Frcs. som du har sendt mig, og du skal have mange Tak for dem. Du kan tro, at det gør godt at have en lille Skilling engang imellem. Du skal ogsaa have Tak for Tobakken, som du og Svoger har sendt; den er ekstra. Jeg har modtaget Kortet med den engelske Matros paa. Jeg har hele Tegnebogen fuld af Kort; jeg samler dem sammen og vil gemme dem til efter Krigen. Du skrev for nogen Tid siden, om der var noget, jeg manglede, saa kunde jeg skrive det til dig. Det er ikke meget, jeg mangler; vi faar her alt, hvad vi skal bruge. Men du, vi *skal* altid have to Par Støvler, men disse sømbeslaaede Militærstøvler er tunge at bære to Par af. Kan du ikke sende mig et Par Støvler, du skal selvfølgelig ikke købe mig et Par nye; det er for dyrt, men har du ikke selv et Par som er lidt for smaa til dig og som ikke er for nye, saa send mig dem. Men lad der være et Par almindelige, ordentlige Saaler i, ikke med Søm eller andre Forstærkninger det skal ikke være Marchstøvler til lange, svære Ture, det skal være et Par til at bære og derfor lette. Og saa, naar vi er i Hvil i Byerne bagved, skal jeg bruge dem til at gaa med. Det ser lidt fikst ud og der er jo altid lidt Kjoletøj, som det er rart at gøre et godt Indtryk paa. Det er dog mest for Marcherne, for disse her tynger gevaldig. Ja, der er vist ikke andet,

jeg ønsker „denne Gang". Men husk, at jeg er en stærk Røger af dansk Tobak, og at jeg gerne vil se alle de Stykker, der staar i Avisen om mig.

Romaner vil jeg ogsaa nok have, men ikke Nick Carter eller Buffalo Bill. Sæt dig ikke i nogen Udgift for Romanernes Skyld for har jeg dem ikke, ja, saa har jeg dem ikke; jeg er ikke læsetosset. Men en god Kærlighedsroman fra Tid til anden kan godt gaa. Kærlighed har vi jo ikke for meget af her. Du behøver aldrig at sætte Frimærker paa Breve eller Kort, heller ikke for at sende Bøger, Aviser eller Tobak. Bare pakke det ind, Adresse paa og i Hjørnet: Correspondance Militaire, og bagpaa skriver du din egen Adresse.

Her er lige en Dansker, som hele Tiden har været sammen med mig i samme „Korporalskab", som er kommet paa Hospitalet fordi han havde Smerter i Ryggen. Han har ikke kunnet taale Turen hernede; han bliver nok aldrig rask mer. Var fuld af Gigt og Reumatisme og kunde tilsidst somme Tider ikke rejse sig op. Jeg tror nu ogsaa nok, at han selv var lidt Skyld i det. Det er godt, han kom væk jeg hadede ham, et Svin, altid beskidt, altid var han den første, der fik Lus og den sidste, der blev af med dem. Ja, han havde forresten altid. Vi andre var dog rene naar vi var i Repo *(repos, Hvile)*. En Svækling, altid maatte vi hjælpe ham. Er det ikke Guttermænd saa skulde de hellere blive hjemme, saa gør de kun Fædrelandet til Skamme.

Sikken Russerne tæver Østrigerne i disse Dage, men du vil ogsaa snart høre Nyt fra os. Naar du har

dette Brev, er vi maaske allerede i Ilden. Jeg længes med Glæde til at faa rigtig fat i dem igen.

Nu sender du vel Støvlerne med det samme, hvis du har et Par. Ikke altfor daarlige, vel! Pæne lette!

Au front le 10. 6. 16.

Kære allesammen!

I den sidste Tid har vi haft et væmmeligt Regnvejr, og vi ligger i 1ste Linie, saa vi er jo lidt beskidte. Jeg kommer lige ude fra Skydegraven og har haft Vagt fra 1—3. Det har jeg hver Dag og hver Nat har jeg fra 11 til $1^1/_2$. Det er lige den værste og mørkeste Tid. Sidste Nat (vi er to sammen om Natten) hørte vi en tysk Patrulje ligge ude og klippe i vores Pigtraad. Tyskerne og vi ligger hver paa sin Side af en lille Skov, ca. 300 Meter imellem os. Vi knaldede løs, hver to Skud og saa var der roligt Resten af Tiden. Lidt til venstre for os var en fransk og en tysk Patrulje oppe at slaas. De sloges længe og vi kunde høre de skreg og vrælede. Jeg har det udmærket — altid rask, aldrig syg ikke engang Tandpine, man bliver jo hærdet. Ingen af Jer kan taale en Tyvendedel af det Vejr og Fugtighed, Kulde, Regn, Sult og Tørst som jeg kan.

[Kort til Julie E.] Au front le 10. 6. 16.

Kære Søster!

Jeg kan fortælle dig, at dine Blade kommer velbeholdent herned. I behøver jo aldrig at sætte Frimærker paa nogen Ting, kun „Correspondance Militai-

re". Nu kan jeg snart tale godt Fransk, saa er det først, at det begynder at blive sjov. Saa kan man faa Belønning for, hvad man laver, maaske faa Snore paa Ærmerne, ja i hvert Tilfælde er der da ikke noget jeg passer bedre til end at være Soldat og føre Krig.

Kan Svoger tale Fransk!

Vestfronten d. 15. 6. 16.

Kære lille Tulle!

Tak for dit Brev, som jeg har modtaget. Jeg hører, at Jens er opereret, men det er da glædeligt, at det er bedre med ham. Det var vældig sjov at høre, at Krudtværket var sprunget i Luften og at alle Ruderne i Nørregade var rystet ud, men det er jo ingenting. Her i denne Landsby, hvor jeg er, er de ikke alene knaldede, men de er blevet til Glaspulver, og der er ikke et Hus mer. Hvert Hus er en Bunke Mursten. Nu er her ingen Bombardementer saa I skal ikke være bange for mig. Jeg skrev jo i mit sidste Brev, om I kunde faa en Permission til mig ved at ansøge det danske Ministerium. Pakke Tobak Nr. 1 er ankommet, Tak for den. Bliv ved at sætte Nr. paa, saa kan jeg se, hvis der er et Nr. altsaa en Pakke, som mangler. Har der været en lille Dame fra Vanløse inde og hilse paa dig en Dag? Hvis ikke kommer hun nok. Det er ikke min Forlovede Tulle, men en sød ung Dame, som jeg godt ka' li'. Trakter hende med Kaffe under Hængeasken og sig det er fra mig og kommer paa min Regning.

Au front le 17. 6. 16.

Kære Bror Jens!

Jeg hører jo, at du er bleven opereret, men ogsaa, at det gaar godt, og at du er i Bedring. Det glæder mig og jeg vil haabe, at du snart kan komme op igen. Det er ellers slet ikke slemt at blive saaret. Man kommer jo saa paa Hospitalet og ligger i en ren Seng, er fri for Lopper og Lus og faar den dejligste Mad, lever som et Menneske, „Civil", bliver opvartet af det smukke Køn. Der har de Medlidenhed og Velvilje mod En; her er det kun fremad i Seletøjet. Bagefter faar man Convalescensophold ca. 1 Maaned eller 2 og dernæst 8 Dages Permission. Saa kommer man paa Depotet og faar Eksercits i et Par Maaneder. Kan du ikke snart faa Redningsmedaillen for alle de løbske Heste, du har stoppet; jeg synes næsten, du kunde have fortjent den. Har Fader været nede og passe Butikken for dig? Det har jo saa været en hel lille Fornøjelsesrejse for ham, hvis han da ikke har haft for meget Arbejde. Kan du ikke overtage Damhuskroen efter ham. Du kunde jo være ligeglad om alle Tagstenene dryssede ned og hele Hytten regnede sammen. Her løber altid, naar det regner, Vandet ned ad Loftet og Væggene, og Rotterne danser Tango paa Loftsbjælkerne, i Brødposen og alle Vegne. X. kan du stole paa skal jeg rigtig søle til, naar jeg kommer hjem. Jeg skal finde den Bandit og „Satan eme" kline ham, saa han skal komme paa Hospitalet i nogle Maaneder. Jeg ved jo nu, hvorledes man bærer sig

ad dermed. Hvis ikke der til den Tid kommer en Lov om, at det er forbudt at jage og slaa Mennesker ihjel, saa skal jeg sende ham op til Vorherre, saa han videre kan tage sig af en af sine mislykkede Skabninger. Ja du, naar jeg kommer hjem, kan vi jo tage en lille Tur til Frankrig sammen. Det er nok et Land, som er værd at se og leve i nogen Tid. Franskmændene er flinke Folk. Desværre er jeg jo ikke her blandt mange Franskmænd. Jeg er glad ved, at den anden Dansker, som jeg før var sammen med her, er kommet væk. Det var en rigtig „Bøvs“ uden Kræfter, et Svin og en daarlig Kammerat. Vi maatte altid hjælpe ham og gøre hans Arbejde. Jeg synes, at hvis ikke man er „allright“ og lidt af en Guttermand, saa skal man blive hjemme. Man har ingen Ret til at tage ud og repræsentere Nationen paa den Maade. Fik du mit Brev, hvor jeg bad dig om et Par Støvler, ikke Militærstøvler, ganske almindelige civile. Kan du se, hvor Russerne tæver Østrigerne nu! der vanker Bananer, og Italienerne gaar ogsaa frem, men — Rosinen er i Pølseenden og vi gemmer det bedste til sidst. En sidste Eksplosion, naar vi Franske og „Brother Tommy“ til næste og sidste Gang gør Visit i den tyske Linie. Jeg længes efter at se det Slag og være med. Der bliver Gang i Støvlerne — Bang.

[*I Marginen.*]

Taler nu kun Fransk. Saa lærer man noget.

Au front le 26. 6. 16.

Kære Svoger!

Jeg har for et Par Dage siden faaet dit Brev, men har ikke haft Tid at skrive før. Her sender jeg dig mit Pasport fra Danmark til England og samtidig det fra England til Frankrig. Mit Lægdsrullebevis har jeg ikke — enten har Fader eller Jens det. Har de ikke noget, er det vel muligt at faa et andet. Du behøver ikke at være bange for, at jeg bliver taget til Soldat derhjemme, for jeg er ubrugelig for al Krigstjeneste, som de siger til dem, naar de bliver kasserede. De vilde ikke have mig her, fordi jeg havde daarlige Ben, men jeg sagde til de høje Herrer: „Jeg vil Fan'eme være Soldat, og mine Ben maa De ikke genere, for de fejler ikke et Spor." Saa fik jeg jo Lov at faa Trøjen paa, og det har da ogsaa vist sig, at Benene er gode nok, eftersom jeg til Regimentets Sportstævne for omtrent 1 Aar siden fik 1ste Præmie paa et 10 Kilometers Løb, Terrænløb. Lad mig nu se, at du faar lavet noget ud af det, men maaske er Krigen færdig, inden jeg faar min Permission, men saa gør det jo ikke noget alligevel. Det kan jo ikke nytte noget at vente og se hvor længe det varer. Det er dejlig Vejr i disse Dage, rigtig Sommer, saa vi kan spille Fodboldt hver Gang vi er nede i Repo. Der var jo Tale om, at jeg skulde tilbage og lave Granater og maaske, naar I har dette Brev er jeg rejst fra Fronten. Men maaske bliver jeg, for jeg har ikke Lyst til at komme tilbage. Naar man har meldt sig til Soldat, er det jo for at tæve

Tyskerne, og jeg vil være med endnu en Gang, for jeg tror, at til næste Gang faar de gevaldig med Kløe, og hvis jeg saa var i Paris f. Eks. vilde jeg da ærgre mig, hvis ikke jeg var med. Jeg er nu blevet fotograferet, men ham som har taget Billederne har ikke Tid og kan heller ikke fremkalde dem herude. Men jeg har sagt, om ikke vi kunde sende Pladerne til Paris og faa dem fremkaldt dér, saa jeg tror, I kan vente et i en ikke altfor fjern Fremtid. Jeg har det ellers udmærket kan du tro. Jeg skal lave en Ring til Jer allesammen. Hvis ikke, jeg har Tid her, skal jeg tage noget Aluminium i Lommen og lave den efter Krigen. Saa skal I faa dem ligesaa kunstneriske som i den fineste Guldsmedebutik. Kan du nu ordne min Permission, saa er du en gevaldig gammel Dreng.

Au front le 26. 6. 16.

Kære Mor og Far!

Jeg skal lige skrive et Par Ord for at fortælle Jer, at det gaar udmærket og at jeg har det godt. Det er jo dejlige Vejr nu, rigtig Sommer. I har vel travlt derhjemme i Haven nu. Oskar skal maaske være Kromand efter Jer. Ellers kan jeg ta' den, naar jeg kommer hjem — for jeg kan omgaas med Rotterne og al Møjet med, Lus og Lopper, hvis det skal være. At der ingen Vinduer, Døre og Tag er, er jeg vant til. Vi er saa mange Skandinaver samlede her hver Aften, vældig sjov.

Au front le 29. 6. 16.

Kære Søster Tulle!

Tak for dit Brev, som jeg fik i Dag, for mer end nogensinde har vi alle lyttet efter om vores Navn var imellem dem som blev raabt op, da Brevene blev uddelt i Dag. Jeg skal snart skrive til Jer igen, hvordan jeg har det. Jeg sender dig en Ring Tulle, og inden jeg lukker dette Brev skal jeg se at faa den færdig, men jeg maa have den med i Dag, naar Brevene bliver indsamlet. Det er nemlig nu blevet forbudt at lave Ringe, fordi Soldaterne ofte prøvede at pille Aluminiummen af de tyske Granater som ikke var sprunget, og derved er nogle kommet til Skade. Jeg kan saa ikke lave nogen før vi igen kommer i Repo, Hvil, dér er det ikke forbudt for dér er ingen Granater, som ikke er sprunget. Du kan jo gemme Ringen, [*saa*] skal jeg lave den færdig, naar jeg kommer hjem; den bliver jo lige ægte for det. Jeg kan ikke forstaa, I er saa kede af, at jeg er hernede. Jeg forsikrer Jer, at det er vældig interessant, ja man kan godt sige sjov. Tænk dig en stor Lejr paa en aaben Mark med Masser af smaa Telte. Efter Suppen kunde du saa se, hvis du var her, to Danske sidde mageligt og gemytligt udenfor et Telt og lave en Kop The eller Kaffe og ryge en Cigaret eller Pibe. Der er ikke noget, der er hyggeligere eller bedre end to gode Kammerater, som een Dag slaar et „Slav“ for Fædrelandet og næste Dag ryger Piben i Fred og Ro. Efter Krigen kommer jeg hjem ligestraks, men det kan godt være, at hvis der

bliver en Krig til, gaar jeg med en Gang til. Soldaterlivet er vældig sjov og I maa jo ikke tro, at vi ligger og slaas hver Dag, der kan gaa Maaneder, vi ikke ser en Tysker. Mange kærlige Hilsner til dig og Alfred fra Bror Jules. Mange Hilsener til lille Mor fra

Jules.

Au front le 29. 6. 16.

Kære Mor, Fader og Søskende!

Det er vist snart lidt længe siden, at jeg har skrevet til Jer, men vi har ogsaa saa travlt, saa jeg har ikke haft Tid at skrive. Jeg er i et udmærket Humør i Dag for i Aften skal jeg nemlig ud og gøre Besøg hos nogle, jeg holder meget af at besøge. Jeg har det ellers godt og længes efter, at der skal blive lidt Forandring i Sagerne. Bare vi snart rigtig kunde faa Lov at fare løs paa Tyskerne, saa vi kunde blive færdige. Russerne gaar jo godt frem, men maaske naar I har dette Brev er vi ogsaa gaaet frem. Vi er ca. 30—40 Skandinaver samlede her hver Aften. Vi køber saa nogen Spande Vin og drikker en Skaal for Fædrelandet. Det er jo ikke saa det vælter ud af Knaphullerne, for vi skal være hjemme Kl. 9.

Det er sjov, men i Udlandet regner Nordmænd, Svenskere og Danskere, sig alle for Landsmænd. Man siger aldrig, da ikke her: jeg er Dansker eller jeg er fra Danmark, men jeg er „Naver“ og jeg er fra Skandinavien. Jeg kan ikke skrive saa meget denne Gang, for saa faar I vist ikke Brevet. Jeg sender her en Ring som jeg selv har gaaet med i

lang Tid. Den er ikke saa pæn, men det er ægte tysk Granatstump og Kobberet af en fransk Geværkugle. Jeg har noget mere Aluminium, men jeg kan ikke lave den i Dag, derfor sender jeg ogsaa den til Julie halvt færdig.

Jeg er nu blevet Grenadeer og kaster Haandgranater. Har gaaet paa Skole i nogen Tid, men herude naturligvis. Jeg er den længste, kaster 59 Meter 17 Ctm. — før var Rekorden 56 Mt. godt og vel. Kaptajnen sagde: „Det er Fandens ogsaa, at Eliasen ikke taler Fransk fuldstændig. Han kunde blive os en dygtig Officer om lidt.“ Til Slut de kærligste Hilsener og Ønsker om, at I er ligesaa glade og tilfredse som jeg, til Far, Mor og jer alle fra

Jules.

* Jules Eliasen blandt skandinaviske Kammerater i Fremmedlegionen.

„— mit Humør! det har jeg altid,
det gaar med mig her og der!“

ELIASEN

× HUGO SØRENSEN

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

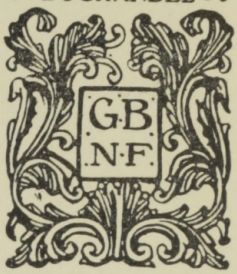

NORDISK FORLAG

KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET